

ŽELEZAR

JESENICE, 25. DECEMBRA 1986

ŠTEVILKA 51—52. XXXV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zasluga za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnovič, tehnični urednik Dare Bradakšja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinar — fotoreporter Borut Grce, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserovič in Diana Huseinbašić. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19 in 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Delavkam
in delavcem Železarne,
njihovim svojcem in
bralcem Železarja

**USPEŠNO
1987. LETO!**

Za nami je naporno — pred nami prelomno leto

Plani za prvo leto srednjeročnega obdobja 1986 — 1990 predstavljajo nadaljevanje politike prehoda od količinske v proizvodnjo plemenitih jekel.

Odločili smo se, da se v letu, ki se izteka pripravimo na nove pogoje dela in gospodarjenja, ki jih ponujajo dolgoročne usmeritve Železarne. Nadaljevali smo z zmanjševanjem proizvodnje jekla v SM jeklarni in iskali načine za doseganje vse višjega kvaliteta nivoja v elektrojeklarni.

Stanje naprav in problemi nakupa surovega železa so zahtevali večja popravila visoke peči, kar je bilo kljub iztekaajočemu se obratovanju ekonomsko upravičeno zaradi nesporejmljivo visoke porabe energije pred popravilom.

Bolj pomembni so tisti posegi v naprave in tehnologijo, ki so omogočili osvajanje in uvajanje v proizvodnjo novih visokovrednih proizvodov.

V valjarni bluming je v obratovanju nov stroj za brušenje slabov in povečan prostor tretje hale. Oboje omogoča hitrejšo osvajanje visokokvalitetnih izdelkov od nerjavnih do visokoodpornih jekel.

Največji korak je narejen v valjarni debele pločevine, kjer ob zaključku leta že teče poiskusna proizvodnja na liniji za termično obdelavo najzahtevnejših pločevin. Z vsemi ostalimi napravami potrebni mi za finalizacijo debele pločevine bomo tako že v naslednjem letu sposobni bistveno povečati vrednost proizvodnje ob isti količini izvaljene pločevine.

V Hladni valjarni Jesenice smo rekonstruirali krmiljenje in s tem posodobili Siemag valjavniško ogrado. Na ta način smo povečali obratovno sposobnost in možnost povečanja proizvodnje vrednejših hladno valjanih trakov.

Vgradnja peskarskega stroja v hladni valjarni Bela bo omogočala izboljšanje površine hladno valjanih trakov in zmanjšanje enega naj-

večjih kvalitativnih problemov na tem področju. Na drugi strani bodo zagotovljene kapacitete luženje TVT tudi za Hladno valjarno Jesenice.

Nova linija za termično obdelavo in vlečenje ter navijanje nerjavnih žic v Žičarni, predstavlja vrhunec tehnike in tehnologije na tem področju. Proizvod pa se že uveljavlja na domačih in tujih tržiščih.

Pričela je obratovati linija za proizvodnjo aglomeriranih varilnih praškov, ki odpira nadaljne možnosti na področju razvoja najzahtevnejših dodatnih materialov.

Ponovno smo dosegli izreden uspeh z lastnim znanjem in z lastno ustvarjalno sposobnostjo izdelali linijo za vlečenje jekla, ki bo po uspešnem testiranju že na začetku leta 1987 pričela dajati novo vrednost na področju izdelave zelo iskanih avtomatskih jekel in jekel za masovno predelavo.

V času, ko se vse bolj zavedamo nujnosti racionalne rabe energije smo uspeli zaključiti izgradnjo hidrocentrale Javornik, ki bo z močjo 1,3 MW pomagala pri zmanjševanju odvisnosti od zunanjih virov.

Če k temu novostim prištejemo še vpeljane nove tehnologije od izdelave jekla, preko kontinuirnega vlivanja, valjanja s kvarto ogrado, blumingu, uspešnih posegov na področju ogrevanja in termične obdelave, do novosti na področju vzdrževanja, transporta ter poslovne informatike, potem lahko ugotovimo, da ni prostora za malodušje in da se motijo vsi tisti, ki tega napredka ne vidijo ali pa ne priznavajo.

Namenoma naštevam že izvedene naloge pred tistimi, ki so še v fazi realizacije. Prvič zato, ker ni res, da vsi živimo le v pričakovanju, kaj bo prinesla največja investicija — izgradnja Jeklarne 2, temveč da se zavedamo, da je za doseganje višjega nivoja potrebna stalna aktivnost na vseh področjih razvoja in proizvodnje.

Realizacija nalog s področja razvoja v letu 1986 nas mora hrabriti in nam vlivati moči za nadaljevanje tako na področju žičarstva in predelave žice, kakor pri uvajanju tehnologij za višjo stopnjo predelave ploščatih proizvodov in posodabljanja storitev ter procesnega spremljanja proizvodnih in ekonomskih tokov.

Ob vseh teh spremembah v tehnologiji smo preko leta bolj ali manj uspešno realizirali operativne cilje proizvodnje in prodaje. Velika nihanja med posameznimi meseci so sicer posledica tudi zunanjih vplivov, kažejo pa, da so stalno potrebni napor in ukrepi znotraj delovne organizacije.

Žal nam občasno primanjkuje surovin, energije, polproizvodov, včasih tudi naročil, ob stalni potrebi po kadrih za proizvodnjo ne dopuščamo mirnega spremljanja dogodkov preko leta, temveč zahteva stalno akcijsko pripravljenost in ukrepanje.

Ali smo pri tem vselej našli najustreznejšo obliko ali ne, bodo pokazale analize poslovanja ob koncu leta. Vselej smo se zavedali nujnosti in skušali najti rešitev, ki bi najbolj zadovoljila delavce Železarne in kupce naših izdelkov. Zavedali smo se, da trenutni pozitivni rezultat še ne pomeni, da se bo tako stanje nadaljevalo brez izrednih posegov v dogajanje, ob znanih zunanjih vplivih. Polemike o tem, kako smo se odločali naj zato ne bodo center dogodkov na področju informiranja.

Razen občasnih ekonomskih težav v posamezni TOZD smo vse leto na nivoju delovne organizacije uspeli poslovati pozitivno, pri čemer velja omeniti, da so cene naših proizvodov naraščale počasneje kot cene proizvodov tistih panog, ki se oskrbujejo z našimi izdelki. Indeks rasti so pomembni le še v medsebojni primerjavi in glede na realno inflacijo.

Uspeli smo obdržati normalno rast amortizacije in dohodka. Žal so stroški kreditov za tekoče poslovanje rasli mnogo hitreje kot smo pričakovali in tako onemogočili ustvarjanje večje akumulacije. Ustvarjen dohodek tako zadošča le za formiranje osebnih dohodkov in minimalnih skladov. Tako ob tolikšni investicijski aktivnosti v znanih pogojih financiranja, kjer gre vsako odstopanje od dogovorjenega v največji meri na pleča investitorja, lahko poslovni rezultat ugodno ocenimo.

Velik izpad dohodka v republiški infrastrukturi — energija in transport — bo ob nezmožnosti pokrivanja povečanih obremenitev iz naslova materialnih stroškov in v obsegu vpliva posameznega porabnika, žal dodatno negativno vplival na že tako majhno akumulacijo.

V iztekaajočem letu smo se odločili za spremembo samoupravne organiziranosti. Potrdili smo željo in pripravljenost za iskanje vseh lastnih možnosti izboljšanja ekonomičnosti poslovanja. V letu 1987 bomo tako že pričeli z delom po novi organiziranosti. Dokazati bomo morali pravilnost analiz, ki so bile osnova za spremembo. Prav gotovo pa je, da je bilo v obdobju dosedanje samoupravne organiziranosti narejenih veliko uspešnih korakov za kar gre priznanje vsem delavcem in vodstvom TOZD.

Nismo uspeli uveljaviti sprememb samoupravnega sporazuma o nagrajevanju in vpeljati kataloga nalog in opravil. Uspeli pa smo odpraviti nekatere neusklajenosti na področju delitve sredstev za osebne dohodke. Z nadaljevanjem aktivnosti na tem področju bomo uskladjili še preostale pripombe in dobili solidno osnovo za nadaljnje izboljšave.

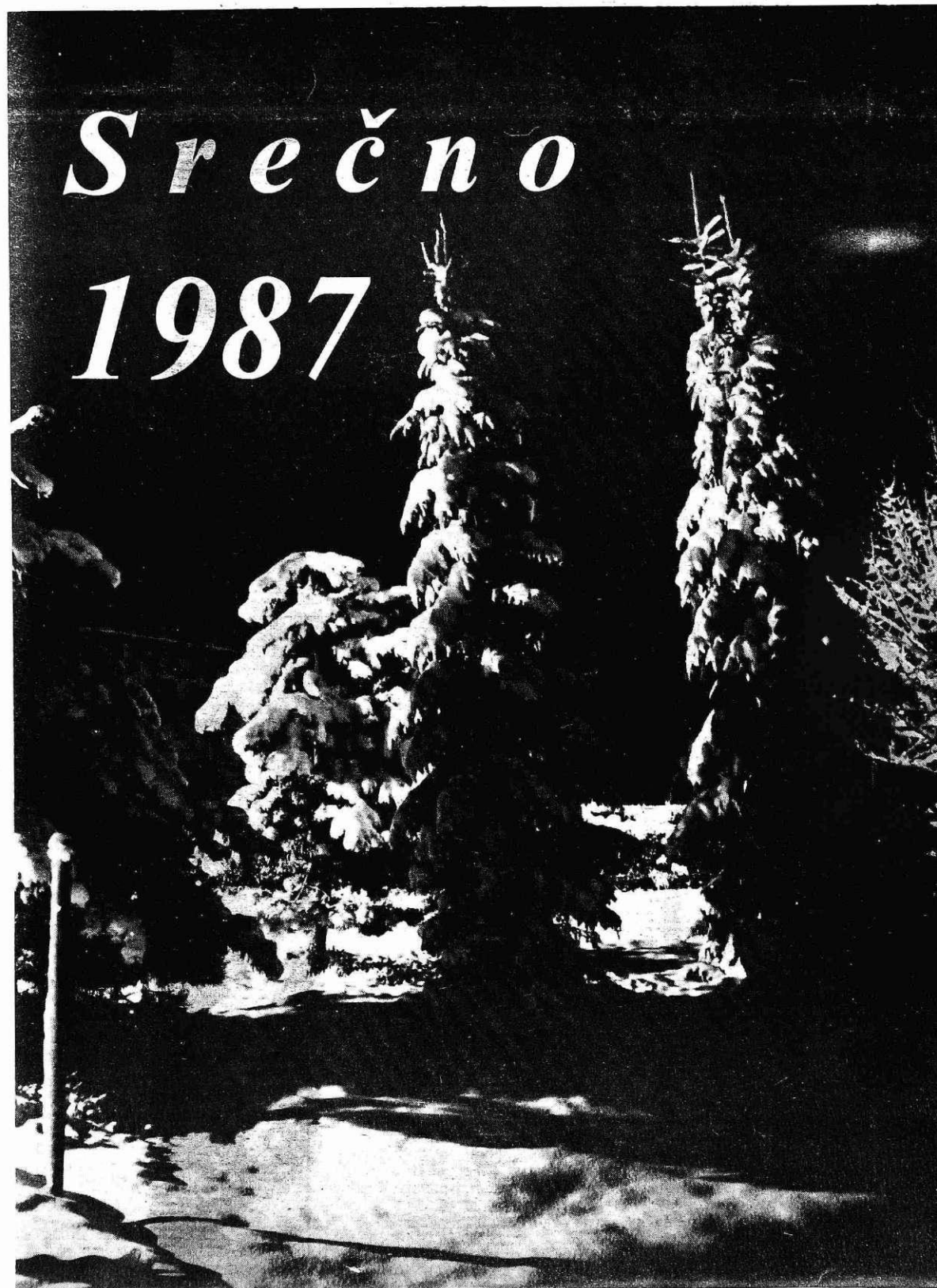
Če doslej nismo v celoti uspeli najti najuspešnejših načinov nagrajevanja najposposobnejših kadrov, to ne pomeni, da tega ne bomo. Realizirati moramo le ustrezne že pripravljene predloge, ki naj bi končno zajeli odhod visokostrokovnih kadrov. Tudi uveljavljanje organizacijskih sprememb bo moralo dati večje učinke in s tem zadovoljstvo kadra z visoko in višjo izobrazbo. Vse to bodo morale biti prioritete naloge v letu, ki prihaja.

Če k temu dodam pričakovan start Jeklarne 2 z vsemi vplivi na tehnologijo, kadre, finance, ekonomiko itd. potem ni pretirana trditev, da je leto 1987 izziv in priložnost za potrditev naprednih hotenj v razvoju Železarne.

Težko je izpostaviti najuspešnejše delavce. Rezultati so doseženi ob usklajenem delovanju vseh poslovnih funkcij in z zavestjo vseh, ki v tem procesu sodelujemo.

ZATO SE VSEM DELAVCEM IN VODSTVOM TOZD, SEKTORJEV IN DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ TER POSLOVNIM PARTNERJEM ZAHVALJUJEM ZA PRIPRAVLJENOST PRI IZPOLNJEVANJU OBVEZ V LETU 1986 IN ŽELIM JIM ZDRAVJA IN ZADOVOLJSTVA TER NOVEGA VELIKEGA NAPREDKA V LETU 1987, KI JE PRED NAMI.

Predsednik poslovnega odbora:
Boris Bregant

Samoupravne aktivnosti do konca leta

V vseh temeljnih organizacijah so 16. decembra 1986 izvedli neposredne volitve delegatov v delavski svet temeljne organizacije in v odbor samoupravne delavske kontrole. Vsi predlagani kandidati so dobili zadostno število glasov in so bili izvoljeni.

V tem tednu se bodo samoupravni organi novih temeljnih organizacij konstituirali. Seje delavskih svetov potekajo po naslednje razporedi:

DATUM	TOZD
23. december	TALILNICE
24. december	OKROGLI PROGRAM
24. december	TEHNIČNE DEJAVNOSTI
24. december	DRUŽBENA PREHRANA
25. december	PLOŠČATI PROGRAM
25. december	KOMERCIALA

Na teh sejah bodo obravnavali poročila volilne komisije o izidu volitev v TOZD ter verificirali mandat novizvoljenim delegatom. Dosedanji predsedniki delavskih svetov bodo podali poročila o delu samoupravnih organov v preteklem obdobju, nato

pa bodo na predlog sindikata izvolili še predsednika in namestnika predsednika delavskega sveta temeljne organizacije. Za opravljanje teh funkcij so v temeljnih organizacijah predlagani:

TOZD	PREDSEDNIK DEL. SVETA	NAMESTNIK
TALILNICE	LEON VIDIC	MILAN GARTNAR
PLOŠČATI PROGRAM	JANKO BERNIK	BRANKO BANKO
OKROGLI PROGRAM	EDVARD DOLŽAN	FRANC LEGAT
TEHNIČNE DEJAVNOSTI	FRANC POGAČNIK	DUŠAN BAK
DRUŽBENI STANDARD	BOGDAN LANGUS	JANEZ KOREN
KOMERCIALA	BORIS SMOLEJ	MARJETA ŽURMAN

Na konstituantnih sejah bodo na predlog sindikata izvolili še člane izvršilnih in drugih organov delavskega sveta; ti so:

- odbor za gospodarstvo
- odbor za delovna razmerja
- odbor za prošnje, pritožbe in varstvo pravic delavcev.

V vseh novoustanovljenih temeljnih organizacijah je ena od izvedbenih nalog tudi imenovanje individualnih poslovnih organov. Ker ni bilo pogojev za izvedbo rednega razpisnega postopka, ni bilo možno pravočasno imenovati novih vodij temeljnih organizacij. Zakon o združenem delu določa, da v takem primeru delavski svet brez razpisa imenuje vršilca dolžnosti. Vršilec dolžnosti ima vse pravice in dolžnosti individualnega poslovnega organa, imenovan pa je lahko najdalj za šest mesecev.

Priprave za imenovanje vršilcev dolžnosti vodi kadrovske sektor že od septembra. Pri izboru kandidatov so upoštevali kriterije oziroma merila, ki jih opredeljuje zakon, statusi in družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice. S kandidati so bili opravljeni razgovori; ti so dali soglasje za imenovanje, o tem pa so bila seznanjena tudi vodstva družbenopolitičnih organizacij Železarne.

Odlični rezultati

Rezultati kažejo, da bomo uspešno zaključili zadnji mesec v letošnjem letu. Do 22. decembra smo izdelali 91.700 ton skupne proizvodnje in tako izpolnili družbeni plan 100,0 %, operativni program pa 106,5 %. Planirano količino dosežemo temeljne organizacije: Plavž 110,4 %, Jeklarna 101,8 %, Ljavarna 133,1 %, Valjarna 100,0 %, HV Beča 127,1 %, Železarna 102,5 %, Profilarna 142,0 %, Elektrode 117,1 %, in Željarstva 107,1 %. Letni družbeni plan pa so že izpolnili v TOZD: Ljavarna, Valjarna, debele pločevine, Elektrode. 22. decembra pa so ga izpolnili tudi v TOZD Jeklarnik. Letna bodo v naslednjih dneh izpolnili tudi v SM Jeklarni, saj jim do planirane količine manjka le še 2.562 ton.

V TOZD Plavž so izdelali 11.168 ton groblja in tako presegajo operativni program, ki je enak družbenemu planu, za 10,8 %.

V TOZD Jeklarna so vili 28.703 tone jekla, ter presegli planirano količino za 1,8 %.

V šestnajstih odpremah dneh smo prodali 21.699 ton izgotovljenih izdelkov in storitev. Družbeni plan izpolnimo 96,3 %, operativni program pa 100,3 %. Letna izpolnitveja v TOZD: Ljavarna 129,2 %, Valjarna 101,9 %, HV Beča 118,2 %, HV Jesenice 114,2 %, Profilarna 131,6 %, Varni podbiti 101,2 %, in Elektrode 105,6 %.

LETNI DRUŽBENI PLAN ODPREMA ZA STA STA ŽE DOSEGLI TOZD JEKLOVNIK IN TOZD ELEKTRODE.

funkcijo vodje TOZD Družbeni standard opravljala še naprej, do izteka mandata.

Vodjo TOZD KOMERCIALA imenuje delavski svet delovne organizacije Železarne Jesenice. Za vršilca dolžnosti vodje TOZD Komerciala je predlagan ERNEST PUŠNIK in ga bo delavski svet imenoval na zadnji seji delavskega sveta Železarne v tem letu, 30. decembra 1986.

Tudi ERNEST PUŠNIK je v Železarni vseskozi opravljal odgovorna vodstvena dela v oddelku zunanje trgovine, nabavne službe in komercialnem sektorju. Je zelo delaven in natančen ter ima visoko razvite moralne kvalitete. Odlikuje ga sposobnost zaznavanja in razreševanja kompleksnih problemov, smisel za organizacijo, racionalizacijo, koordinacijo in prevzemanje odgovornosti.

Temeljne organizacije, ki bodo sprejele sklep o imenovanju vršilcev dolžnosti vodij TOZD, bodo sprejele tudi sklep o razpisu prostih del in nalog vodij TOZD. Delavski sveti bodo imenovali razpisno komisijo.

Poleg teh točk bodo delegati delavskih svetov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti obravnavali še:

1. Gospodarski načrt TOZD (delovne skupnosti) in delovne organizacije Železarne Jesenice za leto 1987. Planska služba Železarne je gospodarski načrt za leto 1987 pripravila po novih organizacijskih enotah, to je za šest temeljnih organizacij in eno delovno skupnost. Za šest temeljnih organizacij smo se na referendumu že odločili, o eni delovni skupnosti pa se bomo odločili s sprejetjem samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Železarno Jesenice, predvidoma v prvi tretjini leta 1987.

2. Spremembe in dopolnitve premij za višjo proizvodnjo, produktivnost in izvoz. Oddelek za nagajevanje ugotavlja, da je na sedanje premije precej pripomb in da te predstavljajo trenutno najbolj kritične točke delitve osebnega dohodka, ker so z naraščajočimi osebnimi dohodki izgubile vso stimulativnost. Delavci v več okoljih ugotavljajo, da so premije v izhodišču primerna vzpodbuda za dobro delo, zato naj bi jih povečali. Tako je nastal predlog dopolnitev premij, o katerem bodo razpravljali delegati delavskih svetov. Strokovna služba predlaga, da delegati sprejmejo predlog, dopolnitve in spremembe pa uveljavijo s 1. decembrom 1986. V bodoče naj bi se višina premij povečevala vzporedno s povečanjem obračunskih osnov osebnega dohodka.

OPOMBA!

Do konca leta 1986 se bodo konstituirali tudi odbori samoupravne delavske kontrole. Sejo skličejo dosednji predsedniki odborov; na predlog sindikata pa na seji izvolijo novega predsednika in namestnika odbora samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji.

Mimica KOMAN
CPSI

Seja delavskega sveta Železarne

V torek, 30. decembra 1986 bo ob 7. uri v dvorani samoupravljalcev enajsta seja delavskega sveta Železarne.

V prvem delu seje bodo delegati obravnavali naslednje točke dnevnega reda:

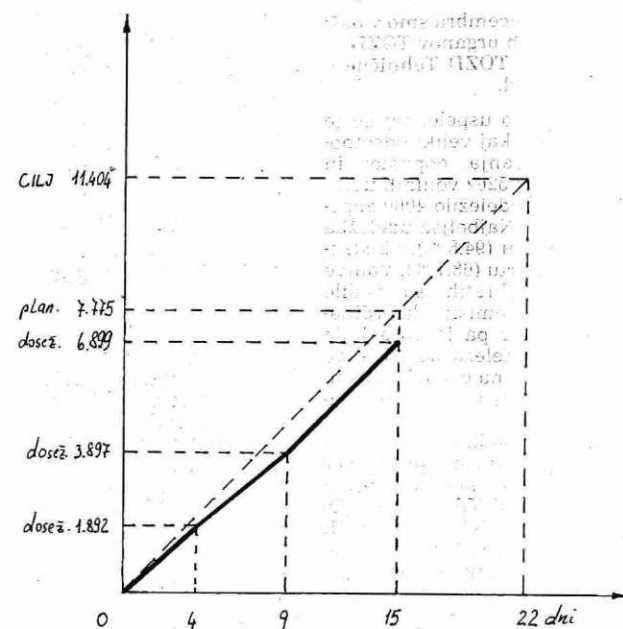
- Pregled izvajanja sklepov prejšnje seje
- Poročilo o izidu referenduma za sprejem statuta TOZD Komerciala in volitev v samoupravne organe TOZD
- Poročilo o izvajanju projekta Jeklarna 2
- Najetje premostitvenega kredita za financiranje prestrukturiranja delavcev
- Gospodarski načrt delovne organizacije za leto 1987
- Predlog izredno plačane in izredno neplačane odsotnosti za kulturno in telesnokulturno dejavnost
- Osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo
- Aneks 2 k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev v skupno naložbo za realizacijo programa plinifikacije v SR Sloveniji
- Samoupravni sporazum o združevanju in koriščenju finančnih sredstev iz davčnih olajšav zaradi zaposlovanja invalidov
- Informacija o korespondenčni seji delavskega sveta za sprejem samoupravnega sporazuma o opravljanju poslov in organizaciji zunajtrgovinskega prometa
- Imenovanja
- Delegatska vprašanja

Drugi del seje bo slavnostni, podeljene pa bodo Pantzova nagrada, nagrada Novator leta, nagrada za najboljše dosežke na področju varstva pri delu, humanizacijo dela in varstva delovnega ter bivalnega okolja, zlate in srebrne novatorske plakete ter zlate, srebrne in bronzaste plakete RAST-YU-86. Ob koncu seje pa bodo delegati poslušali zaključni govor predsednika poslovnega odbora.

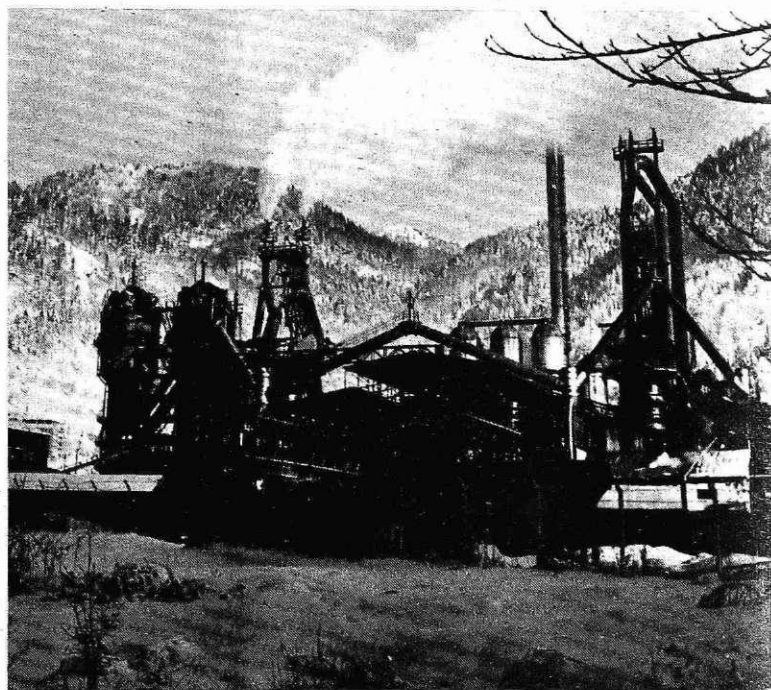
Ob 14. uri bo v Restavraciji Železarne organizirano novoletno srečanje.

CPSI

doseganje skupnega cilja poslovanja

V petnajstih odpremah dneh v decembru smo od načrtovanih 7775 mio din fakturirane realizacije dosegli 6899 mio din, kar je 88 %.

(foto: I. Kučina)

Akontacija poravnave osebnega dohodka

Na osnovi ocene, da bo doseženo 28,4 milijarde din dohodka in 16 milijard din čistega dohodka v letu 1986, je poslovni odbor sprejel odločitev, da se 26. decembra izplača akontacija poravnave v višini 4,1 % osebnega dohodka, ki smo ga prejeli za delo v 11 mesecih letošnjega leta.

V akontaciji poravnave so vključeni vsi delavci, ki so bili v letošnjih mesecih v rednem delovnem raz-

merju v Železarni. Torej tudi delavci, ki so nadomeščali manjko delavcev v času počitnic. Sodelovanje teh delavcev v poravnavi je minimalna stimulacija, da bi tudi v bodoče priskočili na pomoč in v čimvečjem številu sklenili trajno delovno razmerje v Železarni.

Osnova za poravnavo je celotni osebni dohodek prejet za delo v 11 mesecih tega leta. Vključen je torej osebni dohodek za redno delo, vse vrste stimulacij in dodatkov, plačila za nadurno delo, ena tretjina delovnega časa, oteženi dodatki. Z izplačilom akontacije poravnave 45.900 din na delavca bomo dosegli v Železarni visoko rast osebnega dohodka. Sredstva bruto osebnega dohodka bodo za 120 % večja kot v letu 1985, neto ODN delavca pa bo večji za 115 %.

Realni osebni dohodek bo tako za okrog 8 % večji kot v lanskem letu, planirali pa smo 3 % rast realnega osebnega dohodka.

Akontacijo poravnave bomo prejeli na tekoči račun oz. hranilne knjižice brez gotovine, delavci, ki niso več v delovnem razmerju, naj gotovino dvignejo pri blagajni Železarne.

Dopisujte

Volitve samoupravnih organov TOZD

V torek, 16. decembra smo v naši delovni organizaciji izvedli volitve članov samoupravnih organov TOZD Talilnice, TOZD Ploščati program, TOZD Okrogli program, TOZD Tehnične dejavnosti, TOZD Komerciala in TOZD Družbeni standard.

Volitve so dobro uspele, saj se je kljub trenutni, dokaj veliki odsotnosti (zaradi bolovanja, dopustov in drugo — 21 %) od 5262 volilnih upravičencev volitev udeležilo 4060 zaposlenih ali 77,2 %. Najboljša udeležba je bila v Profilarni (94,8 %), najslabša pa na Transportu (68,7 %). Volitve v posameznih obratih so vodile ustrezne volilne komisije, koordinacijo na nivoju DO pa je opravljala volilna komisija Železarnice, ki je do konca glasovanja, na osnovi zapisnikov volilnih komisij, ugotovila naslednje rezultate:

1. Volitve so potekale v skladu s sprejetimi usmeritvami, pri čemer so vsi predlagani kandidati za člane DELAVSKIH SVETOV in ODBOROV SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE dobili več kot polovico glasov vseh volilnih upravičencev.
2. Podrobni izidi za nove TOZD so naslednji:

TOZD Talilnice

Delavski svet

Iz Plavža:
1. Vladimir KLINAR,
2. Đuro SAMARDIJA,
3. Franc VOGA,
Iz Jeklarne:
4. Blaž CVETKO,
5. Ferid DENIĆ,
6. Fuad FAJKIĆ,
7. Mile KALABA,
8. Stanko KOLAC,
9. Srečko KORBAR,
10. Leopold LOMOVSEK,
11. Slavko PUC,
12. Alojz PUKŠIĆ,
13. Marko RAZINGER,
14. Leon VIDIC,
15. Mile ZVIZDALO,
16. Miroslav ŽNIDARŠIĆ,
17. Pavel ŽUBER,
Iz Livarne:
18. Anton AUBAR,
19. Milan GARTNAR.

Samoupravna delavska kontrola

Iz Plavža:
1. Asim KARIĆ,
2. Štefan SMOLEJ,
Iz Jeklarne:
3. Alojz AVGUŠTIN,
4. Veličko EFREMOV,
5. Jožica HUBER,
6. Safet IMANOVIĆ,
7. Rado PRISTOV,
8. Dušan SUČUR,
9. Adem ŠUPUK,
Iz Livarne:
10. Martin MLAKAR,
11. Bogdan SMOLEJ.

Ploščati program

Delavski svet

Iz Valjarne bluming štekel:
1. Jozo BAGUDIĆ,
2. Darko CELARC,
3. Slavko DEREAN,
4. Marjan ERMAN,
5. Fehim HODIĆ,
6. Božo KERO,
7. Marjan PRISTOV,
Iz Valjarne debele pločevine:
8. Janko BERNIK,
9. Alojz ČERNE,
10. Miran KAVALAR,
11. Vinko MEZEK,
Iz Hladne valjarne Bela:
12. Branko BANKO,
13. Miro ERZEN,
14. Jože KLICEK,
15. Ostoja PANIĆ,
16. Žarko PETROVIĆ,
17. Srečko ŠMID,
Iz Hladne valjarne Jesenice:
18. Franc MAKSE,
19. Nedim OMANOVIĆ,
20. Ajiz OMERADŽIĆ,
21. Branko PAGON,
22. Dušan PREŠEREN,
Iz Profilarne:
23. Bojan DORNIK,
24. Janez NOVAK,
Iz Vratnih podbojev:
25. Karolina BAJT.

Samoupravna delavska kontrola

Iz Valjarne bluming štekel:
1. Vinko BURNIK,
2. Jernej MRAK,
3. Ciril ŽMITEK,
Iz Valjarne debele pločevine:
4. Darko KATRAŠNIK,
5. Jože RAVNIK,
Iz Hladne valjarne Bela:
6. Miha HLADNIK,
7. Miha SAJOVIĆ,
Iz Hladne valjarne Jesenice:

8. Miro FRELIH,
9. Vinko JUNEŽ,
Iz Vratnih podbojev:
10. Anton PETERKA,
Iz Profilarne:
11. Jana KOS,

Okrogli program

Delavski svet

Iz Žičarne:
1. Stane GORENC,
2. Bogdan MARINKOVSKI,
3. Vinko POGAČNIK,
4. Bogomir TOMAZIN,
Iz Valjarne žice in profilov:
5. Edvard DOLŽAN,
6. Ljubomir GALIĆ,
7. Ludvik SMRKE,
Iz Jeklovleka:
8. Stane PAGON,
9. Marjan STOJAN,
10. Janez ŽIDAN,
Iz Elektrod:
11. Sonja LAHARNAR,
12. Ivan LAKOTA,
13. Franc LEGAT,
14. Branka RAVNIK,
15. Stanko SEDLAR,
Iz Žebjarne:
16. Peter GASAR,
17. Julijana MLAKAR.

Samoupravna delavska kontrola

Iz Žičarne:
1. Andrej KLINAR,
2. Stanko MARKIZETI,
3. Dragica MOHORČ,
Iz Valjarne žice in profilov:
4. Anton JAKŠIĆ,
5. Anton PAPLER,
Iz Jeklovleka:
6. Lado KRAJNIK,
7. Janez RUPAR,
Iz Elektrod:
8. Marina ČUFAR,
9. Toni LUNDER,
10. Jože STRUNA,
Iz Žebjarne:
11. Davorin MIKULA.

Tehnične dejavnosti

Delavski svet

Iz Vzdrževanja:
1. Marija BRULC,
2. Anton JUVANČIĆ,
3. Vili KELIH,
4. Dušan LAVTAR,
5. Andrej PIRMAN,
6. Franci POGAČNIK,
7. Aleš ROBIĆ,
8. Ahmed TELALOVIĆ,
9. Boris TRUHAČEV,
Iz Remontnih delavnic:
10. Dušan BAK,
11. Franc DIVJAK,
12. Vanda ENIKO,
13. Valentin POLAJNAR,
14. Stane RAKAR,
15. Janez ROZMAN,
16. Vinko SELJAK,
17. Andrej ZORČ,
18. Borut ZVELC,
Iz Energetike:
19. Vinko BERGANT,
20. Vajteh JAKOPIĆ,
21. Adolf JELENC,
22. Miloš NIKOLIĆ,
23. Zlatko NOVAK,
24. Alojz SAŠEK,
25. Janez VEBER,
Iz Strojnih delavnic:
26. Leopold BIZALJ,
27. Franc GRAH,
28. Marko MARKELJ,
29. Jože PALOVŠNIK,
30. Vladimir REPE,
31. Peter SMOLEJ,
32. Pavel ŽMITEK.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Na deveti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice, ki je bila v torek, 4. novembra, so člani najprej obravnavali primer premestitve enega delavca. Menili so, da reorganizacija temeljnih organizacij v Železarni ni izjemna okoliščina, zato se naj vse potrebne in predvidene premestitve izvedejo v skladu s sedanjimi samoupravnimi akti. Pred pričetkom premeščanja delavcev bi morala biti poznana in potrjena mikroorganizacija TOZD Tehnične dejavnosti.

Člani odbora niso imeli pripomb

Iz Transporta:
33. Brane BAKIĆ,
34. Jože ČOP,
35. Janez KAPUS,
36. Miloš KERNIC,
37. Janez OTRIN,
38. Franc PIBERČNIK,
39. Albin ŽUBER.

Samoupravna delavska kontrola

Iz Vzdrževanja:
1. Roman ISKRA,
2. Vinko JAKOPIĆ,
Iz Remontnih delavnic:
3. Roman KOŠIR,
4. Alojz NOVAK,
Iz Energetike:
5. Marjan JEGLIĆ,
6. Irena MIRTIČ,
7. Dušan NOVKOVIĆ,
Iz Strojnih delavnic:
8. Valentin KLINAR,
9. Bogomir SVETINA,
Iz Transporta:
10. Mirko LASNIK,
11. Marija REBOLJ.

TOZD Komerciala

Delavski svet

1. Daniel AŽMAN, marketing,
2. Danica BENEDIK, ZT,
3. Marko FRECE, skladišče,
4. Majda GOMILSEK, komerciala,
5. Janez GREGORI, nabava,
6. Stanka JOKIĆ, fakturni,
7. Lucija KACAREVIĆ, prodaja,
8. Jože KOMIĆ, nabava,
9. Stanislav MRAK, nabava,
10. Slavko PINTARIĆ, skladišče,
11. Boris SMOLEJ, prodaja,
12. Branko ŠIFRER, prodaja,
13. Blaž VENGAR, skladišče,
14. Margareta ZAJSEK, špedicija,
15. Marjeta ŽURMAN, ZT,

Samoupravna delavska kontrola

1. Vinko ALIĆ, ZT,
2. Nuša BUNDALO, nabava,
3. Marjan BURLACENKO, špedicija,
4. Jože DOVŽAN, nabava,
5. Husein FATKIĆ, skladišče,
6. Milan GREGURIĆ, skladišče,
7. Zdenka ŠMID, prodaja.

TOZD Družbeni standard

Delavski svet

1. Janez BOHINC,
2. Emilija DEREANI,
3. Alenka KERNIC,
4. Bojan KLINAR,
5. Janez KOREN,
6. Julka KREJIĆ,
7. Bogdan LANGUS,
8. Franca POLENEK,
9. Marija POSUŠEN,
10. Silva PREŠEREN,
11. Zarfija RAMIĆ,
12. Miroveta SARAJKIĆ,
13. Ida SELAKOVIĆ,
14. Saša TRKULJA,
15. Zdenka VOGRIĆ.

Samoupravna delavska kontrola

1. Vančo ANASTASOV,
2. Rudi BOHINC,
3. Srečko BREMEC,
4. Ivan DASKOFER,
5. Anđelka HUDOVERNIK,
6. Danica KOPAVNIK,
7. Branka PESKAR,
8. Stanka POPOVIĆ,
9. Jelka PRIMC,
10. Hasiya ŠEČKANOVIC,
11. Elizabeta ŽNIDARŠIĆ.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 29. DECEMBRA DO 11. JANUARJA 1987

29. decembra, Albina TUŠAR, član PO, Blejska Dobrava 16/b, ☎ 82-082.
30. decembra, Emil AŽMAN, vodja sektorja novogradenj, Žirovnica, Breg 129, ☎ 80-243.
31. decembra, Jože KOBENTAR, vodja kadrovskega sektorja, Jesenice, Hrušica 19.
1. januarja, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na Trati 59, ☎ 74-766.
2. januarja, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje 112, ☎ 89-129.
3. januarja, Franc BRELIH, koord. stor.dejav., Jesenice, Kurirska 3, ☎ 81-612.
4. januarja, Stanko ČOP, vodja inv. razvoja, Žirovnica 90/a, ☎ 80-036.
5. januarja, Zdravko ČRV, vodja inv. razvoja, Jesenice, c. 1. maja 32, ☎ ŽJ 26-60.
6. januarja, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Valjarna žice in profilov, Begunje 128/b.
7. januarja, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b, ☎ 80-333.
8. januarja, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenca 8/c, ☎ 78-157.
9. januarja, Vito GRČIČAR, vodja TOZD Valjarna debele pločevine, Jesenice, Titova 2, ☎ 81-279.
10. januarja, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, ☎ 82-118.
11. januarja, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, C. na Golico 16, ☎ 82-475.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 29. 12.	Sašo Dolžan	Franci Zupančič
Torek — 30. 12.	Franc Bernik	Ivan Mežik
Sreda — 31. 12.	Pavel Zmitek	Jože Ravnik
Četrtek — 1. 1.	Jože Ravnik	Alojz Lebar
Petek — 2. 1.	Marko Sušnik	Marjan Trontelj
Sobota — 3. 1.	Ivan Slamnik	Janez Faletič
Nedelja — 4. 1.	Alojz Mesojedec	Berti Krapež
Ponedeljek — 5. 1.	Bogomir Svetina	Stane Mencinger
Torek — 6. 1.	Mirko Zupan	Pavel Zupan
Sreda — 7. 1.	Ivan Šenveter	Stane Eržen
Četrtek — 8. 1.	Rado Legat	Zvonko Medja
Petek — 9. 1.	Mitja Benedičič	Rajko Petraš
Sobota — 10. 1.	Anton Burja	Bojan Finc
Nedelja — 11. 1.	Martin Brumat	Božidar Intihar

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 29. decembra do 3. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik — Tili in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.
V sredo, 31. decembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik — Tili.
V soboto, 3. januarja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — mr. stom. dr. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno od 9.30 do 10.30.
II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej (30. in 31. decembra).
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej (29. decembra).
V soboto, 3. januarja 1987 samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Od 5. do 10. januarja 1987 bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
V soboto, 10. januarja, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.
Za borce od 7. do 8. ure.
III. zobna ambulanta — mr. stom. dr. Bela Gazafi.
Za Vatrostalno od 9.30 do 10.30.
POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.
V soboto, 10. januarja, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

DEŽURNI V VATROSTALNI

27. in 28. decembra, Anton MOHORČ, Jesenice, Kurirska 1/a, ☎ v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv doma.

Novice iz sindikalnih organizacij

na predlog načina delegiranja delegatov v novi delavski svet nove temeljne organizacije, glede nove organiziranosti sindikata pa so predlagali predsedniku konference sindikata Železarnice, naj organizira sestanek vseh dosedanjih predsednikov storitvenih dejavnosti, ki sestavljajo novo TOZD Tehnične dejavnosti, da pripravijo predlog nove organiziranosti.

Strinjali so se tudi z uvedbo tretjega občinskega samoprispevka, menijo le, da bi morali dobro pregledati načrte krajevnih skupnosti in jih predstaviti v takem obsegu, da jih bodo z denarjem od samoprispevka v resnici lahko uresničili.

Zaradi zadržanosti vodje TOZD izvršni odbor ni bil seznanjen z infor-

macija o prevrednotenju kategorij. Vztrajajo na zahtevi, da morajo biti delavci pred sprejetjem prevrednotenja na delavskih svetih seznanjeni s predvidenimi spremembami.

Obravnavali so še informacijo občinskega sindikalnega sveta o protipožarni varnosti na delovnem mestu in predlagali sodelavca za možnega dobitnika Čufarjeve plakete.

TOZD ŽIČARNA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žičarna so na seji 14. novembra obravnavali devetmesečno poslovno poročilo, evedentirali možne kandidate za

nove samoupravne organe, predlagali deset sodelavcev za dodelitev socialne pomoči in spregovorili o uvedbi samoprispevka.

TOZD PROFILARNA

Na kandidacijski konferenci osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarna, ki je bila v petek, 14. novembra, so predlagali kandidate za delegate v samoupravnih organih.

Podprli so uvedbo tretjega občinskega samoprispevka in spregovorili o nezadovoljstvu delavcev zaradi višine premije, ki da je ob tako visoki rasti življenjskih stroškov in inflacije minimalna.

Odbor za gospodarstvo

TOZD Elektrode

Odbor za gospodarstvo v TOZD Elektrode je na 19. seji, dne 9. decembra, potrdil predlog družbenega plana za december v skupni višini 1800 ton (oplaščenih elektrod namestavljajo izdelati 1270 ton, varilne žice 140 ton, ognjevarilnih materialov 250 ton itd.) in z ugotovitvijo, da bo za izpolnitev planskih obvez nujno treba delati tudi na proste sobote.

V TOZD so lahko zadovoljni tudi z novembrsko proizvodnjo, saj so namesto načrtovanih 1820 ton izdelali kar 1954,8 ton in tako plan presegli za 7,4 odstotka. Za planom so zaostali le v oddelku oplaševalnice (izpolnili so ga le 96,7 odstotka). Nekoliko so zaostali tudi pri odpremi, ker zaradi problemov pri transportu niso odpremili načrtovanih 120 ton na Poljsko in Irsko. Kljub temu pa — tako ugotavlja odbor — so bile dogovorjene izvozne naloge v količini 576 ton oplaščenih elektrod izvršene.

Nadurnega dela je bilo v novembru manj kot so planirali: namesto planiranih 2050 ur nadurnega dela je bilo izvršenih le 1378 nadur, ker je oplaševalnica delala samo na eno prosto soboto. Za december pa predvidevajo, da bodo morali opraviti 1850 ur nadurnega dela, od tega največ v oplaševalnici (800 nadur). Ocenjujejo, da bo morala tudi režija opraviti 200 ur nadurnega dela.

Odbor je razpravljati tudi o izvrševanju slepov zadnje seje. Pri tem ugotavlja, da je oprema za dodatno hlajenje aglopraskov montirana in da proizvodnja normalno teče, da pa še ni rešeno vprašanje odpravevanja v tem oddelku (dogovori o rešitvi potekajo). Tudi dela na ureditvi kanalizacije od Kašte do vratnice obratne ambulante potekajo in bodo po oceni odbora — v kolikor bi bilo vreme naklonjeno — zaključena v 14. dneh. Stojala za žico so v delu pri naročniku. Nekateri sklepi pa se bodo rešili v daljšem obdobju.

Odbor je v zvezi s to točko ugotovil, da še ni podpisano pogodbeno delo za obnovo oplaševalne linije 3 in EP 11 in vodstvo TOZD Elektrode zadolži, da se z vzdrževanjem dogo-

vori za izvršitev teh del v pogodbenem delu. Prav tako je ugotovil, da ima temeljna organizacija za prihodnje leto velika naročila in da v sedanjih pogojih dela ne bo mogla v celoti zadovoljiti potreb tržišča. Dodatne kapacitete bi pridobili, če bi nabavili podajalnik žice za kompletiranje stikalnice EP 11 in sušilno peč za tretjo linijo. Za to investicijo bi bilo treba nujno zagotoviti finančna sredstva. Zato je odbor zadolžil vodstvo TOZD naj odboru za gospodarstvo Železarne posreduje vlogo za dodelitev potrebnih sredstev iz združenih AZ sredstev.

Ugodno je rešil tudi več prošelj. Zavodu za delovno usposabljanje DDP Črna na Koroškem je odobril brezplačen prenos rabljenega kopirnega stroja Omega 303. Društvu gojiteljev pasemskih malih živali iz Zirovnice in Osnovni šoli Zirovnica je podaril vsakemu po dva zavitka elektrod Jadran Ø 2,5 milimetra (po štiri kilograme). Strojni fakulteti iz Banjaluke je podaril različne vrste elektrod, praškov in žice v skupni količini 164 kilogramov kot pomoč pri opremljanju njihovega laboratorija za varjenje (ocenjuje, da bo to dobra reklama za njihove izdelke). Planinskemu društvu Jesenice pa varilne dodatne materiale v vrednosti 200.000 din.

Na predlog vodstva in v dogovoru z oddelkom za nagrajevanje je potrdil tudi dodatne stimulacije v višini 2.000 din (za vsako prosto soboto) za delavce, ki bodo v obdobju od 1. oktobra do 31. decembra delali tri ali več prostih sobot in tako pripomogli k izpolnjevanju povečanih planskih obvez. Prav tako je na predlog vodstva potrdil izplačilo enkratne nagrade v znesku 20.000 din Mirku Podgoršku, delavcu raziskovalnega oddelka. Že vrsto let uspešno dela na razvoju oplaščenih elektrod. Njegovo delo je — tako ga ocenjuje odbor — odraz velike samoiniciativnosti in uspešnega sodelovanja s sodelavci raziskovalnega oddelka iz TOZD Elektrode.

CPSI — BL

(Ne)kdo zavraja delavce?

Nimam navade pogovarjati se s sodelavci prek sredstev javnega obveščanja, pa tudi na potezi menda nisem več, kljub temu sem se odločila, da se vključim v polemiko o samoupravnih in nesamoupravnih poteh predlogov komisije za prevrednotenje del in nalog. Sicer pa je tudi Lakota menil, da je na potezi šele tedaj, ko naj bi šel za nekaj časa delat v proizvodnjo in ko komisija njegovih del in nalog ni ovrednotila tako, kot si je sam zamislil.

Že nekajkrat doslej se je prostovoljno postavil v vlogo »dežurnega kritika« — torej strokovnega delavca, katerega naloga je opozarjati na nepravilnosti, ki jih je izluščil s svojo pronicljivostjo, pa tudi nepoznavanjem posameznega področja ali neinformiranostjo o zadevi, za katero je ocenil, da bi moral biti z njo do potankosti seznanjen — čeprav to ni napisano v opisu njegovih del in nalog, ki jih vsakokrat potegne na svetlo, ko naj bi kot urednik informacij za samoupravne organe napravil še kaj drugega, kot bral zapisnike in jih verno prenašal v Železarnjo.

Odveč bi bilo verjetno ponavljati že tolikokrat izrečene in napisane ugotovitve o 7-letnem delu na analitičnem pristopu pri vrednotenju del in nalog, o referendumskem izrazu nesprejemljivosti predlaganih sprememb (ki v predhodnih fazah niso bile negativno ocenjene, dokler ni komisija na tej osnovi izdelala vrednosti oz. točk), o nekajletnem mirovanju sprememb kategorij, o nenehnih zahtevah, da v notranjih odnosih vendarle nekaj spremenimo (enkrat so bili podcenjeni proizvodni delavci, drugič spet strokovnjaki in vodilni delavci — odvisno pač od zornega kota, s katerega je bilo gledano), o usmeritvah delavskega sveta Železarne, da bi v okviru veljavnega sporazuma korigirali nekatera nastala neskladja itd.

Rada pa bi se vendarle vrnila na trditve o pomanjkljivosti, filtriranih izkivljenih itd. informacijah in primer za vse to: zahtevi po izračunu OD po starem in novem načinu. Če je Lakota pozabil nanje, jaz vsekakor nisem. Še posebej pa nisem pozabila na številna mnenja po teh izračunih, ki so opozarjala, da smo prestopili vse meje demokratičnosti, saj ne more vsak sebi določati osebnega dohodka, izračun pa so bili hipotetični — pod določenimi predpostavkami o rezultatih, ki se spremi-

njajo iz meseca v mesec in od temeljne organizacije do temeljne organizacije ter tako varirajo tudi osebne dohodke (nagrajevanja po rezultatih vendarle ne moremo izničiti). Take so bile o tem postopku tudi ocene nekaterih strokovnjakov, ki se drugje ukvarjajo z nagrajevanjem.

O jasnosti zrcalne slike, ki jo Lakota vidi v trditvi, da so se relativne vrednosti vseh višjih kategorij v primerjavi z enostavnejšim, najmanj zahtevnim delom pomaknile navzdol in da bi posamezniki celo popravki za nekaj kategorij niso spremenili tega odnosa, bi lahko rekla le to, da pomeni zavajanje delavcev. Kako se je torej povprečni OD v Železarni na november povečal za 12 % v primerjavi z oktobrom, ko smo dosegli rekordne rezultate, če so v osnovah pridobile le tekače, čistilke in še nekaj drugih najenostavnejših del? Menda jih nimamo toliko, da bi s svojimi osebnimi dohodki tako dvignile povprečje? Pa tudi tistih nekaj vodilnih delavcev na drugem koncu lestvice tega ni moglo napraviti. Tako nam kljub vsemu ostaja velika večina delavcev, ki je z novo prekatégorizacijo na OD precej pridobila in čudi me, da se tako malo prav teh proizvodnih delavcev vključuje v to polemiko.

Delavski svet Železarne komisiji ni dal nikakršnih omejitev pri številu del in nalog, ki so s stališča prevrednotenja kritični. Zato je komisija sledila njegovim usmeritvam in predlogom temeljnih organizacij ter delovnih skupnosti. Rezultati sprememb po prvi fazi dela komisije so resnično bolj vidni pri vrednotenju zahtevnega proizvodnega dela, ki pa mu nikakor ne smemo kar povprek odvzeti atributa strokovnosti.

Relativno manjše napredovanje so predlogi dejansko pomenili za delavce z višjo in visoko izobrazbo (namerno sem se izognila nazivu stro-

kovnjaki, ker menim, da ga vsi s svojim delom ne opravičujejo), kar bomo na osnovi usmeritev delavskega sveta železarne morali še dodelati. Večkrat smo namreč poudarili, da bomo po principu železarne Ravne pripravili predlog za nagrajevanje strokovnega razvoja posameznih delavcev in ga vgradili v naš sistem nagrajevanja. Skupina naših delavcev je bila pred kratkim na tovrstnem seminarju na Ravnah in približno v dveh mesecih moramo priti do osnutka, ki pa ga bo potem potrebno sprejeti še na referendumu. V Železarni Ravne pri tem niso imeli težav. To bo drugačna oblika napredovanja na delovnem mestu, ki na Ravnah že daje prve rezultate pri stimuliranju strokovnjakov.

Samoupravni sporazum s področja delitve po delu je potreben še številnih drugih sprememb, ki jih trenutno izvajamo na osnovi sklepov delavskega sveta in se tako stanje nikakor ne sme nadaljevati dlje kot do marca. Morda bodo v tem obdobju jasnejše tudi usmeritve ZIS, ki jih sedaj poznamo še bolj v obrisih. Tu mislim na takomenovano sestavo osebnega dohodka iz dveh delov. Morda bomo lahko hkrati razpravljali o tem in naših omenjenih spremembah.

Komisija, ki že doslej ni imela lahkega dela, bo še v tem tednu prvič razpravljala o stališčih in pripombah delavskih svetov in popravki bodo izpeljani po že dogovorjenem postopku. Temu lahko rečemo tudi krpanje lukenj v sistemu — kakršne ocene posameznikov je slišati — toda česa korenitejšega v pogojih obstoječega sporazuma ni bilo moč storiti. Večjih sprememb pa v Železarni tudi že nekaj časa nismo pripravljene sprejeti.

Toliko torej še z moje strani (po- leg informacije samoupravnim delovnim skupinam) o samoupravnih in nesamoupravnih poteh dela komisije. Resda prispevek ni zabeljen s filozofskimi razmišljanji in številnimi citati, toda mislim, da jih ima večina bralcev Železarja že dovolj.

Albina Tušar

PREGLED SESTANKOV SDS

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS ključavničarji 1 in 2, instalacija 1 in 2, montaža 1 in 2, žerjavni oddelek 1 in 2, hidravlika in pnevmatika, elektrožerjavni, elektrodelavnica, delavnica elektrostrojev 1 in 2, vodstvo gradbenoremontnih delavnic, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, GRD Javornik ter RTA 2, 3, 4, 5 in 6. SDS instalacija 1 in 2 sprašujeta, ali so bili sprejeti za strojnoremontne delavnice posebni ukrepi in zakaj se v tem primeru ne izobesijo na oglasnih deskah. Zanima jih tudi, zakaj ni več šole za kvalifikacijo inštalaterje. »Vsak dan nas je manj«, pravijo, »kdo bo vzdrževal vedno večje obrate z večjo tehniko (valjarna 2400), ker je vedno več hidravlike, pnevmatike in centralnega mazanja.« Določene stvari jih motijo tudi pri dežurstvu na domu. Zanima jih, zakaj se ne plačuje nadure preko trideset ur, ki jih naredi v primeru, če jih pokličejo ali pa, če morajo delati na remontih. Zanima jih tudi, koliko časa lahko delajo neprekinjeno in kdo odgovarja za neugodje, če se pripeti pri delu, ki ga opravljajo preko še normalnega delovnega časa. Vprašujejo pa tudi, zakaj vodstvo TOZD ne objavi pismeno na oglasnih deskah, kojenekaterih remontih potrebno delati preko rednega delovnega časa in kdo odgovarja za skladišče, saj v primeru, da so v času dežurstva vpoklicani na delo v železarno, potrebujejo material, ki ga lahko dobe le v skladišču. Seznanili so se tudi s tabelo o prevrednotenju delovnih mest, ob kateri ugotavljajo, da so v primerjavi z drugimi podcenjeni. SDS montaža 2 pod razno omenja, da se ne strinjajo z uvedbo delovnih sobot, ker po njihovi oceni kriteriji za celotno TOZD niso enaki. SDS žerjavni oddelek se pod razno vprašuje, kako si vodilni predstavljajo vzdrževanje novih obratov. Zahtevala je tudi, da se ugotovi, kje je preveč delavcev in da se to javno objavi na naslednji seji delavskega sveta TOZD Remontne delavnice. Sestanek so imeli dne 8. 11. Na naslednjem sestanku, dne 10. 11., na vprašanje vzdrževanja novih obratov ponovno opozarjajo. Tako pravijo: »Po ogledu novih obratov v 2400 in ob izgradnji nove Jeklarne, je pogovor nanesele tudi na vzdrževanje letih. Mnenja smo, da ob takem povečanju vzdrževalnih del in ob zmanjševanju vzdrževalcev vseh profilov, nikakor ni jasno, kako si predlagatelj zamišlja uspešno vzdrževanje. Morda pa obstaja kakšna čarobna formula, ki je mi ne poznamo. Zato mislimo, da bi se morali snovalci takšne zasnove vzdrževanja jasno izreči, kdo ima prav. Mislimo tudi, da bi morali snovalci, v primeru, da vztrajajo na svojih pozicijah, nositi tudi polno odgovornost za eventualno slabo vzdrževanje ob pomanjkanju vzdrževalcev.« Istega vprašanja so se posredno dotaknili tudi pri obravnavanju poslovnega poročila na sestanku, dne 11. 11.: »Ne verjamemo, da so glavni vzroki za nedoseganje proizvodnje le v pogostih remontih in mehanskih okvarah (sprašujemo se, kdaj bodo v proizvodnji ravni na skladu s tehnično kulturo), v pomanjkanju delavcev (zakaj še do danes ni nobene prekvalifikacije, odvečnih režijskih delavcev?). Kdo je odgovoren za neustrezno kvaliteto in pomanjkanje vložka. Ali drugih vzrokov res ni?« Sicer pa za poslovne rezultate pravijo, da so »mnogo dima brez ognja« in dodajajo: »Iz meseca v mesec ali pa morda iz leta v leto poslušamo, beremo o zalogah, nič se pa ne premakne. Zakaj ne? Kdo je zato odgovoren?« SDS HIP Javornik omenja, da so prvo točko (Pregled izvajanja sklepov) izpustili, ker »niso imeli na razpolago nobenega gradiva o izvajanju sklepov prejšnje seje oziroma nanje še ni odgovora«. SDS elektrožerjavni, elektrodelavnica in delavnica elektrostrojev 1

v zvezi s prevrednotenjem omenjajo, da vsi čakajo vodja TOZD, da bi jim pojasnil razlike, do katerih prihaja v kategorijah v primerjavi z ostalimi oddelki. SDS RTA 6 (TTZ) je na sestanku, dne 5. 11., poleg programa samoupravnih aktivnosti obravnavala kot posebno točko še »problematiko v oddelku TTZ«, ki se v bistvu navezuje na njihovo samoupravno aktivnost. Tako pravijo. »Kritika o vsebini in poteku dela SDS RTA 6 (TTZ). Nezadovoljstvo izvira glede časa in prostora, kjer sestane poteka. Sestanki se vedno vršijo v posredovalnici ATC. Prvič: telefonistke ne morejo prenehati z delom, tako da so pri delu motene oziroma ne morejo aktivno sodelovati. Drugič: v večini primerov obravnavamo vsebine samoupravnih aktivnosti, za katere nismo sposobni o njih odgovorno odločati. Problemi, ki se nas na neposredno tičejo in bi jih morali razrešiti, pa ne pridejo na dnevni red oziroma nismo kot celota zavzeti za razreševanje problematike. Tako stališče izhaja iz vzroka, da se na povsem različne načine ali sploh ne obravnava lista plačilnih grup. V našem primeru tega nismo dobili na vpogled. Mnenja smo — če nova ocenitev izhaja iz točk, katere niso bile sprejete na referendumu, je samo potrdilo, da se z vrednotenjem nismo in se ne strinjamo. Tako smo zatišje po referendumu ponovno razvneli. Vprašamo se, če je tak pristop primeren in — če razburi večino — tudi potreben?« In še sklep, ki so ga sprejeli na osnovi te razprave: »Sestajanje SDS se v primeru take vsebine, ki povzroči široko razpravo, organizira izven delovnega časa. Ker je prisotnih več neresenih problemov, se mora pripraviti obravnavati vsakega posameznega problema.«

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, vzdrževanje plavž 1, 2 in 3, vzdrževanje Jeklarne 1 in 2, vzdrževanje HVZ 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2, vzdrževanje Bela 1, 2, 3, 4 in 5 ter vzdrževanje HVB 1 in 2. SDS vzdrževanje plavž 1, 2, in 3 opozarjajo (6. 11.), da sklep o zasteklenitvi delavnice še vedno ni rešen. Predlagajo tudi, da se v garderobah namesti in uredi kaloričnejše in poskrbi za beljenje. SDS vzdrževanje HVZ 1 in 2 v zvezi s poslovanjem v prvih devetih mesecih pravita, da se ugotovitve, da smo slabo delali, sicer odražajo v številkah, da pa sami ne čutijo, da bi delali manj. »Zato pričakujemo«, pravijo, »da bodo nadrejeni našli vzroke slabega poslovanja in zdravilo zoper neučinkovitost.« V zvezi z dodatnim združenjem amortizacije za Jeklarino 2, pa jih zanima, če bodo zbrana sredstva zadostovala za dokončanje projekta. In še njihova reakcija na sporazume v zvezi z bankami: »Delovni skupini smatramo, da točke 5., 6. in 7. ne sodijo na sestaneke SDS, ker nismo strokovnjaki za bančništvo, pač pa elektriki in ključavničarji. Te sporazume naj proučijo in rešijo službe, ki so za to merodajne. Smatramo, da je branje teh izvlečkov zapravljanje časa. Odziv članov SDS na taka priporočila NI.« SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 sta ob obravnavanju poslovnega poročila predlagali, naj bi imelo področje Javornika osebni avto, ki naj ni bil dostopen tudi vzdrževalcem. Pod točko razno pa so izpostavili vprašanje plačevanja subvencij za stanovanje in prodaje smučarskih kart. Glede subvencij za stanovanja skupina meni, da jih ne morejo dobiti tisti, ki so lastniki osebnega avtomobila. Pri velikosti stanovanja pa naj bi se pri dodeljevanju upoštevalo načelo, da naj ga dobe tisti, ki ga bodo lahko tudi plačevali. Smučarske karte pa bi bilo treba, po njihovem mnenju, prodajati tako kot prejšnjo sezono (ne zdi se jim prav, da jih je bilo mogoče kupiti le do 3. novembra). SDS vzdrževanje Bela 2 in 5 sta na sestanku, dne 3. 11., sklenili, da je treba skrajšati teden-ski remont, ker bi tako pridobili 7 % premije. Delavci dopoln-danske strojne in elektroizmene pa so na tem sestanku posta-

vili vodju vzdrževanja na Beli naslednje vprašanje: »Kako je mogoče, da kvalificirani električar (ključavničar) z deveto ali deseto plačilno skupino ne doseže povprečja Železarne Jesenice?« Prosijo za pisni odgovor. Za napredovanje so predlagali štiri delavce. Eden izmed prisotnih delavcev pa je imel pripombo, da že dvajset let ni napredoval. Člani SDS vzdrževanje Bela 4 oziroma delavci, ki se vozijo z vlakom, so v zvezi z izvajanjem sklepov prejšnjega sestanka ponovno zahtevali odgovor na vprašanje, »ali se jim priznava vožnja z mesečno karto za avtobus Kočna—Bela v obe smeri?« Opozarjajo tudi, da se stanje glede čiščenja delovnih naprav na področju Bele ni bistveno spremenilo. SDS vzdrževanje Hladne valjarne Bela 1 in 2 sta v zvezi s poslovnim poročilom in srednjeročnim planom zavzeli naslednja stališča: »Tako eno kot drugo ne predstavi dejanskega problema kadrov sedaj in v bodoče. Vemo, da je stanje izredno kritično in da bo v bodoče le še bolj kritično. Iz poročil pa je razvidno, da se število vzdrževalcev do leta 1990 zmanjša in ne več. Vemo pa, da sedaj določene oddelke vzdržujejo tuje firme.« Pod razno izpostavljajo problem rezervnih delov. Rezervnih delov, ki jih potrebujejo za nemoteno delo, ne dobivajo pravočasno, pač pa največkrat šele na osnovi večkratnih urgenc, pa še tedaj je kvaliteta večkrat vprašljiva. Pritožujejo se tudi, da obstoječe skladišče ne nudi ustreznih uslug vzdrževalni dejavnosti. Ni osnovnih rezervnih delov kot so vezni členi, ležaji, gibljive cevi, jermeni, colski in metrski vijaki, verige in drug standardni material. Izražajo tudi željo, da bi se sestali s koordinatorjem storitvenih TOZD, vodjem TOZD in vodstvom v HVB zaradi kadrovske problematike in zaradi dogovora o načinu dela v bodoče.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, energetiki 1 in 4, parne naprave 1, 2, 3 in 4, delavnica elektroenergije, delavnica toplotne energije, delavnica PIV energije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. Na sestanku SDS vodstvo TOZD je bila postavljena zahteva, da se pisno pojasni vprašanje močnega šuma, ki prihaja iz parne centrale. Odgovor bo posredoval vodja toplotne energije. Pri vzdrževalcih razsvetljave pa bodo poiskali odgovor na vprašanje v zvezi z motnjami, ki jih povzročajo nepravilno postavljeni reflektorji v Železarni (Bela, Dobrava, Jesenice). SDS delavnica elektroenergije je pod točko razno opozorila vodja TOZD Energetika, da naj v prihodnje predsednik OOS in predsednik odbora za gospodarstvo ne sklicujeta seje istočasno, ker njihov delegat ne more biti hkrati prisoten na dveh mestih. Pritožujejo se tudi nad slabim delom čistilke, ki skrbi za čistočo pisarniških prostorov RTP Jesenice. Na ta problem so vodstvo elektroenergije že opozorili, vendar se stanje ni popravilo. Pravijo, da »takemu stanju botrujejo prepogosti obiski pospravljalke«. Vodstvo elektroenergije ponovno prosijo, da zadevo uredi. SDS delavnica PIV energije v zvezi z izvajanjem sklepov prejšnje seje opozarja, da še vedno ni rešeno vprašanje nagrajevanja v delavnici PIV energije (v primerjavi z ostalimi delavnicami v železarni) v tem smislu, da so osebni dohodki spodbuda za dobro opravljeno delo. SDS PIV energija 3 vprašuje, iz katerih virov bo Železarna prispevala do konca leta še dodatno skoraj tri milijarde din. Pri tem omenja, da energetika prispeva »131.450.000 din plus 215.1000.000 din«. Na sestanku SDS PIV energija 4 so nekateri strojniki opozorili, da nimajo možnosti za napredovanje do upokojitve.

Primerjali so se z vzdrževalci, ki to možnost imajo.

se nadaljuje
Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

Štafeta — ne kruh, ne igre

Da, v sredo, 10. decembra se je pred Maximarketom v Ljubljani res nekaj dogajalo — čudnega, za avtorja članka iz prejšnje številke Železara o kruhu in igrah, še toliko bolj zaradi njegovega nepoznavanja stališča ZSMS in OK ZSMS Jesenice do — Štafete mladosti.

Dogajanja v Ljubljani so potrdila, da je ZSMS demokratična frontna socialistično opredeljena organizacija, ki daje možnost skupini ali posamezniku izražati svoja mišljenja, predloge in stališča. Vendar le na osnovi demokratičnega dialoga, z močjo argumentov in realnosti z ostalimi frontnimi deli ZSMS se predlogi, mišljenja sprejemajo ali odklanjajo. Gruha ljudi, vključno z avtorjem članka demokratičnega dialoga ni upoštevala, celo še več, neutemeljeno so postavljali zahteve o odstopu predsedstva republiške konference ZSMS v primeru, če se njihove pobude, mišljenja in stališča o ukinitvi Štafete mladosti ne upoštevajo.

Avtor članka bi ob poznavanju delovanja ZSMJ lahko ugotovil, da brez demokratične razprave in upoštevanja mnenj ostalih republiških konferenc ZSMJ in pokrajin znotraj ZSMJ ni možno prekiniti z organiziranjem in izvajanjem prireditev v sklopu Štafete mladosti. Z neizvedbo odhoda Štafete mladosti iz Slovenije v prihodnjem letu, bi Republiška konferenca ZSMS krčila dejavnost ostalih republiških konferenc ZSMJ in pokrajin, podobno kot ZK ZSMJ krči dejavnost RK ZSMS z neodbravanim razpravo o civilnem služenju vojaškega roka, česar pa mladi znotraj ZSMS ne podpirajo. Zato se bomo držali dogovorjenih usmeritev na zvezni konferenci ZSMJ, da je odhod Štafete mladosti v letu 1987 iz Slovenije.

Strinjam se, da stara oblika organiziranja Štafete mladosti ni primerna ne časa, ne položaja, v katerem se nahaja celotna družba — vključno z mladimi. NE UKINITEV, temveč drugačna oblika organiziranja sprejema štafete mladosti, ko po mikrocasovnici ne bo več hitela mimo nas,

bomo mladi imeli poleg kongresov, konferenc, okroglih miz še eno možnost več, da celotni družbeni javnosti predstavimo svoje mladinske predloge za razreševanje celotne družbene problematike, opozorimo na neuspehe in uspehe v vseh segmentih družbenega dogajanja. Za izvedbo tako zasnovane štafete (ni prosila), se je prijavila tudi OK ZSMS Jesenice.

Za konec bi dejal samo še to, da večina mladih v KŠJO in Jesenicah jasno vemo, kdo smo in kaj hočemo, krške kongresne dokumente smo vzeli za svoje, le-ti pa nam dajajo trdnost, da nas ne zmede vsaka gruča ljudi ali ukaz in se ne bojimo, da nas bo odnesel plaz.

Rade Radinovič

»O kruhu in igrah«

Oglašam se na Jakopičev provokativni sestavek, čeprav sama v tem članku nisem izzvana, bila pa sem prisotna na tej razpravi.

Avtorju bi najprej rada povedala, da individualnih razgovorov in razprav, ki potekajo v klubu študentov ne dajemo v časopis, ker ima pač vsakdo pravico, da pove svoje mnenje. Ni lepo od Jakopiča, da nas napada v javnosti, čeprav za naš klub ni naredil prav ničesar. Še najbolj pa mu zamerim to, da je vso razpravo obrnil sebi v prid in prikazal le svojo stran medalje, kar je čisto v njegovem stilu.

Pravi, da ga nismo pustili do besede. Najbrž je bilo obratno! Vpil je na

vsakogar, ki mu je hotel dopovedati, da nismo za praznovanje 25. maja v tej obliki kot je sedaj, da pa se stvari ne dajo spremeniti čez noč. Delegat, ki je bil na zveznem kongresu mladine v Beogradu, mu je skušal povedati, da so Slovenci skoraj proglasili za zločinca, ko so začeli govoriti o štafeti. Lahko je biti upornik v klubu študentov, ko te nihče ne sliši, najbrž pa bi spremenil mnenje, če bi bil prav on tisti, ki bi se moral zagovarjati pred predsedstvom mladine v Beogradu. Če bi malo bolje poznal stanje v mladinski organizaciji, bi videl, da se da stvari spremeniti počasi, ne pa čez noč, ker imaš proti sebi ljudi, ki mislijo tudi drugače. Jakopič je svoje naredil. Podpisal je petico — vse ostalo naj naredijo drugi.

Sploh pa je v svoj sestavek spravil vse, kar je sedaj aktualno: študentski klub, štafeta, mladinsko organizacijo, civilno služenje vojaškega roka — še pozdrav sosedovi Francki manjka, ko smo že pri novem letu.

Lahko povem, da je izpadel kot vaška klepetulja. Sicer pa:

»Zdaj tič, zdaj miš kakor najbolje kaže
Tako — se ve — izhaja se najlaže.«

La Fonteinova basen

Katarina Vidali

Pobratenje jeseniških in trboveljskih tabornikov

Šestega decembra so jeseniški taborniki, ki se združujejo v občinski zvezi tabornikov, podpisali listino o pobratenju z odredom Črni diamant iz Trbovelj.

V taborniški sobi pri Jelenu so organizirali slovesnost s krajšim kulturnim programom najmlajših tabornikov, katere se je poleg predstavnikov odredov in izvršnega odbora Zveze tabornikov občine Jesenice udeležila tudi podpredsednica skupščine občine Jesenice Albina Sršen. V prijateljskem razgovoru so taborniki seznanili tovarišico Sršenovo z dejavnostjo taborniških odredov v jeseniški občini.

S pobratenimi taborniki iz Trbovelj so se dogovorili za skupen program, ki ga bodo izvedli v letu 1987. Tako bodo februarja organizirali smučarska tekmovanja jeseniških in trboveljskih tabornikov v Kranju.

ski gori. V aprilu se bodo ob praznovanju 50. obletnice KPS udeležili centralne proslave na Čebinah, postavili tam propagandni tabor in na ta način hkrati proslavili tudi dan tabornikov. Maja bodo odšli na trinajsti tradicionalni pohod na Vrhe in po proslavi priredili medsebojna tekmovanja. Takrat bodo pobratene Trboveljane povabili tudi na srečanje na Jesenice, ki bo potekalo v obliki pohoda. Septembra se bodo udeležili tabora ljudske fronte na Mrzlici, kjer bodo organizirali orientacijsko tekmovanje; tabornike iz Trbovelj pa bodo povabili na srečanje gorenjskih tabornikov.

Tanja Kastelic

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA

KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Prvi znaki zastrupitve nastopijo po tridesetih minutah ali šele po treh urah. Motnje trajajo od dveh do pet dni. Takrat zastrupljenec ni sposoben za nobeno delo. Psihični vojni strupi delujejo na nekatere možganske centre in ob otem uničujejo encime, predvsem serotomin, ki ureja psihično ravnotežje.

Strupeni alkaloidi so bazične spojine rastlinskega, redko živalskega izvora, z izrazito fiziološko naravnostjo. Uporabljajo se pri proizvodnji zdravil. Zaradi visoke strupenosti jih uporabljamo v diverzantske namene zelo uspešno. Zastrupitev z alkaloidi ne pušča nobenih značilnih sledi na notranjih organih. Za odkrivanje so izredno težki.

Strupi biološkega izvora so botulintoksin, tetradoksin in saksotoksin. Najbolj znan je botulintoksin, ki nastaja v pokvarjeni hrani brez prisotnosti kisika (pločevinke, klobase, meso). Za diverzantske namene se proizvaja v laboratorijih.

Čisti botulintoksin je najmočnejši doslej znani strup na svetu. Samo en gram tega strupa lahko usmrti deset milijonov ljudi. Uporablja se za zastrupitve hrane in vode. Znaki zastrupitve se pokažejo po šestih do šestindesetih urah. Sprva se pojavi slabost, vrtoglavica z glavobolom, driska, ohromelost mišičevja v žrelu in sapniku ter padec krvnega pritiska. Zastrupljenec je pri zavesti do nastopa kome, po kateri nastopi smrt. Smrtnost zaradi botulintoksina je od trideset do sedemdeset odstotna.

Diverzantska sredstva in načini uporabe so se izredno razvili. Glavni način uporabe kemičnega orožja je zastrupitev hrane in vode. Mogoča je tudi zastrupitev cigaret, vžgalic, toaletnega mila, zobne kreme ali pa neposredno vnašanje strupa v organizem, npr. zamenjava zdravil, injekcij in tablet z naštetimi strupi.

Živila je mogoče zastrupiti kot surovine za pripravo jedi (moka, mleko, meso) ali kot gotove jedi. Za zastrupitev z alkaloidi so primerni meso, mleko in mlečni izdelki. Nekatere alkaloidne, ki imajo grenak okus (strijnin) je mogoče uporabiti za zastrupitev sladice — čokolade, medu, sladkorja in marmelade.

Tekmujmo za najboljše ŠŠD!

V četrtek, 11. decembra sem se na OŠ France Prešerna v Kranju udeležila seminarja ŠŠD Slovenije. Republiškega odbora (kot ponavadi) ni bilo, zato pa nas je toplo pozdravil mentor ŠŠD na osnovni šoli.

Glavna točka dnevnega reda je bila predlog ocenjevanja aktivnosti ŠŠD. V zadnjem času čedalje več ŠŠD tekmuje za najboljše v republiki. Pravilniki o ocenjevanju se iz leta v leto spreminjajo, saj prihaja do raznih prevelikih odstopanj v posameznih kategorijah. Prav je, da smo se zato seznanili s pravilnim potekom ocenjevanja dela društva.

Vsako društvo je že v začetku dobilo posebne obrazce, na podlagi katerih bi lahko ocenjevalo svoje delo. Zelo veliko točk prinesejo društvu samoupravljalne funkcije: občni zbori, izvolitev predsedstva, sodelovanje učencev ob izbiri aktivnosti ipd. Tudi množičnost je pomembna. Tu so zajeta vsa tekmovanja, na katerih šola nastopa. Seveda pa se za večjo kvaliteto tekmovanj dobi tudi več točk. Veliko točk prinesejo republiška, področna in zvezna tekmovanja. A še vedno največ točk prinesejo šolska in medšolska tekmovanja, ker se jih udeležuje največ učencev iste šole, obenem pa šola lahko »razpolaga« s takimi tekmovanji glede na svoje zmoglosti.

Veliko vlogo pri številu točk imajo tudi krožki, s katerimi pa so povezane večkrat tudi številne težave glede ustreznega prostora in ureditve le tega. Pri vpisu točk moramo šteti, da en učenec obiskuje samo en krožek, pogoj pa je, da krožek deluje najmanj 20 x na leto.

Kaj bi bilo brez manifestacij, pohodov, taborjenja? Tudi to prinaša dragocene točke, zato kar hitro na pohod! Pa tudi biltene o tekmovanjih in samostojne radijske oddaje lahko začnete pripravljati. Pa vitrine! Vsa ta propaganda vam bo prinesla cel kup novih točk.

Zadnji pomembni pogoj je stalnost na tekmovanjih, to pomeni, kolikokrat ŠŠD tekmuje za najboljše.

Vse te osnovne točke ocenjevanja si lahko preberete v biltenu Šolski šport iz leta 1985. Če ste se na šoli domenili, da se boste prijavili za tekmovanje, prijave čimprej oddajte, prav tako tudi predloge za dobitnike zlatih značk (mentorji, posamezni športniki...).

Ob koncu seminarja smo predstavniki ŠŠD srednjih šol usmerjenega izobraževanja potožili, da je pravilnik precej bolj ugoden za osnovne šole, kot za nas srednješolce, saj si prav veliko krožkov, tekmovanj za športno značko ne moremo privoščiti, predvsem zaradi velikega števila učencev, ki se vozijo v šolo od drugega in že tako ali tako zelo pozno prihajajo domov. Tudi v tej smeri bodo potrebne še velike spremembe pravilnika.

Seminar smo zaključili z mislijo, da šport čedalje bolj postaja dejavnost, ki zahteva razmišljanje, torej dejavnost, povezana z znanjem. In čedalje več dobrih učencev, je tudi dobrih športnikov.

Irina Vauhnik
Novinarski krožek CSUI
Jesenice

SLAVKO TARMAN

41

NARAVOSLOVCI IN KIRURGI SKOZI STOLETJA

BOLEČINE NISO ODPRAVILI

Bolečina je koristno opozorilo pred še hujšo nevarnostjo in ima v človekovem telesu pozitivno vlogo. Tudi s sodobnimi zdravili bolečine ne moremo odpraviti. So pa možnosti za zdravljenje bolečin in s tem za njeno zmanjševanje. Danes je vse manj bolnikov, ki so obsojeni dolgo živeti z bolečino, kakor pred, denimo, desetimi leti. Medicina se trudi, da bi zmanjševala bolečino pri pacientu. Že od nekdaj je bilo zdravljenje bolečin celo eden glavnih ciljev zdravniške pomoči. Je pa bolečina tudi del življenjske igre in posledica nekega stvarnega stanja v telesu. Če nas zaboli, ker smo zlomljeno roko nepravilno premaknili, nas to nujno opozori na napako in na to, da roko ponovno namestimo v najprimernejši položaj. Svet brez bolečin ne bi bil mogoč, čeprav bolečino pri boleznih res vse bolj zmanjšujejo. Naši otroci že veliko manj trpijo po operacijah, kot smo mi, in njihovi otroci bodo očitno imeli še manj bolečin.

Kar smo od sebe se postavlja vprašanje evtanazije (skrajšanje trpljenja in smrtnega boja neozdravljivo bolnim). Večina zdravnikov evtanazijo tudi danes odklanja. Po zdravniški etiki tega ne smejo delati, niti v najbolj brezupnih primerih ne. Nikoli ne morejo dokončno odločiti o življenju posameznega človeka. Drugo vprašanje je seveda samomor, ko človek odloča sam o sebi. Je pa seveda danes samomor pojav, ki ni samo izhod iz obupne bolezni ali bolečin. Očitno je, da niti blaginja tega pojava ne ustavi. Sreča ljudi pač ni stvar, ki bi jo lahko reševali od zunaj.

KRI IN VODA

Kri je ekološko ogledalo in je občutljiva za okolje. Ne le infekcije in zastrupitve, tudi način življenja odseva v krvi. Značilnosti krvi, krvne skupine, hemoglobini se tisočletja prenašajo iz roda v rod. Študij krvi ponuja zgodovinarjem dragocene podatke in je hkrati priča in vodnik zgodovine.

Leta 1955 so hematologi, zdravniki krvi, odkrili izvirno skupino v rdečih krvničkah indijanskega plemena Diego v Venezueli. Novo skupino so imenovali faktor Diego. Sprva so mislili, da je ta faktor edinole v krvi Indijancev Diego. Pozneje so ga odkrili v krvi številnih prebivalcev Azije in Amerike: v južni in vzhodni Kitajski, v Mongoliji, v vzhodni Sibiriji, v Kanadi in v ZDA. S proučevanjem krvi so odkrili pot, po kateri je v daljni zgodovini šlo neko azijsko ljudstvo.

Drzni popotniki so pred deset in deset milijoni let potovali po vzhodni obali Kitajske in Sibirije, prepluli Beringovo ožino, prepotovali zahodne obale ameriškega kontinenta od severa do juga in se ustali — s faktorjem Diego vred — v Venezueli.

Hemoglobin prenaša kisik in daje rdečim krvničkam barvo. Dolgo so mislili, da je hemoglobin enoten, danes pa je dokazano, da ima različice. Hemoglobin E je značilen za ljudi v Kambodži. Vendar so ga odkrili tudi zunaj meja te države in sicer v Vietnamu, Laosu, Tajski in Maleziji, torej na širokem območju jugovzhodne Azije.

Južno -ameriški strategji so bili od začetka tega stoletja večkrat hudo razočarani, ko so ugotavljali, kako nepričakovano je bil razplet državljanskih ali tujih vojn. Spopadi so bili v dolinah, na ravnam. Oblast, ki so jo napadli ali domači uporniki ali tuje vojske, je poklicala zveste enote sestavljene iz gorskih prebivalcev. Do zob oboroženi vojščaki so prišli z gora in vse je kazalo, da bodo zmagali. Toda še pre-

den so se zares spopadli s sovražnikom, jih je popadla vročina, dobili so vse mogoče infekcije, znašli so se v smrtni nevarnosti, umirali so zaradi infekcij in tuje vojske so zmagovala. Zdravniki krvi — hematologi so razložili ta pojav. V krvi so krvene celice in plazma. V plazmi so poleg sladkorja še sečnina, sečna kislina in snovi imenovane imunoglobulini. Že ime pove, da nas imunoglobulini varujejo pred infekcijami. V Boliviji, Peruju, na visokih andskih planotah — 3500 do 4000 metrov — ni infekcij. Zelo malo ali skoraj nič ni bakterij, virusov in parazitov. Prebivalci teh visokih planot že tisočletja nimajo infekcij. Imunoglobulini v njihovi krvi so potali nekoristni in so izginiti iz njihove krvi. Toda, ko so se ljudje zaradi vojne znašli na ravninskem predelu, so bili brez obrambe pred bakterijami, virusi, paraziti amazonskega pragozda in so neusmiljeno umirali.

Zgodovinarji so pričeli plodno sodelovati s hematologi. Naročili so projekt Splošna zgodovina skozi stoletja. Zakaj je kri naenkrat postala tako pomembna? Zakaj te vloge niso prevzeli srce, jetra, ščitnica ali pljuča? Zakaj sloni razmerje med zgodovino in biologijo ravno na krvi? Kri je prednostno tkivo. Štirikrat prednostno, zato se je lahko povezala z zgodovino. Kri se lahko jemlje. V krvi so elementi, ki so omogočili preverjanje molekularne patologije. Kri ima stalno krvno skupino, hemoglobine in encime, ki so enaki od rojstva do smrti in po njej.

Kadri in izobraževanje v železarni

Na pobudo komisije za družbenoekonomske odnose pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarnice Jesenice je mladinska organizacija 16. decembra organizirala okroglo mizo na temo Kadri in izobraževanje v železarni. K temu sta jih spodbudila predavanje predsednika izvršnega sveta skupščine občine Jesenice Tomaža Keršmanca na programsko-volilni konferenci OK ZSMS Jesenice v Kranjski gori v zvezi s perspektivami mladih v izobraževanju in zaposlovanju in pa subjektivni občutek mladih, da velika večina železarjev razmišlja o delu izven železarne.

Vodja oddelka za industrijsko psihologijo, Bojan Erjavšek je najprej predstavil analizo kadrovskih gibanj v železarni. V letošnjem letu je bilo v naši delovni organizaciji okrog šest odstotkov kadra z višjo in visoko izobrazbo, 17 odstotkov s srednješolsko izobrazbo in približno 27 odstotkov delavcev s poklicno šolo. Največ skrbi vzbujajo odhodi strokovnih delavcev iz železarne. To odhajanje ni zadnji krik mode, ampak trend, ki se pojavlja vsaj že deset let, le da v zadnjih letih postaja močnejši in dobiva že kar alarmantne dimenzije.

Analize fluktuacije delavcev v železarni v letih 1975 do 1985 kažejo, da se zmanjšuje odhod delavcev z nepopolno ali popolno osnovno šolo, iz leta v leto pa narašča odhajanje delavcev s poklicno, srednjo, višjo in visoko šolo. Z letošnjo analizo pa so ugotovili, da se problematika strokovnega razvoja, napredovanja in nagrajevanja kaže tudi na področju fluktuacije delavcev. Delež strokovnega kadra se je v strukturi fluktuantov povečal za sedem odstotkov, delež kadra brez strokovne izobrazbe pa je upadel. Zaskrbljujoče je predvsem dejstvo, da so omenjena gibanja opazna že več let in imajo v naši železarni že kar nekakšno tradicijo. Stopnja fluktuacije strokovnega kadra, predvsem kadra z višjo in visoko izobrazbo, je tako visoka, da komaj še zagotavljamo njegovo enostavno reprodukcijo.

Lani je oddelek za industrijsko psihologijo izdelal precej obširno anketo, narejeno na reprezentativnem vzorcu, ki je pokazala, kako strokovni kader zaznava svoj položaj v delovni organizaciji. Tretjina anketiranih delavcev meni, da jim

delo, ki ga opravljajo le delno, ali pa sploh ne ustreza, deset odstotkov jih izjavlja, da pri odločanju ne sodelujejo, 25 odstotkov pa, da le včasih dajejo mnenja in predloge, drugače pa ne sodelujejo pri odločanju. V zvezi z možnostmi uvajanja inovacij 24 odstotkov anketirancev meni, da bi naleteli na ovire, če bi predlagali neko inovacijo, 40 odstotkov delavcev ne ve, ali bi naleteli na take ovire in le 35 odstotkov jih je prepričanih, da bi brez posebnih težav uspeli uveljaviti svoje inovacije.

56 odstotkov anketiranih pravi, da so nagrajeni malo oziroma neprijetno. Kar 88 odstotkov delavcev meni, da nimajo nikakršnih ali pa zelo majhne možnosti napredovanja, 43 odstotkov jih smatra, da kvaliteto opravljeno delo pri nas ni stimulatívno, 40 odstotkov pa si jih želi prerazporeditve na ustrežnejše delovno mesto. Rezultat takega zaznavanja železarnice pa je, da 80 odstotkov delavcev bolj ali manj pogosto razmišlja o odhodu iz naše delovne organizacije.

Po podatkih, s katerimi razpolagamo, so glavni vzroki za tako stanje v železarni naslednji: neurejene delovne razmere in pogoji dela strokovnega kadra (nezaupanje, obravnavanje tega kadra kot administracije, majhno cenjenje znanja in strokovne usposobljenosti), zanemarjanje področja izobraževanja, strokovna nemoč, majhne možnosti napredovanja, nestimulativno nagrajevanje (prisotne so celo težnje zniževanja osebnih dohodkov na strokovnih ravneh).

Slabosti na področju strokovnega razvoja in horizontalnega napredovanja v povezavi z vertikalnim, po besedah vodje kadrovskega sektorja

Joža Kobentarja, dobro poznamo, le da jih prepočasi presegamo. Obliko reševanja problemov strokovnjakov predstavlja izvajanje projektnih nalog, ki je zaživilo v zadnjem času. Strojni inženirji so že izrazili zadovoljstvo, da bodo lahko opravljali tako delo, da kakršnega so se usposabliali. Strokovnjake bomo morali čimprej pravilno zaposliti, bolj bomo morali ceniti njihovo delo in jih ustrežneje motivirati zanj.

Boris Bregant, predsednik poslovnega odbora, je poudaril, da smo doslej imeli vedno, kadar smo govorili o kadrovski problematiki, pred očmi vprašanje števila delavcev. Tak pristop je pogosto rast delovne organizacije in razmere, ko potrebnih delavcev nismo našli v naši neposredni okolici. Šele ko se je situacija spremenila in smo prenehali iskati ekonomijo v količini, ampak v proizvodnji, kakršna je primerna za našo lokacijo (s transportnega, energetskega, količinskega in kadrovskega vidika), je nastala možnost za drugačno obravnavanje kadrovske problematike. Jeklarna kot investicija bo imela precejšen vpliv na kadrovske premike. Pomenila bo prvo večjo razbremenitev glede števila delavcev; sprva bo sicer prinesla velike travme, kasneje pa prispevala k vzpostavljanju tekmovalnega duha med delavci. Vsak posameznik se bo moral truditi za boljše in kvalitetnejše delo, da bo obdržal svoje delovno mesto oziroma napredoval, povpraševanje po delavcih brez izobrazbe se bo bistveno zmanjšalo.

Danes govorimo o strokovnem kadru, ki obupuje nad tem, da bi uresničil svoje ambicije s poštenim pristopom do dela in zato zapušča železarno. Mladi strokovnjaki se ne morejo uveljaviti, ne morejo prodreti s svojimi idejami, ker marsikje v železarni obstaja miselnost, da strokovnega napredka ne potrebujemo. Po drugi strani pa so ti mladi inženirji premalo vztrajni. Ko jim v prvem poskusu ne uspe uveljaviti svojih novosti, odnehajo, namesto da bi sku-

šali prodreti do tistih ljudi v železarni, ki so odgovorni za razvoj in so zato pripravljeni podpreti vse dobre ideje.

Doslej v železarni nismo uspeli izvesti velikih prestrukturiranj kadra. To pa zato, ker smo dosegli stopnjo razvitosti, ki sama po sebi preprečuje hitre premike. Leto 1987 naj bi predstavljalo velik korak naprej na tem področju, saj bo začela obratovati nova Jeklarna. To bo velik izziv za mlade strokovnjake, ki bodo tako dobili priložnost, da pokažejo svoje znanje in sposobnosti.

Povpraševanje po visoko usposobljenem strokovnem kadru je danes zelo veliko. Vsi govorimo, kako se bomo prestrukturirali, premalo pa premišljujemo, kje bomo dobili za to potreben kader. Tko se dogaja, da nekatera podjetja premišlujejo o »zakupu« celotnih letnikov posameznih fakultet. To pa bi pomenilo, da bi se morali vsi drugi odpovedati temu kadru, ali pa storiti nekaj, da ga pridobijo.

Naše nagrajevanje v okviru projektnih nalog predstavlja trenutno rešitev. Nujno pa bo treba poiskati sistemsko rešitev, ki bo povežala nagrajevanje strokovnjakov z vrednotenjem del in prispevkom posameznika. Pretirano poviševanje projektnih nalog nas kaj lahko pripelje do zanemarjanja osnovnega nagrajevanja.

Za mlade strokovnjake je prav gotovo spodbudno, da smo se dokopali do oblike dolgoročnega razvoja, ki ne gre v smeri zadrževanja sedanjega razvoja osnovnega programa, ampak v smeri njegovega količinskega zmanjševanja. Gre za dodatne finalizacije v metalurškem smislu, ki bodo zahtevale predvsem strokovni kader in nekaj investicij. Manj delavcev bomo potrebovali za fizična dela, s tem pa se bodo odprle možnosti za delo strokovnega kadra tudi na področjih, ki niso v neposredni zvezi z metalurgijo.

Članica poslovnega odbora Albin Tušarjeva je ugotovila, da obstaja velika kriza na kadrovskem področju ne samo v železarni, ampak tudi v širši skupnosti. V železarni smo delavce, ki niso imeli ustrezne izo-

brazbe za opravljanje določenih del in nalog, enostavno manj nagrajevali v primerjavi z ustrežno usposobljenimi delavci. Na tem področju nismo dosegli nikakršnih pozitivnih premikov niti v železarni, niti v Sloveniji. Zato je motivacija za dopolnilno izobraževanje in usposabljanje bistveno upadla, znanje pa je razvrednoteno. Ko smo z zakonom o združenem delu uvedli kriterij usposobljenosti za opravljanje določenih del in nalog oziroma kriterij z delom pridobljenih izkušenj, nismo ničesar storili, da bi preverili to znanje in te izkušnje; zadovoljili smo se z ugotavljanjem staž, ki ga je nekdo imel pri opravljanju določenih del in nalog in s primerjavo uspešnosti na podobnih delih in nalogah. Samo v železarni Ravne so dosegli v zadnjem času na tem področju določen napredek.

Strokovni delavci v jeseniški železarni s sedanjo fazo prevrednotenja niso dobili ustreznega mesta. Veliko več pozornosti smo namenili proizvodnemu kot pa strokovnemu delu. Zato nas delo v zvezi z ustrežnejšim vrednotenjem strokovnega dela še čaka. Delovna skupina, ki bo delala na področju strokovnega razvoja in motivacije za ta razvoj, bo do februarja 1987 skušala pripraviti predlog, ki bo rešil tudi te probleme. Vendar pa ne smemo pozabovati vseh odhajanj strokovnjakov iz železarne v zadnjem času z zadnjimi predlogi prevrednotenja. Problem strokovnega kadra je mnogo širši od samega nagrajevanja. Zato moramo analizirati vse faktorje, ki vplivajo nanj in se pripraviti na to, da jih bomo postopno, drugače za drugim obvladovali. Situacija v železarni ni brezizhodna, še posebno ne, če jo primerjamo s stanjem v nekaterih drugih organizacijah. Res pa je, da metalurgija ne bo nikoli tako privlačna za kadre kot na primer Iskra s svojimi usmeritvami v najsodobnejšo tehnologijo.

Ceprav je bila decembrska okrogla miza namenjena predvsem problemom kadrov in izobraževanja v železarni, so razpravljali menili, da je ta problematika tesno povezana z nagrajevanjem. Slišati je bilo pripombe, da je treba pristopiti k prevrednotenju globalno, ne pa s parcialnimi (gasilskimi) ukrepi, kot smo se stvari trenutno lotili.

Ob dejstvu, da strokovnjaki, zlasti mladi inženirji, množično odhajajo iz železarne, bi se morala naša delovna organizacija z vsemi silami spustiti v bitko za kadre, sicer se bo že tako neugodna kadrovska struktura še poslabšala.

Razpravljalci so nadalje ugotovili, da se odklonilen odnos mladih in njihovih staršev do železarne postopoma spreminja in da se zanimanje mladih za železarske poklice povečuje. Tako zdaj ni več glavni problem, kako pridobiti štipendiste, ampak kako zadržati tako pridobljen kader v železarni. Premalo se zavedamo delovanja tržišča delovne sile in napačno ocenjujemo tržno vrednost delavcev, ali drugače povedano: ne vlagamo dovolj v delovno silo. V železarni ni prave stimulacije za izobraževanje. Zanimanje za usposabljanje ob delu upada, ker delavci vedo, da z višjo izobrazbo ne bodo ničesar pridobili.

V železarni imamo izrazito statično obliko delovnega mesta. Napredovanje je možno samo, če se kako delovno mesto izprazni (če kdo umre, se upokoji ali pa odide drugam), namesto da bi bilo odvisno od strokovne usposobljenosti in delovne uspešnosti. Strokovne kadre bi morali pridobivati ne glede na to, ali so zanje primerna delovna mesta zasedena ali ne. Pričeti bomo morali z načrtnim pridobivanjem in usmerjanjem kadrov. Takoj po zaposlitvi bo treba strokovnjake usposobiti za proizvodnjo, kakršno imamo, nato pa jim zaupati odgovorne položaje. Prenehati bomo morali z običajno prakso, da iz dobrih inženirjev delamo slabe politike, da jim nalagamo pisarniška opravila, zaradi katerih nimajo ne časa in ne možnosti, da bi pokazali svoje znanje.

Sedanja kadrovska situacija v železarni je, po besedah vodje oddelka za industrijsko psihologijo, odraz razmerja vplivnih sil v tem trenutku. Tisti, ki imajo trenutno največji vpliv v železarni, so, kot vse kaže, prepričani, da nadaljnje razvijanje naše delovne organizacije in reševanje krizne situacije ni naloga strokovnjakov in inženirjev, ampak so za to kompetentne druge strukture. Takšno gledanje pa lahko sedanje neugodne kadrovske razmere v železarni samo še poslabša.

Tanja Kastelic

Stroški v novembru

V novembru smo prodali 29.781 ton proizvodov osnovne dejavnosti in opravili 2.065 ton storitev prevladujoč. Dosežena prodajna cena je bila višja od obračunske lastne cene, tako, da je ta kategorija pozitivno vplivala na doseženi rezultat poslovanja v novembru. Vse ostale kategorije stroškov pa so vplivale na rezultat negativno. Te kategorije so proizvodni stroški, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka, vkalkulirani del dohodka, odstopanje cen v porabi R — 3 in lastni porabi, razlika med domačo in izvozno ceno, posebni stroški izvoza in ostala odstopanja. Vsota vseh naštetih kategorij je bila negativna in je znašala 340 mio din.

Poleg omenjenih stroškov pa morajo temeljne organizacije pokriti še obveznosti do splošne in skupne porabe, ki v cenah izdelkov niso vključene, pogodbeno in ostale zakonske obveznosti ter razliko med vkalkuliranimi in izplačanimi osebnimi dohodki. Stanje zalog nedokončane proizvodnje, polproizvodov in gotovih proizvodov se je v primerjavi s stanjem na začetku novembra skupno povečalo za 419 ton.

Temeljne organizacije so v novembru dosegle za 1.061 mio din višje stroške od načrtovanih. Stroški obračunske lastne cene so bili nižji od načrtovanih za 104 mio din, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji za 527 mio din, vkalkulirani del ohodka pa je bil višji za 638 mio din.

Temeljne organizacije so del doseženega zvišanja oziroma znižanja stroškov od obračunske lastne cene

glede na načrtovano prenesle v poslovnih rezultat in sicer skladno z gibanjem zalog R — 6 v posamezni TO. V novembru je prenos znižanja stroškov znašal 73 mio din, to pa je vplivalo na celotno zvišanje stroškov v vrednosti 1.092 mio din.

Stroški obračunske lastne cene so bili torej nižji od načrtovanih za 104 mio din. Od tega so bili stroški vložka nižji za 292 mio din, stroški predelave pa višji za 188 mio din.

V stroške vložka so vključeni višji oziroma nižji stroški od načrtovanih za dosežene izpene, dobropise za odpadek, večjo oziroma manjšo porabo vložnega materiala, boljši oziroma slabši asortiment vložka ter proizvodnje, stroške internih reklamacij, zaloge nedokončane proizvodnje ter stroški, ki nastajajo zaradi razlike med plansko nabavno vrednostjo tujega vložka ter plansko ceno domačega vložka.

V stroške predelave so vključeni stroški, ki so fiksnega značaja (amortizacija, investicijsko vzdrževanje) in so odvisni od dosežene načrtovane proizvodnje, stroški porabljene energije ter porabljenega materiala v okviru tekočega vzdrževanja.

Največje znižanje stroškov obračunske lastne cene so dosegle naslednje temeljne organizacije: Hladna valjarna Bela, Plavž, Jeklarna, Žičarna in Hladna valjarna Jesenice.

Na ravni delovne organizacije smo zaradi slabše doseženega izplena od načrtovanega dosegli za 389 mio din višje stroške vložka. Največje zvišanje stroška je imela temeljna organizacija Valjarna bluming štekel in sicer v vrednosti 338 mio din zaradi slabše doseženega izplena na blumingu in štekel. Pri tem so po krivdi temeljne organizacije Jeklarnice (večji odrezi blokov pri glavah ter metalurške napake) dosegli za 223 mio din višje stroške.

Višje doseženi dobropisi za odpadek od načrtovanih so stroške vložka znižali za 16 mio din. Največje znižanje teh stroškov so imeli v temeljni organizaciji Valjarna bluming štekel.

Manjša poraba vložka, spremljen asortiment vložka ter kvalitetnejši asortiment dosežene proizvodnje od načrtovane, so vplivali na znižanje stroškov vložka v skupni vrednosti 484 mio din. Največje znižanje so dosegli v temeljni organizaciji Jeklarna in sicer v vrednosti 220 mio din. V SM Jeklarni so dosegli znižanje stroškov v vrednosti 126 mio din zaradi višje vrednosti proizvodnje od načrtovane in manjše porabe kovinskih dodatkov, spremenjen asortiment vložka pa je stroške vložka zvišal za 102 mio din.

V EL Jeklarni so imeli zaradi spremenjenega asortimenta vložka zvišanje stroškov v vrednosti 66 mio din, višja vrednost proizvodnje od načrtovane in manjša poraba kovinskih dodatkov pa sta vplivali na znižanje stroškov v vrednosti 262 mio din.

Za 98 mio din nižje stroške vložka so dosegli v temeljni organizaciji Plavž zaradi spremenjenega asortimenta vložka in manjše porabe koks. V temeljni organizaciji Valjarna žice in profilov pa so dosegli znižanje stroškov v vrednosti 129 mio din zaradi nižje cene gredic kontiliva.

Razlika med nabavno vrednostjo tujega vložka ter plansko ceno domačega vložka je stroške vložka znižala za 207 mio din. Največje znižanje teh stroškov so imele temeljna organizacija Hladna valjarna Bela v vrednosti 90 mio din zaradi nižje cene nabavljenega vložka (dodatnih stroškov zaradi predelave tujega vložka ni bilo), temeljna organizacija Hladna valjarna Jesenice v vrednosti 39 mio din (nižja cena nabavljenih TVT, za katere pa so s stroški žarjenja znašali 6 mio din), temeljna organizacija Elektrode v vrednosti 35 mio din zaradi nižje cene kupljene Emone Zagreb ter v temeljni organizaciji Žebljarna v vrednosti 37 mio din zaradi nižje cene nabavljene žice.

Spremembe v zalogah nedokončane proizvodnje in ostalo so stroške vložka zvišale za 26 mio din in sicer največ v temeljni organizaciji Valjarna bluming štekel v vrednosti 292 mio din.

Stroški predelave so bili višji od načrtovanih v vrednosti 188 mio din. Največje zvišanje teh stroškov so imele temeljne organizacije Energetika, Hladna valjarna Bela in Valjarna žice in profilov predvsem zaradi večje porabe. Največje znižanje stroškov predelave pa je imela temeljna organizacija Jeklarna (višja proizvodnja od načrtovane). Vesna Janc

ZVIŠANJE IN ZNIŽANJE PLANIRANIH STROŠKOV

TOZD	NOVEMBER 1986				JANUAR—NOVEMBER 1986			
	Odstopanje od obrač. LC glede na gibanje R-6	Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka	Vkalkulirani del dohodka	Skupaj	Odstopanje od obrač. LC glede na gibanje R-6	Materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka	Vkalkulirani del dohodka	Skupaj
Plavž	-137.580	+ 9.301	+ 30.752	- 97.527	+ 360.806	+ 271.207	+ 76.475	+ 708.488
Jeklarna	-132.511	+199.302	+ 70.014	+ 136.895	-2.008.364	+2.363.222	+ 234.542	+ 589.400
Livarna	-10.634	+ 1.715	+ 8.177	- 742	- 74.335	+ 14.273	+ 39.359	- 20.703
Valj. blum. štek.	+395.229	+131.204	+ 67.993	+ 594.426	+ 585.465	+ 741.608	+208.912	+1.535.985
Valj. žice in prof.	-49.158	+ 29.764	+ 29.260	+ 9.866	-1.118.604	+ 234.927	+ 72.909	- 810.768
Valj. deb. ploč.	-64.450	+ 26.633	+ 47.664	+ 9.847	- 930.071	+ 328.262	+ 309.667	- 292.142
HV Bela	-300.604	+ 25.407	+ 29.597	- 245.600	-2.821.602	+ 370.952	+ 7.757	-2.442.893
HV Jesenice	-63.000	+ 1.695	+ 21.121	- 40.184	-1.153.906	+ 55.698	+ 83.245	-1.014.963
Žičarna	-58.940	+ 12.117	+ 30.834	- 15.989	- 392.649	+ 153.421	+ 73.758	- 165.470
Profilarna	+ 2.893	+ 3.676	+ 4.943	+ 11.512	- 102.947	+ 41.195	+ 12.861	- 48.891
Vratni podboji	+ 3.585	+ 425	+ 2.413	+ 6.423	- 32.096	+ 20.681	+ 15.633	+ 4.218
Jeklovlek	+ 11.709	+ 10.103	+ 18.312	+ 40.124	- 184.951	+ 132.699	+ 58.770	+ 6.518
Elektrode	-31.012	+ 25.222	+ 30.429	+ 24.639	- 564.489	+ 268.681	+ 81.925	- 213.883
Žebljarna	+ 3.910	+ 6.030	+ 9.468	+ 19.408	- 182.523	+ 66.470	+ 37.493	- 78.560
Strojne del.	-1.092	+ 7.553	+ 30.612	+ 37.073	- 9.897	+ 96.763	+ 82.711	+ 169.577
Remontne del.	+ 1.856	+ 11.840	+ 65.112	+ 78.808	+ 2.511	+ 115.129	+ 200.179	+ 317.819
Vzdrževanje	+ 5.338	+ 3.583	+ 74.912	+ 83.833	- 19.137	+ 7.186	+ 268.890	+ 256.939
Energetika	+362.064	+ 20.196	+ 31.293	+ 413.553	+ 248.791	+ 324.293	+ 80.343	+ 653.432
Transport	-10.125	+ 1.469	+ 34.813	+ 26.157	- 168.916	+ 32.863	+ 94.492	- 41.561
Skupaj	- 72.522	+527.235	+ 637.719	+1.092.432	-8.566.914	+5.639.530	+2.039.926	- 887.458

OPOMBA: zvišanje stroškov (+)
znižanje stroškov (-)

Elektroenergetski objekti Jeklarne 2 postopoma v obratovanju

Eden od osnovnih pogojev za obratovanje Jeklarne 2 je električna energija na pragu porabnikov. V ta namen je bilo potrebno še pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja za Jeklarno 2 pridobiti elektroenergetsko soglasje. Le ta zagotavlja dobavo električne energije za nemoteno obratovanje. Za transport električne energije od proizvajalcev do porabnikov v Jeklarni 2 pa je bilo potrebno zgraditi številne elektroenergetske objekte. Nekateri od njih so že gotovi, drugi pa so v zaključni fazi izgradnje.

Najpomembnejši elektroenergetski objekti, ki služijo Jeklarni 2, so: — dvosistemski daljnovod 2 x 110 kV od RTP 400/100 kV Okroglo do RTP 110/35/5 kV Jeklarne 2 s pripadajočimi objekti,

— vzankanje daljnovoda 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice v RTP Jeklarne 2,

— RTP 110/35/5 kV Jeklarne 2, — transformatorske postaje 5/0,4 kV v Jeklarni 2,

— kompenzacija jalove energije na 35 kV in 5 kV nivoju,

— RTP 400/110 kV Okroglo.

Dvosistemski daljnovod 2 x 110 kV RTP Okroglo — RTP Jeklarne 2 bo služil za napajanje elektropeči v Jeklarni 2, s svojim podaljškom pa še za napajanje elektropeči v Jeklarni 1 na Jesenicah. Daljnovod je projektiral Inženirski biro Elektroprojekt Ljubljana. Investitor je Slovenske elektrarne Ljubljana. Finančno je s 50 % investicijske vrednosti s posojilom sodelovala Železarna Jesenice. Vsa dela je izvajal Dalekovod Zagreb. Daljnovod je dolg 26,3 km in je zgrajen z vodniki AlFe 240/40 mm². Trasa se prične vsa na stojiščih mestih št. 9 in 11 v RTP Okroglo. Do Dobrege polja poteka po trasi bivšega betonskega daljnovoda 110 kV Naklo — Radovljica. Od tu dalje do Hlebe poteka po trasi bivšega 110 kV daljnovoda Naklo — HE Moste. Od Hlebe do Zirovnice je zgrajen na trasi bivšega 35 kV daljnovoda Moste — Radovljica. Od Zirovnice do HE Moste poteka po trasi bivšega 110 kV daljnovoda, od Most do RTP Jeklarne 2 pa poteka po novi trasi vzporedno z obstoječim daljnovodom 110 kV HE Moste — RTP Jeklarne 2.

Da je bilo daljnovod možno izvesti, je bilo treba zgraditi in rekonstruirati še celo vrsto drugih objektov. Tako je bilo treba zgraditi nov 35 kV daljnovod RTP Naklo — Asfaltne baze, razplet daljnovodov na področju Asfaltne baze, podreti obstoječi betonski 110 kV daljnovod od Asfaltne baze do Radovljice, podreti 110 kV daljnovod — jelke od Dobrege polja do Hlebe, zgraditi nov 110 kV daljnovod Radovljica — Hlebe, podreti 35 kV leseni daljnovod Hlebe — Zirovnica, rekonstruirati del 35 kV daljnovoda med Hlebcami in RTP Radovljica, izvesti 35 kV prevezave na področju napajalne postaje v Zirovnici in podreti del obstoječega 110 kV daljnovoda od napajalne postaje v Zirovnici do HE Moste.

Vsa dela so potekala pod zelo težkimi pogoji. Poleg težkih pogojev, ki jih je narekovala konfiguracija terena, so vzporedno v dosegu delovnega mesta potekali 35 kV in 110 kV daljnovodi pod napetostjo.

Dalekovod je pričel z deli v aprilu. Po terminskem planu bi moral biti gotov 30. septembra. Dejansko je bil daljnovod gotov 4. oktobra, 16. oktobra pa je bil preizkušen pod napetostjo.

Tehnični pregled daljnovoda in vseh spremljajočih objektov je bil 2. decembra 1986. Na daljnovod sam ni bilo bistvenih pripomb. Le PTT ima pripombo, da je pred začetkom obratovanja daljnovoda treba rešiti vprašanje bližine telefonskega kabla in ozemljitev enega od stebrov v Radovljici. Poleg tega mora Dalekovod odstraniti temelje bivšega betonskega daljnovoda in urediti okolico.

Na relaciji HE Moste — RTP Jesenice je po stari trasi potekal dvosistemski 110 kV daljnovod za napajanje mirnih in nemirnih pogonov v Železarni. Z enim sistemom tega daljnovoda je bilo treba izvesti tako kombinacijo, da bo možno napajati mirne pogone v Jeklarni 2 in sunkovite v Jeklarni 1 na Jesenicah. To smo dosegli tako, da smo en sistem (sunkoviti) na Lipcah prerezali. Tisti konec, ki prihaja iz HE Moste smo speljali na mirni sistem 110 kV zbiralk v RTP Jeklarno 2, tisti pa, ki gre proti RTP Jesenice pa na sunkoviti sistem 110 kV zbiralk v RTP Jeklarno 2. Tako bomo iz HE Moste napajali mirne pogone v Jeklarni 2, iz sunkovitega sistema 110 kV zbiralk v RTP Jeklarne 2 pa sunkovite porabnike v Jeklarni 1. Tako bomo preko dvosistemskega daljnovoda 2 x 110 kV RTP Okroglo — RTP Jeklarne 2 napajali sunkovite porabnike v

Jeklarni 2 in preko vzankanega enosistemskega daljnovoda RTP Jeklarne 2 — RTP Jesenice tudi sunkovite porabnike na Jesenicah. Tako smo izvedli vzankanje enega 110 kV sistema v RTP Jeklarne 2. S tem bo v HE Moste odpadel sunkoviti 110 kV sistem, kar tudi za njih predstavlja pomembno poenostavitev.

Tudi vzankanje je projektiral Elektroprojekt Ljubljana. Financira pa ga v celoti Železarna Jesenice. Dela pa v celoti izvaja Dalekovod Zagreb.

Za izvedbo vzankanja je bilo potrebno postaviti osem novih dvosistemskih stebrov za 110 kV daljnovod ter dva nova 35 kV stebra in pokablitev dvosistemskega 35 kV daljnovoda HE Moste — RTP Bela v dolžini 260 m. Tri obstoječe 110 kV stebre in dva 35 kV pa moramo podreti.

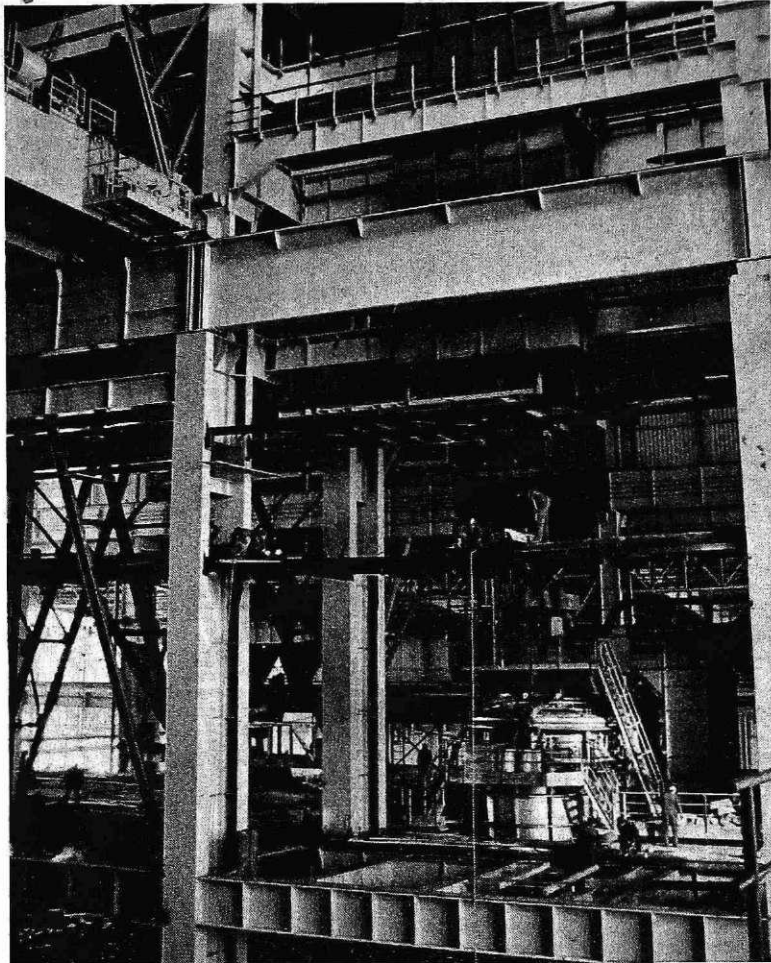
Izvedba vzankanja je bila izredno zahtevna. Na tej lokaciji se križa ali pa poteka vzporedno več 110 kV, 35

kV in 10 kV daljnovodov. Vzporedno poteka dvosistemski 110 kV daljnovod Okroglo — Jeklarne 2. Dvosistemski daljnovod 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice mesto križa daljnovod 2 x 35 kV HE Moste — RTP Bela in vzankani 110 kV daljnovod v RTP Jeklarne 2. V podaljšku proti Jesenicam pa ta daljnovod križa daljnovod 2 x 10 kV Zasip — TP Jeklovlek, daljnovod 2 x 35 kV HE Moste — RTP Bela in daljnovod 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice.

Torej vse izvore električne energije za napajanje Železarne Jesenice. Za izvedbo vzankanja je bil potreben dvodnevni izklop dvosistemskega daljnovoda 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice, medtem ko bi bil daljnovod 2 x 35 kV HE Moste — RTP Bela lahko v obratovanju in napajal vse pogone Železarne, razen elektro peči. Izvedba križanja dvosistemskega daljnovoda 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice mesto z daljnovodi 2 x 110 kV HE Zasip — TP Jeklovlek, 2 x 35 kV HE Moste — RTP Bela in 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice pa je zahtevala kompleten izklop celotne Železarne za en dan.

Investitor daljnovoda 2 x 110 kV HE Moste — RTP Jesenice je Elektro Gorenjska. Ta daljnovod predstavlja enega od pogojev za nemoteno gradnjo Karavanskega predora. Za to je Elektro Gorenjske urgirala v Železarni Jesenice, da se ji omogoči čimprejšnja izvedba njihovega daljnovoda, ki zahteva enodnevni izklop celotne Železarne.

Iskali smo optimalno rešitev za izvedbo vzankanja in izvedbo križanja daljnovodov HE Moste — RTP Jese-

Elektropeč v Jeklarni 2 (foto: I. Kučina)

nice mesto z daljnovodi Železarne pri minimalnem izklopu Železarne. Rešitev smo iskali in našli v novozgrajenih elektroenergetskih objektih za Jeklarno 2.

Firma Minel iz Beograda gradi RTP 110/35/5 kV Jeklarne 2. Z njo smo najprej analizirali možnosti, da bi del transformatorske postaje dva dni obratoval in s tem omogočil delno napajanje Železarne. Ko smo prvič prišli na dan s to idejo, je bilo še precej predsodkov. Na drugem sestanku pa smo se le dogovorili. Po tej varianti smo predvideli, da bomo usposobili za stavitev pod napetost in prenos energije 110 kV stikališče, transformator 40 MVA, 110/35 kV, mirni sistem 35 kV zbiralk, 35 kV kabelsko traso med RTP Jeklarno 2 in RTP Bela ter novo zgrajeni 35 kV celi v RTP Bela. Prvotni datum za izvedbo vzankanja 22. in 23. novembra smo premaknili na 6. in 7. december. Novi datum je bil pogojen tudi z remontom obeh elektro peči, ker smo tako dosegli najmanjši izpad proizvodnje.

Končna odločitev o novem datumu za izvedbo vzankanja in križanja je bila sprejeta 14. novembra. Tako smo imeli na razpolago še tri tedne časa za izvedbo vseh pripravljalnih del. Zato je bilo treba napraviti podoben plan vseh pripravljalnih del do 6.12.1986 in plan izvajanja del do 6.12.1986.

Takoj smo se lotili vsak svojega dela. Minel je intenziviral zaključna dela na svojih objektih. Dalekovod je izvedel preostala pripravljalna dela na vzankanju in križanju, Savske elektrarne pa so pripravile svoje organizacijske ukrepe za napajanje iz RTP Okroglo. Dela so napredovala tako, da smo 27.11.1986 lahko izvedli interni tehnični pregled, ki ga je vodil Elektroinstitut »Milan Vidmar« iz Ljubljane. Ugotovljene glavne pomanjkljivosti smo odstranili do 2.12.1986, ko je izvršil inšpekcijski pregled Republiški elektroenergetski inšpektor.

Ta je dal soglasje, da lahko izvedemo v dneh 6. in 7.12.1986 zagonske in funkcionalne preizkuse v RTP 110/35/5 kV v Jeklarni 2 in s tem omogočimo začasno napajanje Železarne po novem 110 kV daljnovodu RTP Okroglo — RTP Jeklarne 2 in dalje po 35 kV kablu od RTP Jeklarne 2 — RTP Bela.

5.12.1986 je prevzela začasno upravljanje RTP Jeklarne 2 TOZD Energetika. Takrat smo vse imenovane objekte stavili pod napetost in izvršili meritve pravega faznega zaporedja. Vse naprave so napetostni preizkus uspešno prestale. Zato smo jih do 6.12.1986 pustili pod napetostjo.

Program del za izvedbo vzankanja in križanja je predvideval izklop vseh obstoječih daljnovodov od 7. ure 6.12.1986 do 17. ure 7.12.1986. V tem času se je Železarna napajala preko novega 110 kV daljnovoda Okroglo — Jeklarne 2. Vsa dela so se odvijala po vnaprej predvidenem programu. Prvi dan je Dalekovod prekinil na dveh krajih obstoječi 110 kV daljnovod. Na vzhodni strani je postavil nov daljnovodni stebel št. 6

a, na zahodni strani pa je izvedel prepletanje daljnovodov na stebri 10 a in priključek na stebel 10. Vzporedno so tekla dela na križanju, ki so bila še isti dan do mraka gotova. Drugi dan, 7.12.1986 so se nadaljevala dela na priključitvi vodnikov na stebel 6 a, prevezava na stebri 83 in prekinitev priključka na stebri 81 na portal RTP Jeklarne 2. Po končanih delih smo izvedli interni tehnični pregled. Ob 16.30 je bilo vzpostavljeno zopet normalno napetostno stanje na 110 kV napetostnem nivoju in elektro peči v Jeklarni 1 so lahko pričele zopet normalno obratovati. Začasno napajanje po novem daljnovodu pa smo zopet odklopili. Kar nekoliko nam je odleglo, ko smo ugotovili, da smo uspešno izvedli vsa planirana dela v predvidenem času in brez posebnih težav.

Razdelilna transformatorska postaja RTP 110/35/5 kV je kot celota v zaključni fazi. Trenutno potekajo meritve, hladno preizkušanje delovanja naprav in odstranjevanje pomanjkljivosti.

Po programu bomo še pred novim letom stavili pod napetost še preostali del 35 kV postrojov in vse 5 kV postroje. Za montažo nam je preostala še distančna zaščita vseh 110 kV daljnovodov, ki jo bo Minel dobavil iz uvoza še pred novim letom. Preizkusiti in nastaviti je treba tudi še zaščito transformatorja 75 MVA, 110/35 kV in spojnega polja 110 kV. Vgraditi, preizkusiti in programirati je treba mikračunalnik PERM za prevzemne meritve električne energije in vgraditi telegrafsko napravo za prenos meritev električne energije iz Jeklarne 2 v dispečerski center na Jesenice. Ta dela bodo gotova predvidoma do 10. januarja 1987. S končanjem teh del bo RTP 110/35/5 kV gotova in pripravljena za tehnični pregled in stavitev v obratovanje.

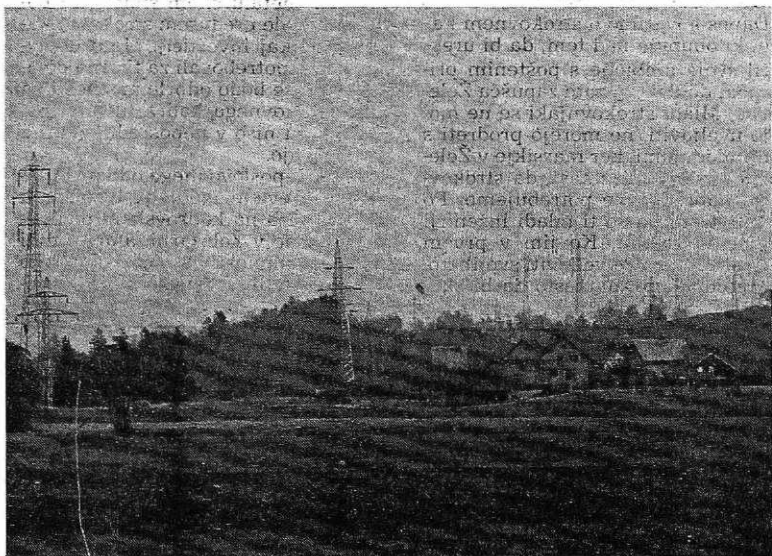
Elektromontajna dela vseh petih transformatorskih postaj 5/0,4 kV so gotova. TP 3 je že od avgusta v obratovanju. V ostalih se vršijo meritve in funkcionalni preizkusi. Pod napetost bodo stavljene predvidoma istočasno kot 5 kV postroji v RTP Jeklarne 2.

Montaža 35 kV in 5 kV kompenzacijske naprave je praktično gotova. Urediti je treba le še nekatere povezave, ki jih bomo izvedli pod nadzorom strokovnjaka ASEA, ki je na pravo dobavila. Preizkus kompenzacijske naprave pa bo možen šele, ko bo elektro peč obratovala s polno močjo.

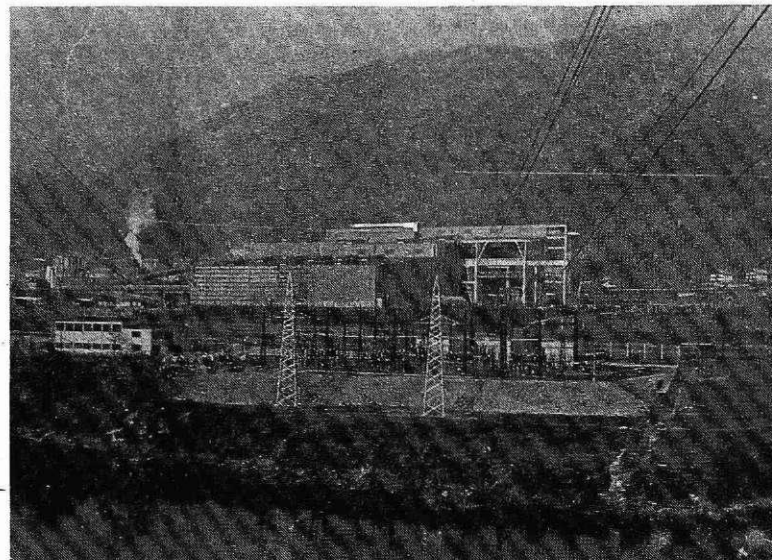
V RTP 400/110 kV Okroglo je bil tehnični pregled 110 kV dela izvršen že 10.12.1986. Tehnični pregled 400 kV dela še ni bil izvršen predvsem zaradi tega, ker Iskra še ni dobavila računalnika za daljinsko vodenje in upravljanje. Rok dobave je bil že večkrat podaljšan. Vendar upamo, da bo tudi ta objekt pravočasno zgrajen.

Trenutno stanje izgradnje vseh elektroenergetskih objektov je til pred zaključkom in zagotavlja, da bo Jeklarne 2 lahko stavljena v obratovanje v planiranem roku.

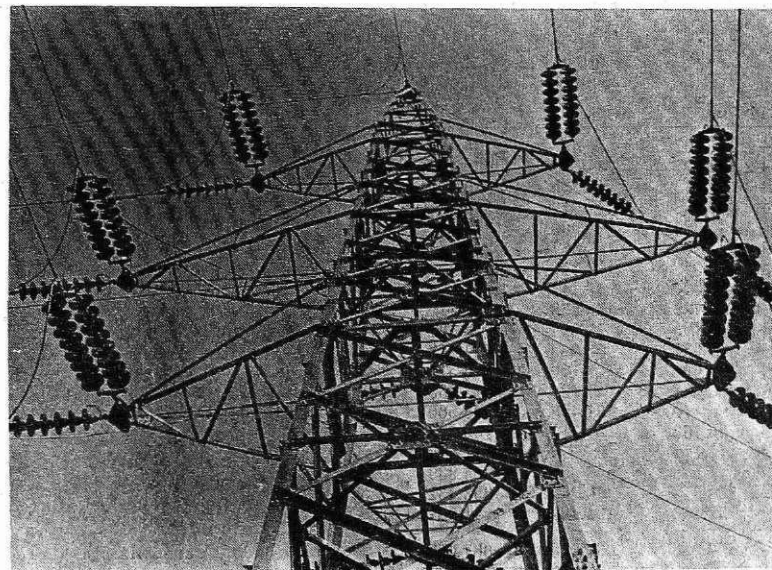
A. Koselj

Gozd daljnovodnih krogov, ki je letos zrasel na Lipcah

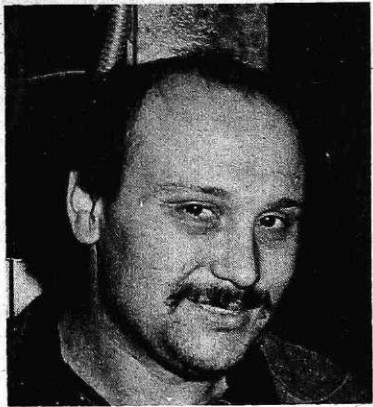
Pogled na priključne daljnovode in RTP Jeklarne 2

Daljnovodni stebel št. 83, na katerem je izvedena vzankanje

Novoletne želje in pričakovanja železarjev

Še dober teden nas loči od Novega leta, ko bomo tudi v Železarni potegnili črto pod letošnjimi proizvodnimi rezultati in ugotavljali, katere od zastavljenih ciljev smo uresničili, katere probleme smo uspeli rešiti in kakšno startno osnovo smo si ustvarili za delo v naslednjem letu. Z delavci v Železarni smo se pogovarjali o tem, kako so zadovoljni s svojim delom, kateri problemi so jih najbolj pestili v letošnjem letu in kaj pričakujejo oziroma si želijo v prihodnjem letu.

BOGDAN TRIPLAT — TOZD Transport: »V Železarni sem zaposlen že pet let in v tem času ni bilo nobenih bistvenih sprememb v zvezi z mojim delom, zato jih tudi v novem letu ne pričakujem. Pri delu nimam večjih problemov; vem, kaj moram narediti in to tudi opravi. Res pa je, da osebni dohodek ni preveč stimulativen; v primerjavi s privatnim delom avtomehaničkov, so plače v Železarni na tem področju slabe!«

MILKA ČATAK — TOZD Elektrodelar: »Delam pri tekočem traku in sem z delom zadovoljna. Res da včasih kakšna stvar nagaja, vendar se to dogaja pri vsakem delu.

Plačilo je sedaj, ko so nam povečali kategorije, v redu in sem osebno tudi s tem zadovoljna. To pa ne pomeni, da so zadovoljne vse delavke pri nas. Nekatere menijo, da so mnoga dela v našem obratu enako ovrednotena, čeprav zahtevajo ena več, druga manj naporov od delavk, ki jih opravljajo. Smatrajo, da to ni prav in so se zato pritožile pri vodstvu TOZD. Zaenkrat odgovora še niso dobile.

V novem letu si želim samo, da bi obdržala sedanje delovno mesto in da bi delo potekalo tako kot dosedaj — brez večjih težav!«

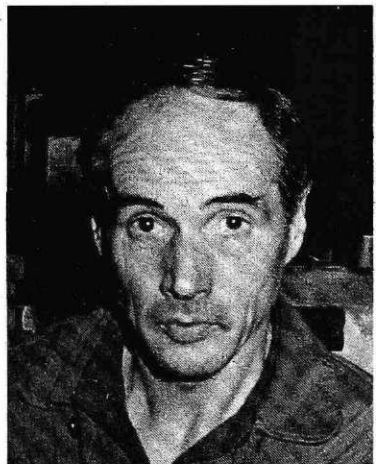
JULIJANA KREJIĆ — TOZD Družbena prehrana: »Pri svojem delu se stalno srečujemo z istimi problemi, kar je povezano s tem, da zaslužimo pretežno žensko delovno silo. Obstaja velika fluktuacija delavk, pogoste so odsotnosti z dela (bolniške in porodniške). Ti problemi so objektivne narave: naše delavke so mlajše in so večinoma tudi matere, zato jih v naslednjem letu ne bo mogoče odpraviti.

Doslej smo imeli pri nas precej nizke osebne dohodke. V preteklem mesecu pa so bile delavke prvič bolj zadovoljne s plačami, ker so s prevrednotenjem pridobile nekaj kategorij.

V TOZD Družbena prehrana ima odstvo posluh za probleme delavk, a si tudi prizadeva, da bi jih rešilo. Čeje težave pa imamo s potrošniki, i imajo večkrat slab odnos do delavk za pultom. Po svojih močeh si

prizadevamo, da bi ustregli željam tistih, ki se hranijo pri nas, saj zadovoljstvo strank pomeni tudi naše zadovoljstvo. Če človeka pogosto kritizirajo, še posebej, če so kritike neupravičene, potem njegova delovna vna upade. Naši gostje bi morali razumeti, da ne moremo vedno prikriti vseh dobrot, ki si jih želijo, ker smo odvisni od dobaviteljev.

Zavedamo pa se, da tudi mi delamo napake, kajti kdor dela, tudi greši. Prizadevali si bomo, da bodo v naslednjem letu naši gostje zadovoljni in da bo čim manj pritožb na naše delo. Po drugi strani pa si želimo več strpnosti s strani strank, saj so naše delavke pridne in prizadevne, zato bi morali njihovo delo bolj ceniti.«

JOŽA NOČ — Strojne delavnice: »Pri delu nimam večjih problemov. Lahko pa rečem, da so norme pri nas precej visoke in bi zato lahko bilo naše delo bolj plačano. S sedanjim prevrednotenjem nisem zadovoljen, saj nisem ničesar pridobil. Jasno pa je, da človek dela z večjim veseljem, če se njegova prizadevnost pozna na debelejši kuverti.

Samoupravljanje pri nas ne poteka vedno tako, kot bi moralo. Pogosto ne dobimo dodatnih informacij, če prosimo zanje, pa tudi naše pripombe in zahteve večkrat naletijo na gluha ušesa.

V prihodnjem letu ne pričakujem bistvenih sprememb. Želim pa si nekoliko boljše plačilo za svoje delo!«

JOŽE HLEBANJA — TOZD Željalna: »Problemov in težav, s katerimi se srečujemo pri svojem vsakdanjem delu, je precej! Naj navedem samo enega, ki se kot rdeča nit vleče že vse letošnje leto, pa še vedno ni rešen. Gre za našo zahtevo, da se popravi lestevica za stimulacijo izvoza zaradi manjšega izvoza naše TOZD v letošnjem letu. Dosegli smo sicer, da so lestevico zmanjšali, ni pa še sprejet predlog, da se nova lestevica uveljavi s prvim januarjem 1987. Čeprav smo to predlagali že v mesecu avgustu, odbor za gospodarstvo še ni razpravljalo o tem in do danes še nismo dobili odgovora.

V novem letu si želim manj samovolje pri odločanju o pomembnih zadevah in več konkretnega obravnavanja problemov. Tudi na področju vrednotenja bomo morali v naslednjem letu marsikaj urediti, saj delavci niso zadovoljni z najnovejšimi spremembami. Bolj bi morali upoštevati, da obstajajo velike razlike ne samo med posameznimi kategorijami delavcev, ampak tudi znotraj njih. Tako na primer ni vsak, ki ima v žepu diplomu, tudi strokovnjak na svojem področju. Žal pa je v Železarni že kar ustaljena praksa, da se ustrezne rešitve poiščejo šele takrat, ko zaidemo v težave. Tudi na področju nagrajevanja verjetno ne bo nič drugače.«

SENAD BRDAR — delavec v Jeklarni: »Delam kot topilec pri SM pečeh. Delovni pogoji so tu slabi: stalno smo izpostavljeni vročini, prepihu in hrupu. Poleg tega za nas ni sobot, nedelj in praznikov; vedno moramo biti pripravljeni delati. Vem, da mora tudi tako delo nekdo opravljati, vendar mislim, da smo za to premalo nagajeni.

Z novim vrednotenjem ni pri nas nihče zadovoljen. Sicer smo dobili višje kategorije, vendar so osebni dohodki še vedno nizki. Ne verjamem, da se bo v novem letu v zvezi s tem kaj spremenilo, saj naše nezadovoljstvo nikogar ne skrbi.«

REFIK HANDANOVIĆ — Hladna valjalna Jesenice: »V Železarni sem že sedem let. Delo, ki ga sedaj opravljam (rezalec palic) ni fizično naporno in sem zadovoljen z njim. Tudi glede osebnega dohodka nimam pripomb, saj razumem težko situacijo, v kateri se je znašla ne samo Železarna, ampak vsa naša država.

Pohvalil bi rad vodilne v naši TOZD, ki imajo veliko razumevanja za naše probleme in težave, tako da smo so doslej vedno dobro razumeli. Upam, da bo tako tudi v prihodnje.

V novem letu pa želim zase in za vse delavce Železarne, da bi čim več in čim boljše proizvajali, da bi bilo malo boleznih in izostankov z dela, saj bomo le tako uresničili zastavljene cilje.

Take so želje in pričakovanja delavcev Železarne v prihodnjem letu. Ugotovimo lahko, da se zaostrena situacija v naši delovni organizaciji odraža tudi v nezadovoljstvu posameznikov, da pa vsi vendarle niso tako pesimistično razpoloženi, saj se zavedajo, da lahko sedanjo krizo premagamo le z dobrim delom in skupnimi napor.

VLAĐO JURIČAN — delavec na plavžu: »Delo pri nas je težko, zanj pa dobivamo majhno plačilo. Čeprav opravljajo drugod delavci lažje delo in imajo boljše delovne pogoje, dobivajo enake, ali celo boljše plače kot mi. Bliža se novo leto in večina si bo privoščila praznovanje z bogato obloženo mizo, jaz pa se sprašujem, ali bom s prisluženim denarjem sploh prišel skozi mesec.

Kaj pričakujem in si želim v novem letu, sprašujete? Ne bi imelo smisla, da bi si kaj želel, saj se tako ne bo izpolnilo!«

Tanja Kastelic

Gospodarski načrt za leto 1987

Z letom 1987 stopamo v drugo leto tekočega srednjeročnega obdobja, ki je za železarno prelomno. Uresničili bomo osnovni cilj tega obdobja, to je postavitev in zagon nove jeklarne 2, ki je pogoj za naš nadaljnji kvaliteten razvoj. Hkrati bomo v tem letu uvedli tudi novo organiziranost delovne organizacije, ki nam bo omogočila doseganje boljših proizvodnih in poslovnih rezultatov, seveda ob prizadevanju nas vseh, da njene predvidene prednosti tudi v resnici dosežemo.

Na proizvodno tehnološkem področju za leto 1987 ne načrtujemo povečanja fizičnega obsega proizvodnje, pač pa nadaljnjo kvaliteten rast naših izdelkov.

Zaradi postopnega ukinjanja visokih peči in SM jeklarne bomo v naslednjem letu beležili celo padec količine skupne proizvodnje ob približno enaki gotovi proizvodnji ter kar 7 % izboljšanju asortimenta v primerjavi z letom 1986. Ker bo kvaliteten asortiment slonel izključno na proizvodnji lastnega jekla, bo naša glavna naloga zagotoviti jeklarni možnosti za doseganje predvidene proizvodnje.

V naslednjem letu bomo izdelali 445.000 ton domačega jekla, od tega v obstoječi elektrojeklarni 190.000 ton, v novi elektrojeklarni 115.000 ton in v SM pečeh 140.000 ton. Eventuelnim spremembam v strukturi proizvedenega jekla na posameznih agregatih bomo prilagodili tudi proizvodnjo surovega železa.

Za realizacijo teh načrtov bo potrebno zagotoviti pravočasno vse surovine, energijo in rezervne dele ter omogočiti dobro in zanesljivo delovanje vseh proizvodnih naprav.

Količina lastnega jekla je za 20.000 ton nižja od planiranega za leto 1986, zato bomo morali nabaviti več tujega vložka, da bi obdržali količino gotove proizvodnje na sedanjem nivoju. V obliki slabov, toplo valjanih travkov ter valjane in vlečene žice, v glavnem v navadnih kvalitetah, bomo nabavili cca 65.000 ton jekla, kar bo skupaj z domačim jeklom vložek za proizvodnjo 361.400 ton gotovih izdelkov. Dodatno k tej količini bomo prevzeli storitve prevajanja za 12.000 ton tujega materiala. Od proizvedenih končnih izdelkov bomo namenili za lastno porabo 5.000 ton, ostalo pa prodali na domačem in tujem trgu. V naslednjem letu planiramo izvoz 67.250 ton v vrednosti 33,4 mio \$, uvozili pa bomo za 50,5 mio \$ repromateriala. Uvozna odvisnost se nam torej ne bo zmanjšala, zato bo v naslednjem obdobju posebej izpostavljena izvozno-uvorna dejavnost. Nujna bo tesnejša povezava s poslovnimi partnerji v obliki skupnega izvoza, kooperacij, sodelovanja v razvoju in podobno.

Na področju investiranja bo v letu 1987 glavna naloga dokončanje izgradnje jeklarne 2 v predvideni dinamiki, obsegu in stroških ter priprava in izvrševanje proizvodnje po planu.

Od novih investicij se bodo prioriteto začele izvajati investicije, ki

dopolnjujejo projekt jeklarne 2 in investicije, ki pogojujejo strukturne spremembe v železarni. Vse investicije bodo odobrene le na podlagi izdelanih investicijskih programov oz. projektov. Planirana vrednost investicijskih vlaganj v letu 1987 je 15,6 milijard din.

Na osnovi predvidenega obsega fizične proizvodnje in prodaje ter kvaliteta premika načrtujemo 50,6 milijard dohodka, ki nam bo omogočil pokrivanje vseh predpisanih in samoupravno dogovorjenih obveznosti iz dohodka, vključno z visokimi obrestmi za osnovna sredstva, ki v naslednjem letu že polno obremenijo naš dohodek.

Večletna vlaganja v jeklarne 2 bodo v naslednjem letu dala prve rezultate. Pojavili se bodo visoki fiksni stroški novih naprav, pozitivni učinek na strani prihodkov pa se še ne bo v celoti uveljavil. Zato predvidevamo, da bo TOZD Talilnice zaključila leto z izgubo, medtem ko bo konsolidirana bilanca železarne pozitivna.

Pri vrednotenju vseh elementov plana smo upoštevali znane pogoje gospodarenja v naslednjem letu in vgradili 60—65 % inflacijsko stopnjo.

V pripravi je nov zvezni zakon o celotnem prihodku, ki predvideva bistvene spremembe pri ugotavljanju in razporejanju dohodka. Od vsebine sprejetih določb in začetka veljavnosti zakona bo odvisna dokončnost predlaganega vrednostnega plana.

V kolikor bo ta zakon stopil v veljavo v prvi polovici prihodnjega leta, bomo morali tudi naše vrednostne plane prilagoditi novim določbam.

Gospodarski načrt za leto 1987 je izdelan za nove organizacijske enote, to je za šest temeljnih organizacij in eno delovno skupnost. Vanj so vključene tudi nekatere organizacijske spremembe, ki ne bodo uveljavljene s 1. 1. 1987, pač pa se bodo postopoma izvedle tekom prihodnjega leta. Tako smo planirali eno delovno skupnost, ki bo formirana šele po sprejetju samoupravnega sporazuma o združitvi novih temeljnih organizacij v delovno organizacijo. Iz nove delovne skupnosti je izločena komerciala, ki je organizirana kot temeljna organizacija in družbeni standard, ki je bil doslej v okviru kadrovskega sektorja, v planu pa je že priključen temeljni organizaciji Družbeni standard. Naša naloga je, da do konca leta 1987 vse organizacijske spremembe dokončno realiziramo.

KOMISIJA ZA PODELJEVANJE DRUŽBENIH PRIZNANJ PRI PREDSEDSTVU OBČINSKE KONFERENCE SZDL JESENICE RAZPISUJE ZA LETO 1987 PET PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA,

ki bodo podeljene ob praznovanju ustanovitve OF Slovenije, 27. aprila 1987.

Priznanja se podeljuje posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke pri uresničevanju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov ter da imajo trajnejši pomen pri:

- razvoju naše samoupravne socialistične družbe,
- uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanja samoupravne organiziranosti temeljnih samoupravnih skupnosti,
- krepitvi SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- neposrednem uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh področjih družbenega življenja in dela.

Kandidate za podelitev Priznanja OF lahko predlagajo posamezniki, OZD, posamezne organizacije in društva komisiji za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu Občinske konference SZDL Jesenice najkasneje do 15. januarja 1987. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali.

Predlog mora poleg natančnega naslova in kratkega življenjepisa vsebovati tudi čimpolnejšo utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj bi predlagani prejel priznanje OF. Predlog mora biti podan na posebnem obrazcu, ki se dobi na Občinski konferenci SZDL Jesenice.

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri OK SZDL Jesenice

Samoprispevek

ODGOVARJAMO NA VPRAŠANJA IN PRIPOMBE IZ JAVNE RAZPRAVE

Da bi informirali čim širši krog občanov, pripravljamo koordinacijski odbor za pripravo in izvedbo tretjega občinskega samoprispevka pojasnila in odgovore na najpogostejša vprašanja in pripombe, ki se pojavljajo v javni razpravi.

Nekatere odgovore smo objavili že v prejšnji številki Železarja, danes pa bomo skušali razčistiti še nekaj nejasnosti.

1. Kako poteka plačevanje samoprispevka v primerkih, ko so občani zaposleni v delovnih oziroma temeljnih organizacijah, ki imajo sedež v drugi občini?

Na podlagi pozitivnega izida glasovanja na referendumu objavi skupščina družbenopolitične skupnosti v uradnem glasilu odlok o uvedbi samoprispevka. Ta mora določati način odmere in plačevanje samoprispevka, pa tudi način, kako se uporabljajo sredstva, ki ostanejo po zadovoljitvi potreb, zaradi katerih je bil samoprispevek uveden.

Samoprispevek se odmerja, plačuje in izterjuje po predpisih, ki veljajo za pobiraje in izterjavo davkov in prispevkov občanov. Strokovne službe v temeljnih in delovnih organizacijah združene

ga dela, ki so zadolžene za obračunavanje osebnega dohodka, morajo spremljati objave v uradnih glasilih in odtegovati sredstva v določeni višini ob izplačilu osebnih in drugih dogodkov. Od ostalih dohodkov pa samoprispevek izterja uprava za družbene prihodke občine.

2. Mnogi menijo, da je sistem, po katerem odločajo o uvedbi samoprispevka vsi volilni upravičenci, ne pa samo tisti, za katere bo veljala obveznost plačevanja samoprispevka, nesprejemljiv!

Akt, s katerim organ družbenopolitične skupnosti razpiše referendum za uvedbo samoprispevka, določa tudi, kdo ima pravico glasovanja na referendumu. Izhodišče za to določanje pravice do glasovanja pa so določbe Zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja (objavljen je bil v uradnem listu SR Slovenije, številka 23/77). Po tem zakonu lahko na referendumu glasujejo vsi občani oziroma krajanji, ki so vpisani v splošnem volilnem imeniku, pa tudi tisti, ki so v delovnem razmerju, a še nimajo volilne pravice za volitve v skupščino družbenopolitične skupnosti. Za sam postopek glasovanja in izvedbe referenduma

pa se smiselno uporabljajo določbe Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

3. V nekaterih okoljih so predlagali, da bi samoprispevek plačevali tudi tisti občani Jesenice, ki so zaposleni v tujini!

Z odlokom o uvedbi samoprispevka je možno določiti obveznost plačevanja samoprispevka tudi tistim, ki so zaposleni v tujini. Pri tem mora odlok opredeliti način določanja višine obveznosti za te občane, pa tudi kje in v kolikšnem času morajo plačati samoprispevek.

4. Pogosto se pojavljajo tudi pripombe v zvezi z začasnimi prijavljenimi občani, ki uporabljajo vso družbeno infrastrukturo občine, čeprav zanjo nič ne prispevajo!

Deveti člen zakonodaje o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 35/85) določa, da je zavezanec za plačevanje samoprispevka občan, ki ima na območju, na katerem je uveden samoprispevek, stalno bivališče. Nadalje ta zakon določa tudi, da je v primeru, ko je samoprispevek uveden samo v denarni obliki, zavezanec samo tisti občan, ki ima lastne dohodke.

Tanja Kastelic

Ali smo železarji za III. samoprispevek?

Samoupravne delovne skupine in delavski sveti so konec novembra razpravljali o pobudi za III. občinski samoprispevek. V dosedanji javni razpravi Jeseničani nismo pokazali prav velikega navdušenja za njegov razpis. Tudi razprava, ponekod pa tudi glasovanje, v Železarni ne daje trdnjših zagotovil, da bo predvideni referendum uspel.

Osem delavskih svetov TOZD je na osnovi razprave zaključilo, da večina delavcev samoprispevka ne podpira: Livarna, Valjarna, Debele pločevine, HVJ, Vratni podboji, Remontne delavnice, Vzdrževanje, Energetika, Strojne delavnice.

Štirje delavski sveti se na osnovi razprave niso mogli odločiti ali samoprispevek podpirajo ali ne: Valjarna bluming štekel (ni prevelikega navdušenja, niso pa tudi direktno proti), Jeklovlek (razpravljale so le štiri SDS), Elektrode (delavci so se vzdržali), KSI (mnenje je prej negativno kot pozitivno).

Deset delavskih svetov pa je pobudo podprlo: Plavž, Jeklarna, Valjarna žice, HVB, Žičarna, Profilarna, Željalna, KO-FI, ETN, Družbena prehrana.

Delavski svet TOZD Transport samoprispevka ni obravnaval, pregled sestankov SDS pa je pokazal, da je (rahla) večina delavcev proti.

Železarji smo se — kar zadeva samoprispevek — torej razdelili. Predpostavljamo lahko, da so na izid glasovanja na SDS odločilno vplivali delavci, ki so pobudo tolmáčili. Samo tako si lahko razložimo, da so ponekod bili vsi delavci za (npr. SDS Kantine), spet drugje pa vsi proti (npr. delavci Splošno varnostne službe, Čistilke, Oddelek splošne administracije). Interesantno je tudi večje število tistih SDS, ki so glasovanje odklonile (npr. SDS Plavž III.). Vzdušje je slabo, trenutno še niso pripravljeni glasovati ne »za« in ne »proti«, predlagajo referendum in takrat se bodo odločili. Postavlja se vprašanje, ali moramo meriti »klimo« med delavci prav z glasovanjem? Koliko to glasovanje ustreza dejanskemu odnosu delavcev, koliko pa je rezultat takšnega ali drugačnega prilagajanja večinskemu mnenju, tolmáčanju itd.? Ne glede na zgornje pomisleke pa lahko rečemo, da bodo rezultati predvidenega referenduma (če bo izveden) le še slabši, kot je pokazala razprava.

Poglejmo si nekoliko natančneje pripombe delavcev:

Večina delavcev in delavskih svetov je odklonila razpis referendumu za potrebe krajevnih skupnosti ali pa zahtevajo ločeno glasovanje (za potrebe šolstva in za potrebe KS). Smatrajo, da naj bo samoprispevek namenjen zadovoljevanju osnovnih potreb, ne pa za objekte višjega standarda. Razburili so jih programi kabske in satelitske televizije. Nekatere SDS menijo, da je potrebno programe KS še revidirati.

Drugo — tudi ključno — vprašanje samoprispevka je kdo bo na referendumu glasoval in kdo bo samoprispevek plačeval. Kaj je z začasnimi prijavljenimi delavci, ki jih je v obci-

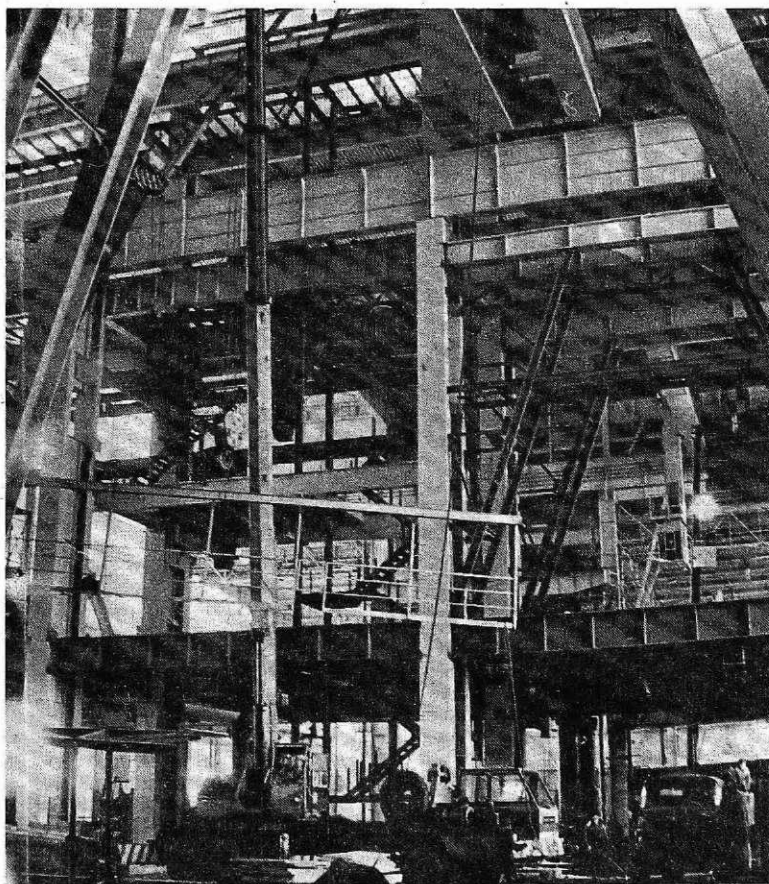
ni veliko, uporabljajo družbene dobrine, vendar ne plačujejo samoprispevka? (Vodstvo TO Bluming štekel). SDS Vodstvo TO Energetika predlaga, da razpišemo referendum za potrebe KS le ob pogoju, da bo za cel vse zaposlene, torej tudi tiste, ki imajo občasna bivališča, uporabljajo pa komunalne naprave. Nekaj SDS meni, da bi samoprispevka ne plačevali delavci z nizkimi osebnimi dohodki in upokojeanci z nizkimi pokojninami. Nekatere predlagajo, naj bi za šolstvo ne prispevali samo občani Jesenic, saj se v občini šola veliko učencev iz Radovljice.

Naslednje vprašanje samoprispevka — kot se je pokazalo v javni razpravi — je **informiranost** o programu samoprispevka. Kar precej SDS meni, da je bila informiranost slaba. Treba bo predložiti natančen načrt izgradnje (dokumentacija), tehnični in finančni, skratka celoten investicijski program.

Veliko je tudi vprašanj in dilem, ki kažejo na nek splošnejši odnos delavcev do samoprispevkov. Tako so v

Valjarni bluming štekel ugotovili, da organiziramo številna svetovna prvenstva in podobno, ki veliko stanejo, za nujno potrebne zadeve pa zbiramo denar s samoprispevkom od občanov. Namenska sredstva, ki se redno odvajajo od osebnega dohodka za šole in drugo se ne porabljajo dovolj namensko oz. racionalno (poročni in podobno). Sprašujejo se, kako bodo plačevali samoprispevek, če niso »zmožni« plačevati stanarin. SDS Zavijalnica (Željalna) sprašuje, zakaj odvajamo denar za nerazvita področja, če pa hočemo v lastni občini kaj zgraditi pa moramo plačevati samoprispevek. To se pravi, da smo tudi sami nerazviti in bi bilo zelo dobro, da nekaj denarja, katerega odvajamo za za nerazvite ostane doma za lastno reševanje problemov. Tesarji (GRD) vprašujejo, zakaj moramo tako pomembne objekte, kot so šole, financirati vedno iz delavčevega žepa (neposredno). Za druge manj pomembne stvari pa se lahko najde denar iz drugih virov. SDS Vzdrževanje I in II v HVB menita, da se nič ne zgradi po normalni poti, ampak so za vsako stvar potrebni samoprispevki. Kako so šole gradili včasih?

CPSI — Ivan Puc

Montaža žerjava v J2 (foto: I. Kučina)

Srečanje upokojevcv DS KSI (foto: I. Kučina)

RAZPIS ZA GRADBENA POSOJILA

Na osnovi sprejetih planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1986 do 1990 v letu 1987 in na osnovi sklepa devete seje odbora za stanovanjska vprašanja pri delavskem svetu Železarne Jesenice z dne 26. septembra 1986 razpisujemo:

- 70 gradbenih posojil za novogradnje, nakup etažnih stanovanj, nakup stanovanjskih hiš ali nakup stanovanja,
- 80 gradbenih posojil za prenovo ali posodobitev hiš in stanovanj v zasebni lasti.

Predvidena višina posojila za novogradnje in nakup stanovanjskih hiš znaša 2.340.000 din, za nakup etažnih stanovanj v družbeni gradnji je predvidena višina posojila za 20 % višja, za rekonstrukcije pa znaša predvidena višina posojila 780.000 din.

Razpisana višina gradbenih posojil bo veljavna po zaključnem računu Železarne Jesenice za leto 1986 pod pogojem, da bo ustvarjenega toliko čistega dohodka, ki bo dovoljeval planirano izločitev sredstev za te namene. Če bo izločenega manj čistega dohodka, bo višina razpisanih gradbenih posojil sorazmerno nižja. Upravičenci do gradbenega posojila so aktivni delavci in upokojeanci Železarne Jesenice. Izpolnjevat pa morajo še naslednje pogoje:

1. Stanujejo na območju občin Jesenice, Radovljica ali drugih občin, od koder je mogoče dnevno prihajati na delo z rednimi prevoznimi sredstvi ali z organiziranim prevozom Železarne Jesenice.
2. Hočejo z gradnjo stanovanjske hiše, z nakupom etažnega stanovanja v družbeni gradnji, z nakupom zasebnega stanovanja ali nakupom zasebne stanovanjske hiše rešiti svoje stanovanjsko vprašanje.
3. Hočejo z rekonstrukcijo zasebne stanovanjske hiše ali zasebne stanovanja izboljšati stanovanjske pogoje v skladu s stanovanjskimi standardi.
4. **MORAJO NAMENSKO VARČEVATI** za gradnjo, nakup ali rekonstrukcijo stanovanjske hiše in varčevanja ne smejo prekiniti pred pretekom dveh let.
5. Z lastnimi sredstvi morajo imeti zagotovljeno:

- za nakup etažnega stanovanja v družbeni gradnji 20 % vrednosti,
- za gradnjo hiše v usmerjeni stanovanjski gradnji 25 % vrednosti,

— za individualno gradnjo ali nakup zasebne stanovanjske hiše morajo imeti 40 % vrednosti gradnje po revalorizirani vrednosti, ki je kot predračun sestavni del načrta. Pri novogradnjah se šteje za dokaz lastne udeležbe zgrajena hiša do druge gradbene faze in nabavljeni material do tretje gradbene faze. Lastna sredstva se lahko dokazujejo tudi z denarjem ali z nabavljenim materialom. Pri zadružni gradnji mora prosilec prinesiti potrdilo zadruge, da njegova finančna konstrukcija v zadruzi zadošča za graditev hiše do druge gradbene faze in za nabavo materialov do tretje gradbene faze.

— da združujejo delo v temeljnih organizacijah ali delovnih skupnostih Železarne Jesenice ali da so upokojeanci Železarne Jesenice.

6. Da bodo izpraznili družbeno stanovanje v skladu z določili pravilnika o urejanju stanovanjskih zadev. Tisti, ki živijo v stanovanjih, last Železarne Jesenice, bodo morali stanovanje izprazniti in vrniti do pogodbenega roka, v nasprotnem primeru pa plačevati dodatne obveznosti v korist stanovanjskih sredstev Železarne Jesenice vse do izpraznitve stanovanja.

7. Delavci, ki so v preteklosti že prejeli gradbeno posojilo do razpisane višine za posamezno leto, ne morejo ponovno prositi za posojilo. Do gradbenega posojila so upravičeni po preteku dveh tretjin odplačilne dobe in s pogojem, da pred pričetkom koriščenja novega posojila izplačajo preostali del prejšnjega posojila.

8. Rok vračanja posojila je odvisen od višine posojila, vendar ne sme biti daljši od 20 let vključno z moratorijem. V času moratorija, ki traja tri leta, se glavnica vsako leto poveča za 4 % na novo osnovo. Mesecna anuiteta za gradbeno posojilo znaša od 20.000 do 25.000 din. Odplačevanje posojila bo urejeno s posebno pogodbo po 4 % obrestni meri, prvi obrok zapade v plačilo po treh letih od dneva, ko je bilo gradbeno posojilo odobreno.

9. Posojiljemalec se ob pogodbi obveže, da bo vrnil celotno gradbeno posojilo v enem obroku s pripadajočimi obrestmi in poravnal vse nastale stroške, če bo prenehal delati v Železarni Jesenice na lastno željo ali po lastni krivdi. Od dneva prekinitve dela v Železarni Jesenice do vračila celotnega zneska posojila se obračunavajo obresti po obrestni meri za sredstva na vpogled in ne kot sredstva za gradbeno posojilo Železarne Jesenice, če traja odplačevanje do šest mesecev po prekinitvi dela, pozneje se obresti dvignejo na višino zamudnih obrestni po zakonu.

10. Za odobritev gradbenega posojila morajo prijavitelci predložiti:

- a) izpolnjeni obrazec »Prijava za razpis za gradbeno posojilo«, ki ga zainteresirani dobijo pri vratarju kadrovskega sektorja, informacije pa dobijo na oddelku za družbeni standard, soba 11, ali po telefonu 3209 in 3113,
- b) originalni zemljiškoknjižni izpisek, ne starejši od šest mesecev, dobi se na oddelku zemljiške knjige pristojnega sodišča,
- c) za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše morajo kupci predložiti overovljeno kupoprodajno pogodbo,
- zadružniki morajo predložiti originalno pogodbo,
- d) lokacijsko dovoljenje,
- e) gradbeno dovoljenje,
- f) veljavni predračun,
- g) pogodbo o namenskem varčevanju za gradnjo,
- h) spisek že prejetih gradbenih posojil za isto gradnjo.

Prijave brez potrebne in ustrezne dokumentacije ne bodo obravnavane. Razpis traja do vključno 10. januarja 1987. Vse prijave in dokumentacija, ki bodo oddani na oddelku za družbeni standard do konca razpisa, bodo obravnavane; prijave, ki bodo prispele po koncu razpisa, ne bodo obravnavane. Navedbe v prijavi in dokumentaciji bo preverjala komisija, v kateri bo gradbeni strokovnjak. Na osnovi prijave, dokumentacije in poročila komisije bo odbor za stanovanjska vprašanja pripravil predlog, ki bo objavljen v tedniku Železar. Strokovna služba bo predlog posredovala delavskim svetom v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v obravnavo in potrditev.

Oddelek za družbeni standard

MIHA MAZZINI

EGON OBIŠČE NARODNO UNIVERZITETNO KNJIŽNICO (NUK)

Odlomek iz tretjega poglavja romana DROBTINICE ali O silovitih in pogubnih ljubeznih med Selimom Selimovićem, delavcem v železnarstvu, in Nastasjo Kinski, filmsko zvezdo, kot je dogodka po spominu zapisal Egon P., ki se je znašel v dogajanju, išče denar za novo stekleničko Cartierovega parfuma.

Roman izide decembra 1986 pri Prešernovi družbi.

Nedeljsko dopoldne je kot rojeno za malo glasbe. In za hrano. Izpod postelje sem izbrskal kasetar in ga postavil na mizo. Iskanje edine kasete je trajalo dalj. Našel sem jo na stranišču, ležečo za školjko. Nikakor se nisem mogel spomniti, kdaj naj bi jo odnesel tja. Gumb za vklop se je za spoznanje zatikal in upiral prstu. Vključil sem ga z dobro merjenimi karate udarcem z robom dlani. Bila so obdobja, ko sem to kaseto prenašal s sabo, v zgornjem žepu, in pri kakšni deklici ali znanicu spotoma posnel štikle, ki mi je bil trenutno všeč. Snemal sem preko tistih stvari, ki mi niso ugajale več. Zaradi različnih dolžin je bila vsa kasetna sestavljena iz kratkih odlomkov, ponavadi začetkov in koncev različnih godbe.

Ce se je bom dokončno naveličal, jo bom prodal, kot redko izdajo v počastitev tridesetletnice rock'n'rolla. Šel sem se stuširat. Stresal in ožemal sem stekleničko Cartiera. Veni ni prišlo čisto nič. Obkel sem si gate in odmaknil vrata omare. Že dobil sem jo s polomljenimi tečaji. Notri sta bila dva žebila in na njihju dva obešalnika. Na praznega sem obesil vijetnamsko in hlače, z drugega snel mojo nedeljsko obleko ter jo oblekel. Bil je moder kombinizon s suknjičem. Uniforma navadnih delavcev v železnarstvu, s pršnim emblemom, zlatim kladivom na prsnem žepu.

Cesta je bila prazna. Iz odprtih oken je prihajala narodnozabavna godba različnih ljudstev in vonj po dunajskih zrezkih, pomfritu in mešani solati. Pomladna nedelja. Ko bi bil rad nekje drugje. Povsod, samo tu ne. In ko si tam, si želiš biti nekje drugje.

Povsod, le tam ne. In tako dalje. Pogledal sem okoli za čuvajem in preplezal ograjo.

Izognil sem se proizvodnim dvoranam, preskakujoč tire, izogibajoč se vagonom z žarečimi kokilami. Iz ene izmed stavb so se vsuli delavci. Pridružil sem se jim. Se stopil z množico. Tu sem, vaš sem. Ah, domovina!

Za naslednjo uro. Bile so same ženske. V glavnem starejše, debele in grde. Grobe in odurne. Od zadaj jih ne bi ločil od moških. Ženske brez ženskosti.

Postavili smo se v vrsto ob zidu menze, držeč vsak svoj pladenj v rokah. Precej pred mano, že ob pultu, kjer so delili hrano, sem zagledal dekliški obraz. Tako močno je izstopal od ostalih v vrsti, da me je bolelo. Prav fizično bolečino sem začutil v očeh. Nikoli prej je še nisem videl. Verjetno je bila novinka. Odnosla je svoj pladenj za mizo in sedla. Poleg nje je bil še prazen stol. Nestrpnost sem pričel riniti v mogočilo ohrbtje pred mano, a se ni dalo hitreje. Ko sem dobil svojo porcijo pasulja, je

bil stol že zaseden. Iz žepa sem potegnil debel šop bonov, ter z enim pladčal jed. Zadovoljen, ker mi vsaj za te papirčke ne bo treba kmalu v akcijo, sem žrtvoval še enega za steklenico piva.

Vsedel sem se za sosednjo vrsto miz. Razlomil kos kruha. Spogledala sva se. Dalj kot traja navaden pogled naključnih obrazov v množici. Razmišljal sem, ali naj se nasmejem ali ne. Sprevil sem ustne mišice v gibanje. Prepozno. Je že gledala predse, v kadečo se skodelo. Gruha bučnih kolegic me je obzidala od nje. Nisem jo mogel več videti.

Ce bi imel slučajno kakšen časopis s seboj, bi ga bral. Jedel sem pač hrano, ki se ji ni treba posvetiti. Kurbirsko hrano. Potešiš svoj nagon in greš. Nobenega pettinga z grizljajem, ljubkujočega obliza žlice, nežnosti in užitka.

Zastrmel sem se v jedilnik za naslednji teden. Danes pasulj s klobaso, jutri rebrca v omaki. To je pomnilo, da bodo v ta pasulj vsuli rebrca in ga še enkrat prekuhali. V terek zarebrnice po madžarsko. Ostanek pasulja od ponedeljka bodo posuli z rdečo papriko, prevreli in podelili. That's the way the story goes.

Klobaso sem pustil ležati v skodeli. Mi še vedno ne gre tako slabo, da bi jedel koščke masčobe, kit, drobce kosti in svinjarije, zavite v kondom. Stegnil sem vrat in pokukal med dvema nasproti sedečima. Deklica je še vedno jedla.

Posedel sem in zabaval opazujoč žensko pred seboj. Bila je nedoločljive starosti, ena tistih žensk, in niso nikoli prav stare. Mlade pa tudi ne. Edina želja, ki jo imajo v otroštvu, se zdi, je zrasti in postati čimprej podobna svoji materi. Bila je brez zob in strašansko lačna. Napadala je klobaso hoteč odtrgati košček. Prelja.

IZBRANA PESEM

Miroslav Košuta

Miza

Blagor tebi miza, ker imaš noge, ki te ne nesejo od nas, zakaj modra si in veš, kjer je sreča.

Blagor tebi, miza, ker si iz luženega hrasta in široka, da vsi štirje sedamo k tebi s svojimi dnevi in nočmi. S prti te odevalo pomladni vetrovi, vonj domačih jedi te prepaja, da zeleniš in raseš, raseš in si naša hiša: vate hodimo in iz tebe, ko potolažiš in odžejšaš.

Blagor tebi, miza, ker si moja knjiga: v tvoje letnice si zapisujem srečo in rast svojih sinov, z višino tvojih nog merim svojo žalost —

nekega dne postrežeš samo s tremi krožniki, nekega dne z dvema in v tvojem hrbitišču bo škrinilo kakor počti vzmet v odsluženi uri.

objavljeno v NR

Izbral: D.J.

ostali del klobase ji je mohl iz ust in bingljaj okoli. Vilice in noža, očitno ni znala uporabljati. Vsa ta huda, pohotna borba je še najbolj spominjala na paradijo oralnega seksa. Zdelo se mi je smešno do nagražnosti.

Vstal sem, odnesel pladenj do okenca in ga porinil skozi. Med, potjo proti izhodu, sva se z deklico še enkrat spogledala. Oči, kakšne oči je imela.

Lahko bi utonil v njih. Velike in brezmejne. Padal sem vanje. Neki delavki, ki je ravno sedela, sem zbil pasulj iz rok. Ujel sem skodelo s palci, potisnjenimi skoraj do dna čorbe. Špricnilo je po hlačah. Nisem bil razpoložen za prepričevanje ali prepir. Dal sem ji enega mojih bonov ter se ji opravičil. Sploh ni preveč godrnjala. Pospravila je bon in pričela jesti ostanek v skodeli. Obrisal sem si prste ob hlače. Pogledal nazaj. Opazovala me je. Takoj umaknila pogled. Jezil sem se nase zaradi svoje nerodnosti. Refleks lepote na plaži, ki se z napihnjenimi pljuči spreha pred občudujočimi pogledi deklet, se spotakne ob vejo, skrito v pesku in pade.

Pred vrati sem se ustavil in naslonil na ograjo.

Nažical sem cigareto. Ko mi je delavka ponudila še ogenj, sem odklonil. Ga imam sam. Hvala.

Prišla je ven. Edina v okolici, ki je bila videti ženska, kljub brezspolni modri halji do kolen. Od tam naprej lepi nogi v črnih nogavicah. Naslonila se je na ograjo na nasprotni strani stopnic, nekaj metrov bolj proti dnu. Nasmehnila sva se drug drugemu. Pristopil sem in jo prosil za ogenj. Z vžigalnikom mi je prižgala cigareto, potem še sebi. Padal sem v njene oči.

Rekla je:

— pa še drugič —
Trenutek med njenim odpiranjem ust in med glasom, ki je prišel ven, se mi je zdel kot večnost. Grozen strah. So ženske, ki čeprav te zelo privlačijo na pogled, pokvarijo vse, ko odprejo usta. Nekateri skozi to past lepo zvoziijo. Propad pride šele kasneje, ob pomenu besed. Mogoče sem se ustrašil ravno tega, kaj vem. Pokimal sem in se vrnil na drugo stran. Dobesedno spodvil rep med nogi. Redkokdaj me je katera ženska tako zmedla. Najprej zaradi okolja.

Nadaljevanje

S tem je računal Filip, tega se je zavedal tudi Jesen. Zato je odrezal:

— Raje govori o Golobu, ki ga zdaj niso dobili. A hitreje!

Filip se je temu spet hotel ogniti z grožnjami:

— Če niso njega, bodo pa druge!

Tudi to orožje so mu izbili iz rok. Zvedel je še za Blaža, za Preškarja in Kočarja, ki so ušli aretaciji. Zato je debelo gledal ob spoznanju, da so njegova dejanja večala število partizanov, da je povzročil nekaj nasprotnega, kot je želel. Vendar pa je zvedel, da so precej ljudi, zlasti družine pobeglih, odpeljali v zapore in pregonstvo.

— Zaradi tebe vlačijo po svetu tudi lačne in osamljene otroke!

Filipova stiska je vse večja. Ker se tudi Gorski ni zganil, je bil pripravljen dati največ, kar je mogel.

Ponudil je, po njegovem, visoko ceno, ki bo morda premotila Jesena in tovariše.

— Dvajset tisoč mark vam dam, in še nekaj zlata zraven! Nikoli več ne boste imeli opravka s Filipom, če se dogovorimo. Za ta denar se dobi veliko!

Partizani so se spet čudili Filipovi ponudbi in Jesen mu je rekel: — Ponudil si preveč. Tvoje življenje ni vredno niti počenega groš! Če pa bi s tem denarjem oživil vse svoje žrtve in bi bile popravljene vse krivice, bi bil ti posledaj najsvobodnejši človek na svetu! Misliš, da je Nemcem toliko zate, kot si domišljaš? Bil si jim že odveč?!

Filip je bil zadet v najobčutljivejše mesto.

Tega Jesen ni govoril zaradi njega, bolj zaradi svojih ljudi, ki jim je bilo zasliševanje v poduk.

IVAN JAN

95

MRTVI NE LAŽEJO

povest

Filip je začutil, da mu je Jesen nastavljal novo past.

Moral bo odgovoriti prepričljivo. Moral je bila na Aleševi strani. Kaj bi govoril kar tako, ko jo lahko vprašate sami!

Zasliševanje se je zavleklo, da se je medtem začelo nočiti. Vsi so bili že utrujeni. Kazalo pa je, da od Filipa še niso zvedeli vsega.

Proti koncu je spet začel ponujati denar. Znebiti se je celo trditve, da bi v tem času pač izdajal kdo drug, če ne bi on.

— Nekdo bi pač delal tudi to, je rekel in grdo gledal Gorskega. Ničesar se ni storil zanj.

Čudno pa se mu je vseeno zdelo, da ga še niso skušali ubiti. Tepli so ga res, a da bi ga hoteli ubiti, tega še ni omenil nihče.

Poskusiti moram kaj! Zadnji čas je! si je rekel, kot bi slišal, kakšno povelje velja zanj.

Jesen je vedel, da morajo živega prignati na pokrajinsko vodstvo. Bo že tam povedal, česar oni niso mogli stisniti iz njega!

Zdaj je vskočil Gorski s svojim umirjenim glasom:

— Na pokrajinskem vodstvu že vedo za Filipa! Da bo živ prišel tja, si odgovoriti ti, Jesen! Saj razumeš, kaj to pomeni!

Za Filipa je bilo to zadostno znamenje. Gorski mu je namignil — in vedel je, kaj mu je storiti. Vžgala se je iskra upanja!

Filip je kmalu začel nekaj mencati, potem pa je zaprosil, če ga pušče na potrebo.

Neprijetna reč. Jesen je odločil:

— Ne gre drugače. Dva z njim. Ti in Tonček. Če boš kaj poskušal, bo takoj počilo. Fanta, z glavama odgovarjata! je naročil vsem trem.

Skozi vejeve so presevali blede lunini žarki, da je bilo med drevjem precej svetlo. Peljala sta ga malo v stran, tik pod strm rob. Stražarja sta ves čas merila proti Filipu s pripravljenim orožjem.

— Prekleto si imeniten, ker moraš imeti kar dva strežnika, ga je zbadal Tonček. Vendar je bil njegov glas bolj piker-kakor norčav.

— Naredita kakor hočeta, a vsaj malo me odvežita. Drugače bom vse pomazal. Ne morem si pomagati!

Tonček ni bil za to.

— Bi naju rad. Nič ne bo! Pomagaj si, kakor veš in znaš!

Drugi pa je videl, da bo res treba odnehati, sicer bosta morala še kaj prati.

Filip se je motovilil, stegoval po obleki in stokal, da je bilo že obe-ma zoprno. Kljub nujni ju ni hotel prosjati, je pa drugega stražarja večkrat proseče pogledal.

— Pa pustiva malo. Ne bi bil rad perica, se je omečil drugi.

Tonček je nekaj zagodrnjal, vendar je medtem tudi on videl, da ne bo šlo drugače. Sprostila sta mu eno roko, druga pa mu je še vedno tičala na vrvi, ki jo je držal Tonček. Filip se je vedel mirno in vdano.

Potem se jima je lepo zahvalil. Kar na vsem lepem pa se je zakadil v Tončka, da sta se z drugim stražarjem zaletela v vrvi. Filip se je iztrgal in skočil prek roba v strmino!

— Streljaj! je zavpil eden in takoj je dvakrat počilo.

— Hudič, si ga videl, je rekel Tonček, ki se je zavedel prvi in ustrelil še enkrat.

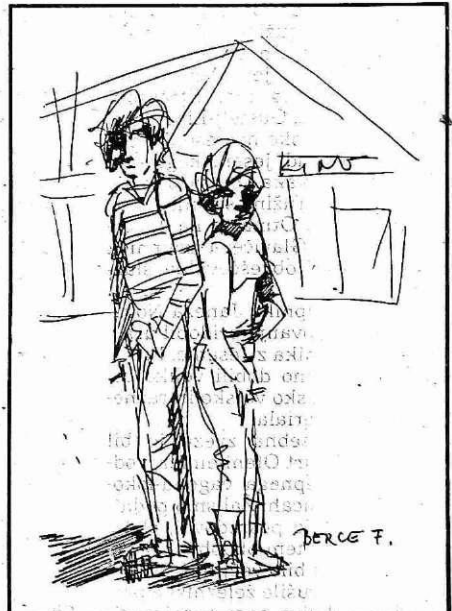
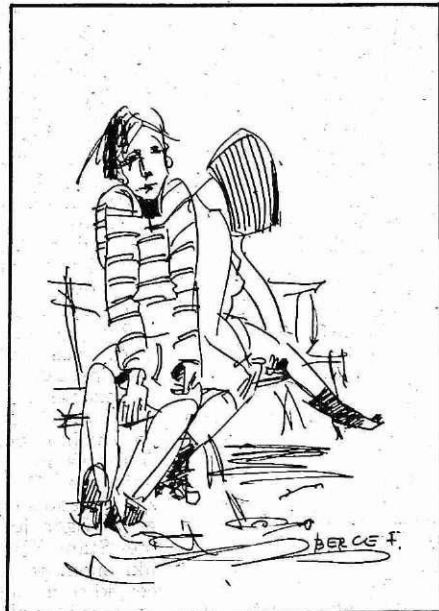
Filip je pridobil nekaj sekund. Valil se je že navzdol in zginit v gostem smrečju. Pomagala mu je še noč. Stražarja pa sta mislila, da sta ga na tistih nekaj metrov podrla. Toda tam, kjer je padel, sta našla le prestreljen klobuk. Divje sta se zakadila za njim, a Filipa ni bilo nikjer več!

Jesen je bil s fanti takoj po streljih za njima. Iskali so vsi, a Filipa nikjer. Kot bi ga požrla zemlja.

Raztogoteni Jesen je takoj hotel ustreliti Tončka in pomočnika, pa so mu bližnji obrnili cev.

— Ne nori! To ne bo ustavilo Filipa!

— Povedal sem jima prej! Tako delajo saboterji!

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na šestih ločenih sejah vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica, zadnjih v letu 1986, ki so bile 23. decembra so delegati analizirali gospodarjenje v radovljiški občini v obdobju od januarja do septembra kot tudi izvajanje letošnje resolucije o družbenem planu. Z nekaterimi pripombami so vsi trije zbori sprejeli resolucijske osnutke o politiki uresničevanja družbenega plana občine v letu 1987. Razen tega so na vseh treh zborih delegati sprejeli tudi osnutek odloka o razglasitvi starega mestnega jedra Radovljice za kulturno zgodovinski spomenik, osnutek odloka o organizaciji in delovanju sistema za opazovanje in obveščanje na Gorenjskem in osnutek odloka o organizaciji in delovanju sistema za opazovanje in obveščanje v občini Radovljica. Delegati vseh treh zborov so na letošnjem skupnem zasедanju sprejeli program dela skupščine za leto 1987 in periodični delovni načrt skupščine za prvo tromesečje 1987 ter opravili nekatere kadrovske razrešitve in imenovanja.

Na ločenih sejah pa so delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Radovljica, 23. decembra sprejeli odlok o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane in za blagovne rezerve v letu 1987. Beseda pa je tekla tudi o sprejetju odloka za lokacijski načrt obvoznice na Bledu. Soglasno so sprejeli tudi osnutek odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Radovljica v prvem tromesečju 1987 in aneks k dogovoru o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji za obdobje 1986—1990 kakor ga je predložila Uprava za družbene prihodke občinske skupščine in za podpisnika aneksa imenovali predsednika izvršnega sveta občinske skupščine Pavla Žerovnika. Oba zbora sta sprejela še osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davku na promet nepremičnin v občini Radovljica in osnutek odloka o spremembi odloka o davkih občanov v občini Radovljica na predlog Uprave za družbene prihodke, ki ga je podprl predhodno tudi izvršni svet občinske skupščine.

Vse skupščinsko gradivo za 6. ločene seje zborov občinske skupščine Radovljica je bilo objavljeno v začetku decembra v Obzorniku Indok centra št. 8. Obzornik je izšel na 81 straneh v nakladi 1600 izvodov.

Skupščina in DPO občine Radovljica so pripravile ob 45-letnici JLA in njenem prazniku, 22. decembra v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici svečano akademijo s kulturnim programom in podelitvijo priznanj. V vojašnicah v Radovljici in na Bohinjski Beli pa so bile vojaške svečanosti katerih so se udeležili tudi predstavniki DPO in skupščin gorenjskih občin.

Izvršni svet OS Radovljica je na 23. seji, 16. decembra obravnaval dopolnjeno gradivo o dolgoročnem načrtu razvoja Bohinja, informacijo o poslovanju Ljubljanske banke v letu 1986 in o možnosti širitve programa LRP Triglav Jesenice in informacijo o problematiki Mladinskega doma v Bohinju. Ocenil je rast sredstev za OD v gospodarstvu občine v 12 mesecih 1986. Izrekel je mnenje o predlogu povečanih cen objav in naročnine Uradnega vestnika Gorenjske in o višjih cenah za voziške izpise pri IC Jesenice.

Na 6. seji občinskega komiteja ZKS Radovljica, 17. decembra so člani ocenjevali uresničevanje stališč do prostorskih, organizacijskih in idejnih vprašanj pri izvajanju stano-

vanjske gradnje, komunalne dejavnosti in njene organizacije. Razpravljali so tudi o osnutku resolucije o družbenem planu občine za leto 1987.

V sejni dvorani OS Radovljica je bila 18. decembra programska seja OK SZDL Radovljica. Po uvodnem poročilu predsednika so razpravljali o nalogah SZDL v prihodnjem letu, sprejeli osnutek sprememb in dopolnitev statuta SZDL Jugoslavije in ustanovitvene akte LRP Triglav Jesenice. Potrdili so tudi finančno poročilo za 11 mesecev 1986 ter sprejeli finančni načrt OK SZDL Radovljica za leto 1987.

Občinski svet ZS Radovljica je 17. decembra v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica sklical 6. sejo. Na dnevnem redu je bila analiza gospodarjenja v triletnem letu 1986 z oceno do konca 1986. Sprejeli so stališča do gradiv za sejo DPZ OS Radovljica, potrdili finančno poročilo za prvih 9 mesecev 1986 in sprejeli rebalans finančnega načrta za leto 1986 in predlog finančnega načrta za leto 1987. Izvolili so tudi člane odbora za pospeševanje inovacijske dejavnosti in raziskovalne naloge.

Na razširjeni seji komisije partizanskih kurirjev občine Radovljica pri občinskem odboru ZZB NOV, ki je bila 17. decembra v hotelu Svoboda na Bledu so spregovorili o uresničevanju svojega delovnega programa v letu 1986 in o programu za prihodnje leto. Na posebni slovesnosti, ki je sledila, so podelili priznanja, ki so jih sprejeli: Janko Berce iz Kroke, Branko Iskra iz Bohinja — Nemški rovt, Ana Blažin z Gorjuš, Malka Pristov iz Krnice, Alojz Mencinger s Kamenj, Janez Kunčič iz Sr. Radovne, Janez Jamar z Bohinjske Bele, Tanjaš Vrečko iz Begunj, upravnik lovske kočice na Taležu in upravnik gostišča v Dragi pri Begunjah.

Kot že več let nazaj sindikati tudi letos v radovljiški občini skupaj z DPM, SZDL in ZSMS organizirajo kolektivne novejne prireditve dedka Mraza in obdaritve otrok po krajevnih skupnostih v vrtih in šolah. Letos so namenili za te novejne prireditve in kolektivne obdaritve po 300 din na zaposlenega v OZD v sklade krajevnih skupnosti.

Svet za informiranje pri OK SZDL Radovljica je na zadnji decembrski seji obravnaval in sprejel stališča do osnutka programov RTV Ljubljana za leto 1987. Več kot dve tipkani strani raznih pripomb in priporočil ter kritičnih ocen je svet posredoval v potrditev P OK SZDL, ki jih bo poslal RK SZDL oziroma Tiskovnemu svetu RK SZDL Slovenije.

Koordinacijski odbor pri OK SZDL Radovljica za vprašanja naših delavcev na začasnem delu v tujini, je na seji, 16. decembra razpravljal o težah Zvezne konference SZDL Jugoslavije o urejanju teh problemov in se seznanil s programom X. srečanja slovenskih društev iz Zahodne Evrope, ki bo prihodnje leto.

Analizo gospodarjenja v radovljiški občini v devetih mesecih 1986 je preučil na seji 19. decembra tudi koordinacijski odbor za planiranje in stabilizacijo pri OK SZDL Radovljica. Sprejel je tudi stališče do osnutka resolucije o družbenem planu občine za leto 1987.

V Izobraževalnem centru za SLO v Poljčah je na decembrskem dvodnevem seminarju za predsednike in sekretarje občinskih organizacij Rdečega križa govoril tudi predsednik RK SZDL Slovenije Jože Smole, ki je orisal stanje v naši družbi in poudaril pomen dejavnosti Rdečega križa.

V počastitev dneva JLA je tudi letos OK ZSMS Radovljica organizirala športna tekmovanja mladih iz radovljiške občine in vojakov v odbojki, namiznem tenisu, šahu in v streljanju s puško. Tekmovanja so potekala v organizaciji kra-

jevnih OO ZSMS v Begunjah, v Lescah, na Lancovem in v Lipnici pri Kropi. Iz 16 osnovnih organizacij ZSMS se je zbralo kar 39 moštvo. Že četrto zaporedoma so največ prvih mest dosegli mladinci iz Begunj in s tem spet osvojili prehodni pokal OK ZSMS Radovljica.

V začetku decembra, ko je bilo še vreme izredno lepo, so zaključili z asfaltiranjem 700 m ceste na Ravne v Bohinju in s tem izpolnili obljubo vaščanom v tej bohinjski vasi. Hkrati pa bodo ustregli potrebam zimskega turizma oz. smučarskega središča Kobla. Naložba je veljala 27,5 milijonov din.

Letos do konca oktobra so v turističnih krajih radovljiške občine našli 1.122.185, ali 2,2 % več nočitev, kot lani v tem obdobju. Domači gostje so v desetih mesecih ustvarili 12,2 % nočitev več, tuji pa 4,2 %. Povprečna doba bivanja domačega gosta je bila v tem obdobju 3,7, tujega pa 4,2 dni.

Na skupni svečanosti ob dnevu prosvetnih delavcev radovljiške občine in ob 200-letnici šolstva v Bohinju, je izobraževalna skupnost Radovljica podelila zaslužnim prosvetnim delavcem svoja priznanja Žagarjeve plakete. Prejeli so jih: Dora Cesar iz Bohinja, Jože Jelenc iz Prezrenja in Marija Potočnik z Lipnice, Minka Puc iz Radovljice, Janez Ravnik in Marija Troha z Bleda ter Vzgojno varstvena organizacija Radovljica.

Bohinjska Bistrica je po zaslugi podjetnega zasebnega gostinca Krste Tripiča, ki že nekaj let uspešno vodi restavracijo v Zoisovi graščini, dobila še en sodoben in prijeten gostinski objekt v nekdanji, do nedavnega zapušteni vili Savica. Stavbo so preuredili tako, da bo poleg restavracije s 40 sedeži na voljo gostom sedem sob z 20 posteljami. Ker bo gostišče bržčas tudi dobro založeno z domačimi dobrotami in je ob cesti na smučišče Kobla, bo tudi prijetno pribežališče smučarjev.

Na zadnji decembrski seji sveta Knjižnice A. T. Linhart v Radovljici, v katero je vključeno 17 krajevnih knjižnic, so presojali uspešnost poslovanja v prvih desetih mesecih 1986. Zavoljo nenehne dražitve knjig, je bil nakup precej izpod načrtovanega, v nekaterih krajih pa je padla zaradi tega tudi izposoja. Člani sveta so bili seznanjeni z načrti oziroma pripravami za gradnjo prizidka, v katerem bo čitalnica ter se načelno dogovorili o osnutku novega poslovnika oziroma cenah izposojnine in članarine v prihodnjem letu.

Urednika fotografije ČGP DELO Ljubljana, Joca Žnidaršiča je občinska skupščina Radovljica odlikovala z medaljo občine Radovljica za avtorstvo izredno kakovostne monografije Bohinja. Medaljo mu je podelil predsednik občinske skupščine na posvetovanju 10. decembra v Bohinju.

V okviru programa Sindikalnih športnih iger občine Radovljica za leto 1986 so organizirali tekmovanja v devetih športnih panogah, na katerih je nastopilo 543 žensk in 1704 moških, skupaj torej 2247 tekmovalcev, članov in članic sindikata. Največ uspeha so imeli tekmovalci Verige Lesce, LIP Bled, Elana Begunje, Iskre Otoče, Obrtnega združenja Radovljica, Plamena Kroke in Almire Radovljica.

Po programu poljudno znanstvene dejavnosti Planinskega društva Radovljica so 18. decembra zvečer v osnovni šoli A. T. Linhart v Radovljici sklenili letošnjo bogato sezono predavanj z zanimivim posredovanjem svojih vtisov in prikaza lepot bohinjskih gora avtorja Jožeta Miheliča, ki jih je popestril z izredno zbirko barvnih diapozitivov.

Prvi sneg, ki so ga še posebno težko pričakali otroci in smučarji, je letos zapadel šele v noči med nedeljo 14. in ponedeljkom 15. decembra. Cestna oziroma komunalna služba se ni takoj najbolje znašla, tako, da so stranske ceste in ulice ostale nesplužene skoraj cel dan.

Jože Vidic

Zvestoba domovini

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Ležal sem 200 metrov stran od Rožičevega rova, in to prav v času, ko so na tem rovu kosili in pospravljali seno. Bolezen me je prepirala o koristnosti taborišča. Ob podpori palic sem izbral prostor za taborišče pod Šrajevim rovtom pod Črnim vrhom nad Jesenicami. Prek aktivistov mi je zdravila pošiljal dr. Viktor Marčić. Pozdravil sem se šele čez tri tedne.

Prva zaupnika, s katerima sem imel redne zveze, sta bila delavca jesijske železarne Gustelj Štravs-Lipe in Janez Novak. Lipetov oče je bil rojen na Dvoru pri Žužemberku. Ko je bil star 13 let, je na Dvoru propadla železarna, zato so tamkajšnji železarji prišli na delo v Bohinju. Oktobra 1890 so pogorele fužine v Bohinjski Bistrici. Železarje in uradništvo so premestili na delo v jesijske obrate železarne. Tako so tudi Štravsi prišli na Jesenice. Gustelj-Lipe je bil prva žrtev črne roke na Jesenicah.

Pridobil sem tudi jesijskega skovca Vojka Novaka, brata Janeza Novaka. V tej družini so bili štirje bratje, od teh je Otmarija na Javorniku ubila Mica Glavičeva, zaupnica plavogardiščne obveščevalne službe.

Na nasvet zaupnika Janeza Novaka sem za sodelovanje pridobil urarja Milana Levičnika z Jesenic. Preko njegovih zvez smo dobili veliko čevljev za partizansko vojsko in razne druge materiale.

Naslednja posebna zveza je bil nemški oficir Kurt Offenheimer, vodja posadke oklepne vagona-lokomotive na Jesenicah. Žal smo podatke, ki nam jih je posredoval, slabo izkoristili, ker v tem obdobju na našem področju ni bilo večjih partizanskih enot, ki bi rušile železniško progo. Tudi eksplozivna nam je primanjkovala.

Za nas je bila zveza s tem oficirjem pomembna, ker nam je obljubil pomoč v orožju. Ne iz nemških skladišč, ampak iz zapuščenih italijanskih vojašnic in bunkerjev med Podbrdom in Gorico. Njegov oklepni voz je namreč patroliral na progi Jesenice—Gorica.

Ko je prvič prišel na zvezo, je prinesel pet kratkih italijanskih pušk. Za prevajalca je bil vosovec Vojko. Drugič je prišel na zvezo z dvema vojakoma, ki sta prinesla deset pušk. Dobili smo še in še materiala, a ga je potem eden od vojakov izdal. Obsodili so ga na smrt, enoto pa premestili na rusko fronto.

Prva Živanova vosovca sta padla februarja 1944. leta, ko so gestapovci s policisti in raztrganci napadli vosovsko taborišče na Črnem vrhu nad Jesenicami. Padla sta Pavel Gmajnar-Ljubo s Koroške Bele in Marjan Rupar-Miro z Jesenic, Petko in Živan pa sta bila ranjena.

Marca 1944. leta so se vosovci nastanili na zapuščenem Zakoščevem kmetiji v Plavškem rovtu. V prvih dneh aprila je nemška policija z raztrganci obkolila to področje. Verjetno bi gestapovci tokrat uspeli, če se ne bi rano zjutraj komandir okrajne grupe VOS Franc Grobotek-Črtomir, Franc Koritnik in Mirko Verbič-Miško odpravili proti Golici, kjer je bilo razbito zavezniško letalo. Računali so, da bo Koritnik kot ključavničar lahko odvil za ogrado letala pričvrščen mitraljez.

Ta trojka je gazila globok sneg, ko so naleteli na policiste. Črtomir se je skušal braniti, dvignil je brzostrelko in spustil rafal, a je tedaj zaropotalo z vseh strani. Črtomir je obležal mrtve, Koritnika, ki je bil ranjen, in Miška pa so ujeli. Strelji so zbudili vse v Zakoščevi hiši, ki so skočili pokonci in se med streljanjem umaknili, toda policistom je uspelo ujeti še Jaka Bedena in Davorina Sesta.

Med številnimi pogovori z Živanom o dejavnosti jesijskih vosovcev sem opazil, s kakšnim spoštovanjem govori o vseh živih, padlih in po vojni umrlih vosovcih in sodelavcih. Nadalje sem opazil, da niti o enem izdajalcu, ki so jih likvidirali, ni govoril s sovraštvom. Spet le resnico. Ni rekel, da je bil že prej v železarni lenuh, če to ni bil. Sploh nikomur, ki so bili vso vojno ali pa le nekaj časa v službi okupatorja, ni dodajal slabih (po domače rečeno grdih) lastnosti, če jih ni imel. Njegovo pripovedovanje je bilo vedno umirjeno, brez strasti.

V akcije je pošiljal le prostovoljce, teh pa kljub temu, da jih je bilo malo, nikoli ni manjkalo. In to celo pri zelo nevarnih akcijah sredi Jesenic.

Med dolgoletnim raziskovanjem raznih strani osvobodilnega boja sem ugotovil, da se jesijska skupina VOS pod Živanovim vodstvom ni enkrat ni zmotila, ko je morala opraviti smrtno kazen nad sodelavcem okupatorja, nad izdajalcem. Tega pa ne morem trditi za druge kraje na Gorenjskem. Skoraj povsod sem naletel na dvome, če je bil ta ali oni res tak, če so res morali poseči po zadnjem sredstvu — pistoli. Sorodniki mnogih so me prosili, naj v njihovo korist raziščem ta ali oni primer. A kaj, ko sem skoraj povsod takoj naletel na nepremostljive ovire, ki so znane. Nekateri se resnice boje, zato tudi nočejo, da se kaj o tem objavi. Skrivajo podatke in na vse strani lovijo zveze, da se zbiralcu čim prej stopi na prste.

Porajajo se še druge težave, ko priče različno opisujejo dogodek, vsak pa trdi, da se drugi motijo, da so pozabili...

V knjigi Sedem krst za Ronkarjevo družino sem od vseh okrožij na Gorenjskem z Živanovo pomočjo najboljše opisal jesijsko okrožje. Seveda so mi pomagali tudi drugi, za Zgornjesavsko dolino na primer Stane Križnar. Naj se ob tej priliki spomnim že preminulih vosovcev, ki so me lepo sprejeli in mi rade volje pripovedovali o svojih doživetjih med NOB: na Blejski Dobravi je

umrl Janez Kos-Sergij, v Ljubljani Vojko Novak, na Bregu pri Žirovnici njegov brat Janez (čudovit in hraber zaupnik vosovcev, vodil akcijskih skupin po Jesenicah), v Ljubljani Tinca Komic-Zdenka in nekoč znani jesijski bokser Evstahij Baloh-Sibirc, na Jesenicah pa Zvone Ažman-Bogo. Od teh Sergij v knjigi Po sledovih črne roke nastopa kot Srgon, Vojko pa kot Ronko.

Vojko je bil v času, ko sem zbiral podatke za omenjeno knjigo, urednik radijskega dnevnika Radia Ljubljana. Rekel mi je, da se boji objave pravega imena. Službeno večkrat potuje zunaj naših meja in ne želi, da bi ga tam kdo spraševal, kako so vosovci na Jesenicah obračunali s plavogardi in raznimi izdajalci. Po upokojitvi ali smrti pa pravo ime lahko objavim. Ko sem to ob nekem obisku pripovedoval njegovemu bratu Janezu na Bregu, se je prisrčno hahljal: »Jaz se pa na tem svetu nikogar ne bojim. Ti kar objavi, kje Janez živi...«

Vosovci in črnotokci

Štefka nikoli ni slutila, kako jo bo vojni metej potegnil v središče sratega boja med vosovci in črnotokci.

Kdaj se je pravzaprav začela ta nevarna igra? Morda tistega junjskega dne 1941. leta, ko je na vrata njenega stanovanja potrkal lepo oblečen gospod Franc Planinc.

»Slišal sem, da bi lahko pri vas stanoval kot podnajemnik. Žena in štirje otroci stanujejo v Kranju. Kot uradnik sem se zaposlil v železarni in se bom le ob sobotah in nedeljah vozil domov,« je izrazil svojo željo in se hkrati predstavil.

Izbruhnila je vojna. Njen sostanovalec je ostal nenavadno miren, tih in skrivnosten. Le malokdaj sta govorila. Zjutraj mu je počistila sobo, vsakega prvega v mesecu ji je redno plačal najemnino, kaj več se drug za drugega nista brigala. Štefka, tedaj stara 34 let, je skrbela za šestletnega sina Vladimira in moža, delavca železarne.

Nekega jesenskega dopoldneva 1943. leta je Štefka pospravljala v

Planincevi sobi. Čudno, je pomislila, ta mož ima vedno zaklenjen predal posteljne omarice, le danes je odklenjen. Naj obrnem in pogledam, kaj skriva v njem? Zakaj ga zaklepa? Tako resen je, nikoli pijan, lepega vedenja, nikoli se ne ozira za drugimi dekleti... Kdo ve, kaj se skriva za lepo zunanostjo? Morda so v predalu kakšne pohujšljive slike?

Ne, ne bo brskala po njegovi omarici. Na to se je spomnila tedaj, ko je prostovoljno sodelovala v preiskavi Planinceve sobe.

Štefka je bila vključena v obveščevalno igro, ko je vosovski zaupnik Gustelj Štravs-Lipe obvestil načelnika VOS Živana, da je pri delavcu železarne Karlu Medji videl pištolo, ki jo je izročil Francu Planincu. Tedaj so vosovci prvič slišali za Planinca.

Kdo je Planinc, zakaj potrebuje pištolo, kje stanuje, s kom se druži, je nemški ali plavogardištni agent? so bila vprašanja, na katera so morali odgovoriti vosovci.

Gustelj Štravs-Lipe je bil prvi in precej časa tudi edini Jesenčan, ki je kot vosovski zaupnik lahko vstopil v njihovo taborišče.

»Si zvedel, kje stanuje Planinc? ga je vprašal Živan, ko jih je nekega večera spet obiskal v taborišču.

»V Kavčičevi hiši, dobrih pet minut hoda od železarne. V zgornjih prostorih Kavčičeve hiše stanuje Štefka z možem in sinom, eno sobo pa je oddala Planincu.«

Črtomir se je zganil: »Štefka je moja sestrična. Pridobiti jo moramo za zaupnico.«

Počasi kot star mlin so mleli vsako drobtinico iz Lipetovega poročila o Planincu. Nobena akcija ne sme biti nepremišljena in prenapljena. Pred odhodom so vosovci dali Lipetu naslednjo nalogo: obiskati mora Štefko in z njeno pomočjo opraviti preiskavo v Planincevi sobi. Hkrati jo mora pridobiti za zaupnico VOS.

Predstava, ki jo je režiralo življenje, se je začela. Lipe je obiskal Štefko, ko je bil Planinc v službi.

(nadaljevanje pihodnjič)

Slavnostna akademija in razstava

Ves prejšnji teden je bila v razstavnem prostoru Viktor Gregorčiča na Javorniku odprta razstava dokumentarnega gradiva o razvoju TVD Partizan Javornik - Koroška Bela, ki praznuje letos 80 letnico obstoja in dela.

Ob otvoritvi razstave je udeležencem spregovoril nekdanji predsednik in načelnik društva Bernard Svetlin, kratak kulturni program pa so izvedle članice pevskega zbora Društva upokojencev Javornik - Koroška Bela.

V soboto, 20. decembra je bila v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernika na Javorniku slavnostna akademija, na kateri je sodelovalo 71 telovadcev, poleg teh pa še ženski pevski zbor Društva upokojencev Javornik - Koroška Bela, učenci Glasbene šole Jesenice — so listi na kitari in flavti, pripadniki JLA in učenci Osnovne šole Karavanških kurirjev NOB s Koroške Be- le.

O razvojni poti društva, ki je bila zelo peštra in bogata je govoril član predsedstva KK SZDL Javornik - Koroška Bela Jaka Svetina.

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1906 — t.j. pred 80 leti. Najprej so začeli s telovadbo pri Čebularju, pozneje pri Koniču, medtem pa so zgradili na Javorniku SOKOLSKI DOM. Nekdanje društvo SOKOL je največ pozornosti namenilo telesni vzgoji, sicer pa so imeli tudi zelo delovno

igralsko družino. Po osvoboditvi z delom nadaljujejo v TVD Partizan.

Društvo goji splošno telovadbo, organizira rekreacijo odraslih, poleg tega pa se člani društva ukvarjajo tudi z lokostrelstvom, balinanjem, namiznim tenisom, odbojko in košarko.

Na akademiji so nastopile s skrbno izbranim programom telovadne vrste cicibanov, pionirjev, pionirk, mladincev in mladink. Program je bil zelo pester in lep prikaz opravljene dela v minulem obdobju.

Akademiji je sledil kratak pogovor

z nekaterimi člani društva, ki so bili aktivni člani že pred drugo svetovno vojno, v pogovoru pa so prispevali precej vzpodbudnih misli in napotkov, ki naj mladim omogočijo še bolj aktivno in uspešno delo v posameznih telovadnih vrstah.

Da je tako razstava dokumentarnega gradiva, kakor tudi akademije uspela, so veliko prispevali tudi Železarna Jesenice, Krajevna skupnost Edi Giorgioni Javornik - Koroška Bela, Dominvest Jesenice, člani DPD Svoboda France Mencinger Javornik - Koroška Bela, prav tako pa Tudi ZTKO Jesenice, Tehnični biro Jesenice in Planinsko društvo Javornik - Koroška Bela.

Edo Žagar

Novo vodstvo v KS Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela

V prejšnjem tednu je bila prva seja novega sklica skupščine delegatov krajevnih skupnosti. Poleg delegatov prejšnjega in novega sklica, so se seje udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti Javornik - Koroška Bela.

Skupščina je sprejela srednjeročni razvojni program do leta 1990. V živahni razpravi so delegati dopolni-

li nekatere člene samoupravnega sporazuma, predvsem pa so menili, da je treba vključiti v razvojni program še vsa makadamska cestišča na Koroški Beli, vključno Pot ilegalcev, kjer bodo potrebna tudi druga dela — ureditev kanalizacije in oporni zid. Postavljeno je bilo delegatsko vprašanje v zvezi s številom podpisnikov samoupravnega sporazuma o razvojnem programu, delegati pa so mnenja, da bi morali njihovo število povečati tako, da bi vključili tudi vse dislocirane enote, oziroma vse temeljne organizacije združenega dela na območju KS.

V zadnji točki dnevnega reda so delegati izvolili za novega predsednika skupščine Milana Dornika, za podpredsednika pa Danila Svetlina, oba iz naselja Borovlje. Za novega predsednika sveta KS je bil izvoljen Valentin Markež s Koroške Be- le, za podpredsednika pa Štefan Ščerbic s Tomšičeve ceste, medtem ko so otali člani sveta: Boris Smolej, Jože Kastelic, Anica Pirc, Milojko Rajakovič, Marija Miklič, Nada Svetina, Nadja Kilar, Jaka Klinar in Stanko Vidmar.

Edo Žagar

VIZ — TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice vpisuje v oblike izobraževanja in izpopolnjevanja ob delu in za delo:

1. osnovno šolo za odrasle

od 1. do 8. razreda. Vzgojnoizobraževalno delo poteka po učnem načrtu za odrasle in v popoldanskem ali večernem času. Izobraževanje je brezplačno.

2. Usposabljanje oseb za pomožna gostinska dela (verificirani USO program)

3. Tečaji tujih jezikov:

- nemščine (začetni in nadaljevalni),
- angleščine (začetni in nadaljevalni),
- italijanščine (začetni in nadaljevalni),
- latinščine (začetni in nadaljevalni),
- francoščine (začetni in nadaljevalni)

Po dogovoru lahko organiziramo tečaje tujih jezikov za posamezne stroke (gostinstvo, turizem itd.).

4. Tečaje izpopolnjevanja za osebne potrebe in delo:

- šivanja in krojenja (začetni in nadaljevalni),
- strojepisja (začetni in nadaljevalni),
- o vodenju poslovnih knjig,
- pridobitev osnovnega znanja o higieni živil in osebni higieni,
- skladiščne delave,
- o varstvu pri delu,
- avtogeni trening.

5. Delavska univerza Viktor Stražišar opravlja tiskanje in razmnoževanje gradiva za udeležence oblike izobraževanja in izpopolnjevanja, OZD, krajevnih skupnosti ter druge delovne ljudi in občane.

Pričetek navedenih oblik izobraževanja in izpopolnjevanja bo takoj, ko bo dovolj prijav za posamezno obliko izobraževanja.

Z OGNJEMETOM V ZIMSKO SEZONO

V soboto, 27. decembra, se bo v Kranjski gori s posebno slovesnostjo uradno odprla zimska sezona. Slavje, ki ga pripravljajo turistično društvo, bo pravzaprav nadaljevanje slovenskega in jugoslovanskega smučarskega praznika preteklega sobote po dvojni zmagi naših smučarjev na pokalu Vittranc. Kranjska gora je v tem času povsem predana smučanju, saj vsak dan sprejema nove smučarje, od tistih, ki se v smučanju šele učijo prvih korakov, pa vse do vodečega slalomista v Svetovnem pokalu, Križaja, ki se skupaj

z drugimi reprezentanti v tem našem čudovitem kraju pripravljajo za nadaljnja tekmovanja v svetovnem pokalu in za nastop na svetovnem prvenstvu, ki bo v tej zimski sezoni.

In kakšen je program otvoritve zimske sezone v Kranjski gori. Sama prireditve se začne ob 17. uri. Poleg vrste stvari, odprtih restavracij in lokalov, bosta nastopila dva pihalna orkestra, smučarski učitelji z vožnjo z baklami, ter mimohod in ples »marjonetk«. Prireditve se bo zaključila z ognjemetom.

JR

Avtobusi niso ustavljali v Gorjah za proslavo na Pokljuki

Kot vsako leto, tako je bila tudi letos, 13. decembra, organizirana proslava pod naslovom Zmaga mrtvega bataljona na Pokljuki.

Že pred tem datumom je razposlala Zveza združenja borcev NOV SR Slovenije - občinski odbor Radovljica, vsem krajevnim organizacijam ZB v občini Radovljica točen vozni red avtobusov, ki so vozili iz Podnarta, s postanki na vsem vmesnih avtobusnih postajah in postajališčih v smeri Pokljuke. Ta vozni red je dobila tudi krajevna organizacija ZB NOV v Gorjah.

Na avtobusni postaji v Gorjah se nas je omenjenega dne zbralo 18, z namenom, da prisostvujemo spominski svetianosti za padle borce 3.

bataljona Prešernove brigade. Toda, čakali smo zaman. Sicer so peljali mimo nas štirje avtobusi, toda ustaviti ni hotel nihče!! Kaj smo hoteli, po daljšem oklevanju z jezo v sebi, smo se razočarani razšli na svoje domove.

In za konec? Koliko krajanov iz območja Gorij je bilo v partizanih po poključkih in drugih gozdovih, seveda, tudi takrat se niso vozili z avtobusi, toda danes živimo v napredni družbi in času, tako, da je neopravičljiva taka poteza, kot so nam jo pripravili šoferji teh avtobusov za proslavo na Pokljuki in, ali se bomo drugo leto še namenili na tako proslavo s tolikimi razočaranji?

Jože Ambrožič

Izlet Žirovničanov

Turistično društvo Žirovnica posedi in s težavo, vendar vztrajno in uspešno pridobiva krog sodelavcev, od starejših do mlajših. Vsi ti pomagajo društvu posebno takrat, kadar ima kakšno večjo prireditev, kot je npr. Živnoredski bal v Završnici.

Letos se je društvo odločilo, da organizira za vse na balu sodelujoče enodnevni izlet, s tem da vsak udeleženec prispeva k stroškom nekaj tudi sam. Nabralo se nas je poln avtobus in odpeljali smo se proti Zagrebu. Naš namen je bil videti razstavo japonske umetnosti.

Obnovljeno grajsko poslopje sredi mesta je čudovito okolje za razstavo. Na ogled je bilo toliko umetnin, da bi moral imeti gledalec več dni časa, če bi si hotel vse razstavljeno natančno ogledati in vse prebrati, mi pa smo imeli na razpolago le slabi dve uri. Čeprav je bil predzadnji dan razstave, je bilo obiskovalcev izredno veliko, kar je dajalo mestu kar nekam praznično podobo. V vsaki najmanjši razstavljeni umetnini si čutil velikega umetnika, kako z nežnimi barvami, z najfinejšimi črtami in potezami upodablja ali lepša predmet iz kmečkega ali gosposkega okolja ali zgodovine. Kako umetniško bogate so bile obleke kraljevih vladarjev (dajmiov) in njihovih viteзов (samurajev). Njihovo orožje so prave umetnine. Kakšne umetniške dragocenosti so poklanjali mogotci svojih hčer, ko so se le-te močile. Kako prefinjeno so znali upodobiti in zasmehovati človeške napake in jih nadeti živalim. Razstava japonske umetnosti nas je prijetno presenetila in prevzela, hkrati pa zbudila v nas slabo vest, da le vse premalo spoštujemo in varujemo našo kulturno dediščino. To pa je bil osnovni namen izleta.

Kosilo v vaški gostilni in kopanje v Čateških Toplicah je lepo zaokrožilo dan. Prav nič ni čudno, da so vsi udeleženci obljudili sodelovanje tudi v prihodnje. Tako združuje društvo koristno s prijetnim in nudi Žirovničanom možnost, da vidijo marsikaj, česar si kot posamezniki ne bi mogli privoščiti.

M. Sitar

NOVOLETNA VOŠČILNICA 1987

Kot pomoč samoprispevku za šolstvo v občini Jesenice

Če bi bila(a) sonce

Urška: bi pustila, da me slikar nariše: kako odhajam za goro. Tudi jaz bi risala po nebu hribe in doline; kar s smrečico in vodo, ker ne bi imela čopiča in barv.

Melita: bi najprej spustila žarke k pridnim otrokom, šele potem k porednim; če bi jih zanje še kaj ostalo.

Lea: bi spala v gorski postelji in božala rožice na trati.

Moira: bi se imela lepo: igrala bi se s ptički, rožami in otroki.

Maja: bi nosila s seboj pisano svetlobo, veliko žarkov in telefon, da bi vsak dan zgodaj klical zaspance.

Marina: bi bila sonce in človek...

Bredaz: okroglo glavo in žarkastimi lasmi, bi bili otroci na plaži črni kot zamorci.

Darja: bi šla po nebu, kot gre majhna punčka na pot.

Erika: bi hotela imeti velika rdeča lica in dolge žarke za bujenje zaspancev.

Tina: bi rada sijala ljudem v oči in jim spustila svoj plašč na zemljo, da bi se ogreli.

Danilo: z zlatimi žarki, bi se na morju pod meno vsi otroci sončili in rjaveli...

Gorazd: bi hotel imeti roke, noge in usta, da bi se lahko pogovarjal.

Aleš: bi vsem ljudem srca pogrel in dobro bi bilo, če roke in noge bi imel, da laže in hitreje po nebu bi drsel.

Mirko: bi bil kot zlatnik...

Marko: bi pridne ogrel in hudobne opekel.

Bernard: bi šel po svetu in bi pomagal starim ljudem.

Gaber: bi imel dom v vesolju in bi včasih kakšnega porednega smrčavca spekel v zadnjico.

Damir: bi spustil najdaljše žarke na zemljo, da bi po njih prišli siromaki v moje kraljestvo — in bi ukazal vsemu znižati cene, ker je dandanes vse preveč drago...

Bojan: bi grel kot bi si ljudje želeli. Če pa bi mi kdo nagajal, bi mu požgal vse lase, kar jih ima na glavi.

Robi: bi razveseljeval in zdravil ljudi in kaznoval tiste, ki nič ne delajo.

Učenci 3.b razreda Osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora

Živalski svet v miniaturi

Mirko Košir iz Kranjske gore že iz otroških let rad riše, najraje pa ptice in gozdne živali. Je lovec, pred 40 - leti je bil soustanovitelj Lovske družine v Kranjski gori, celih 25 let pa je bil gozdar. In ni nič kaj nenavadnega, da z gozdom živi še sedaj, ko se je upokojil.

Ptičje hišice je začel delati že pred dvajsetimi leti, toda pred šestimi leti, ko je moral zaradi bolezni ostati doma, pa se mu je porojila zamisel, da bi začel iz lesa izdelovati miniaturne gozdne živali in lesene ptice v naravni velikosti. Prvega približno 20 krat pomanjšanega gamsa je izrezljal iz jelše. Prva rezbarija mu je uspela, kot samouk je bil Mirko zadovoljen s prvim izdelkom. Nadaljeval je z delom, jelšo je zamenjal z lipovim lesom, ki je mehkejši za obdelovanje. Model živali ali ptice najprej nariše na pooblastno desko, nato pa grobo obreže s posebno žago, potem pa se obdeluje s posebnimi dleti, v končni obdelavi pa uporablja rezbarske nože. Izdelki so lahko v naravi barvi lesa ali pa jih pobarva s tempera barvo in s posebnim lakom. Za makete gozda in gora uporablja naravne materiale, kot so drevesne gobe vseh vrst, panji — razjedeni od

mravelj, korenine in viharneke ter vse vrste mahu. Mirko pa o svojem konjičku pove:

»Največ rezbarim in delam miniaturne v zimskem času, ker poleti ni časa. Veliko potrpljenja in dobre volje je potrebne za izdelavo miniaturne, imeti pa moraš tudi smisel za oblikovanje lesa in dobro nabrušene rezbarske nože. Vsi srnjaki, mufloni, gamsi in ostale živali so nekajkrat pomanjšane. Sploh težko pa je delati pomanjšane ruševce. Izdelani morajo biti tako prepričljivo, kot bi bili naravni.«

Mirko Košir ima doma pravo jato gozdnih ptic iz lesa in velik trop miniaturnih gozdnih živali, toda z izdelovanjem se ne bo prenehal, kajti porodila se mu je misel, da bo naredil maketo, kjer bo uporabil živali, ki jih do sedaj še ni delal.

A. Kerštan

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri Predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice

RAZPISUJE za leto 1987 pet priznanj Sveta za družbenoekonomski položaj žensk v občini Jesenice

Priznanje se podeljuje posameznicam, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitevi socialističnih, samoupravnih družbenih odnosov.

Priznanje se podeljuje tistim posameznicam in organizacijam, ki so s svojim delom pred vojno in po njej s svojimi osebnimi kvaliteta prispevali k dosežkom trajnejšega pomena in so s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega sistema, socialističnih družbenih odnosov, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje enakopravnosti žensk na vseh področjih in oblikah družbenega življenja.

Kandidatke za podelitev priznanja lahko predlagajo organizacije združenega dela, SIS, posamezne družbenopolitične organizacije in društva.

Predloge sprejema občinska konferenca SZDL Jesenice do 15. januarja 1987. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Simone de BEAUVOIR: Najlepša leta. Pomurska založba 1988.

Simone de Beauvoir je bila Sartrova prijateljica, od tod zanimivost pričujoče knjige. Kot kaj naj jo vzamemo v roke — kot avtobiografijo, kot roman, kot študijo o pisateljevanju? Vsekakor je namenjena predvsem tistim bralcem, ki snov do neke mere že poznajo in bi si morda razširili znanje o pomembnem poglavju novejših kulturnih zgodovine. Torej za vse tiste, ki so že slišali za Sartro, za njegove sopotnike, za duhovno klimo v Parizu okrog sredine stoletja. Sicer pa, bodimo natančni: spomini pisateljice obsegajo nekako trideseta leta in prvo polovico štiridesetih. Končajo se še pred koncem druge svetovne vojne.

Kdor bi torej to poskusil brati zgolj kot roman, ne da bi ga pri tem gnalo zanimanje za ta svet, bi se skoraj gotovo dolgočasil. Beauvoirjeva ima, ko to piše, pred očmi inteligentnega in poučenega bralca, tako ji marsikaterga znanega ozadja ni treba razlagati. Na primer: predvideva, da smo vsi videli (vsaj v kinoteki) iste filme in prebrali romane, ki sta jih brala s Sartrom v tridesetih letih. Če naj bom malo bolj oseben: sam sem se precej dolgočasil, ko sem bral o pariškem gledališkem življenju. Tega pa niti ni tako mnogo. Sartre in Beauvoirjeva sta bila kajpak kulturna človeka, vendar sta ravno skozi to, da sta prav tako živela kot mislila eksistencialistično filozofijo, »prekrito neposredna«. Prav tako kot umetnost, književnost in kot filozofija ju je prevzemala politika. Bistvo eksistencialistične filozofije je menda v tem, da poudarja človekovo vpletenost v družbeno življenje. Beauvoirjeva je bila Sartro kot osebnost enakopravna, ni bila mogoče njegov privrženec ali nekakšna tajnica. Daleč od tega: sicer pa si Sartre verjetno sploh ne bi želel take prijateljice. Vseeno pa je treba reči, da doživljamo njuno »eksistencialistično« izkušnjo, zdaj, ko jo lahko spoznamo v njenem prikazu, videno z njenim pogledom, v nekako ublaženi obliki.

Sploh so te reči, če jih gledamo z določene časovne razdalje, manj zaostrene. V Sartrovi in Beauvoirjevi eksistencializma je opazen etični poudarek; resnicoljubnost, zlasti kadar gre za spoznanje in priznavanje lastnih notranjih vzgibov. V tej knjigi se nam ponuja možnost razumevanja Sartrove filozofije (pravzaprav: njegovega osnovnega življenjskega stališča) po ovinku: skozi prizmo njegove človečnosti. V tej točki so Najlepša leta bolj roman kot kaj drugega — saj gre za metodo, ki se je poslužujejo mnogi romanopisci: za prikazovanje idej skozi značaje, ki so nosilci teh idej.

No, ko sem zapisal tisto, da gre predvsem za nekakšno kulturno zgodovino, sem pozabil dodati, da ta kulturna zgodovina za nas ni nekaj tujega, pa čeprav so pred časom pisali in govorili o nepotrebnem importu dekadentnih zahodnoevropskih idej. Velik del slovenske povojne književnosti je nastal pod delnim vplivom prav tega eksistencializma. To velja zlasti za prozo in dramo, za velik del književnosti o NOB. (Pri tem sploh ne mislim na Kocbeko.)

Te vplive smo sprejemali različno: nekateri med nami, ki so nekakšni napoloparižani kar z nekakšno pobožnostjo, drugi z določenim odporom in rezervo, pogosto kot nekakšen mit, drugič spet z odkritim omalovaževanjem, češ, saj gre zgolj za posnemanje mode, ki je tam, od koder izhaja, že zdavnaj preminila.

Človeku se stori kar milo, ko se spomni ždanovskih očitkov o malomeščanskem individualizmu. V spominih Simone de Beauvoir (se pravi, prav tu, v pričujoči knjigi) lahko prebermo črno na belem, da so se glavni akterji tega v svoji značilni samorazgaljujoči odkritosti dobro zavedali. Beauvoirjeva sama piše o sebi kot o malomeščanki (bolje bi bilo reči: drobni buržujki); seveda pa zato ne misli, da bi bilo treba s takimi pomesti ali kaj podobnega.

Lahko si mislimo, da je precej razmišljan in opažanje posvečeno razmerju francoskih naprednih intelektualcev do komunistov. Tudi oni so imeli v tem pogledu iste težave kot pri nas Krleža in drugi; te težave so se stopnjevale ob sklenitvi pakta med Moskvo in Berlinom. Dovolj podrobno je opisan tudi Sartrov in njen odnos do psihoanalize (to vse-

kakor ni brez zveze z odklanjanjem strahu pred tem, da bi človek lahko izpadel grd), končno pa tudi do celotne življenjske panorame, kot se je prikazovala občutljivemu in razgledanemu človeku v mestu, ki naj bi bilo nekakšno kulturno središče sveta. Zlasti v prvem delu teh spominov je kar naprej poudarjeno določeno Sartrovo temeljno nagnjenje: da naj se filozofija ukvarja z neposredno resničnostjo, da naj ne dvomi o njej, tu je seveda stična točka z marksiz-

mom, pravzaprav z zgodovinskim materializmom (nikakor pa ne z njegovimi vulgarno materialističnimi inačicami). V središču pozornosti je človek, ki ta svet doživlja, in ki naj o resničnosti ne bi dvomil. Zato tudi tak pohlep po doživljanju življenjske totalitete. Malomeščani ali ne, gre za ljudi, ki so bili sredi življenja in ki so se nanj odzivali z dokajšnjo mero poštenosti. Zdej se nam ta podoba že malce oddaljuje.

M. H.

ODLOMEK IZ KNJIGE

Te prve večere me je presenetil še v nečem drugem. V Pariz ni prišel uživati sladkosti svobode, ampak delovat. »Kako?« sem ga vprašala za prepadeno. »Tako sva osamljena, tako nemočna!« »Ravno zato,« mi je rekel, »moramo razbiti to osamljenost, združiti se in organizirati odpor.« Se vedno sem dvomila. Doživela sem že, da je Sartre z nekaj besedami ustvaril nepričakovane možnosti, toda bala sem se, da se tokrat predaja slepilo.

Preden se je česar koli lotil, se je odločil, da si bo malo odpočil. Sprehajal se je po Parizu in se videval s prijatelji. Spoznal je Lise, v okoliščinah, ki so ga zabavale. Lise je slabe volje sprejela novico, da se je vrnil. Tistega dne, ko je šel prvič kosit k staršem, sva se dogovorila, da se dobiva v njihovi četrti, v Passyju. Bilo je zelo lepo vreme in peš sva šla proti Montparnassu. V udolbini nekih velikih hišnih vrat sem opazila Lise, ki je takoj skočila nazaj. Vso pot nama je sledila in se nerodno skrivala za drogeve metroja, ki tu pelje nad zemljo. Sedla sva na teraso kavarne Biard in postavila se je na pločnik na drugi strani ceste. Divje naju je gledala. Pomahala sem ji in nerodno zibajoč se je približala. Sartre se ji je nasmehnil in jo povabil, naj sede. Nazadnje se je tudi ona nasmehnila in pristala, da gre po svoje. Toda Sartro je rekla, da bi ga do krvi zbodla z veliko sponko, ki jo je prinesla v ta namen, ko bi bil manj ljubezljiv, ali če ji ne bi bil všeč. Bila je zelo užaljena, ko je ugotovila, da ga ta grožnja ni preplašila.

Toda nje se nisi mogel kar tako znebiti. Nekaj dni pozneje sem Sartro čakala v Dômu in skoraj bi me že začelo skrbeti, ker je bil navadno tako točen kot jaz. Minila je ura in še več. Ali se mu je kaj zgodilo? Njegov položaj ni bil v skladu s predpisi in začela sem se bati. Pojavil se je in za njim je hodila Lise, ki je sklanjala glavo in poskušala obraz skriti za lase: »Ne jezite se nanjo,« je rekel Sartre. Lise ga je ujela na vratih Dôma in mu rekla, da je v lokalu Mar- co, ki bi naju gotovo gnjavil nekaj ur in naj zato gre v Trois Mousquetaires, kamor naj bi prišla jaz, potem ko bi se znebila Marca. Spremila ga je in klepetala sta. Ko se je Sartre začel čuditi, da me ni, mu je rekla: »Ne bo prišla. Dogovorjena sta bila drugje.« »Ampak zakaj ste lagali?« je vprašal Sartre presenečeno. »Hotela sem govoriti z vami, hotela sem vedeti, s kom imam opraviti,« je rekla. Sartre se je moral precej truditi, preden je iz nje izlekel resnico. Pozneje se je sprijaznila, da Sartre obstaja in do njega čutila celo veliko prijateljstvo. Če bi Sartre hotel svoj položaj uskladiti s predpisi, bi se moral demobilizirati na svobodnem ozemlju, v Bourgu. Toda univerza ni bila tako natančna, vrnila so mu njegovo službeno mesto v gimnaziji Pasteur. Malo pozneje se je glavni direktor Davy pogovarjal z njim o Nemcih, Vichyju in petokolonah in tako sta se razumela, da je Davy Sartro obljubil, da mu bo prihodnje leto v liceju Condorcet zaupal pripravljani razred za sprejemne izpite v »Ecole Normale Supérieure«.

Po velikonočnih počitnicah je Sartre torej spet začel poučevati in iskati politične stike. Srečeval se je z nekdanjimi učenci in sestala sta se z Merlau-Pontyjem, ki je bil med vojno poročnik v pehoti. Pripravljaj je doktorat o percepciji in na Ecole Normale je poznal študente, ki so študirali za profesorski izpit iz filozofije in ki so bili silovito protimilitaristično čuteči, med drugimi Cu- zina in Desanti, ki sta se hkrati zanimala za fenomenologijo in marksizem. Nekega dne smo v moji sobi v hotelu Mistral, kjer sva spet stanovala, imeli prvi sestanek. Prišli so Cu- zin, Desanti, trije ali štirje od njunih prijateljev, Bost, Jean Pouil- lon, Merleau-Ponty, Sartre in jaz. Desanti je z vedro okrutnostjo predlagal, naj bi organizirali posamezne atente, proti Déatu, na primer. To- da nobeden od nas se ni čutil spo-

sobnega za izdelovanje bomb in me- tanje granat. Naša poglavitna dejav- nost naj bi bila, poleg zbiranja no- vih članov, da bi zaenkrat zbirali in- formacije in jih širili z bilteni in le- takli. Kmalu smo zvedeli, da obstaja veliko podobnih skupin, kot je naša. Čeprav so v Franciji vladali desni- čarji, se je Sartre povezal z njimi. Stopil je v stik tudi z enim od svojih mladostnih tovarišev, Alfredom Pé- ronom, profesorjem angleščine, ki je zbiral nekatere podatke za Angleže. Sartre se je večkrat sestal tudi s Ca- vaillèsom, ki je v Clermontu ustanov- il gibanje »Druga kolona« in ki je nenehno potoval med Auvergnom in Parizom.

Razstava dokumentarnega gradiva LISTA VENCLJA PERKA

Krajevna konferenca SZDL Javornik - ZKoroška Bela in pokrovitelj Tehnični biro Jesenice vabita delovne ljudi in krajanke k ogledu dokumen- tarnega gradiva v razstavnem prostoru Viktorja Gregorčiča v delavskem domu Julke in Al- bina Fibernika na Javorniku.

Razstava bo odprta do 30. decembra vsak dan razen so- bote in nedelje od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

Tomaž Iskra: Nekaj je v galaksiji

najlepše je ko pride trenutek svobode trenutek ko se približaš popolnemu morda to stori sonce morda morje zrak morda človeško bitje morda sam tega natanko nikoli ne veš toda ko vse to doživiš si srečen srečen tudi ko napišeš pesem

V četrtek, 18. decembra je pesnik in pisatelj Tomaž Iskra ob spremljavi kitarista Boštjana Sokliča predstavil cikel svojih pesmi. Številni poslušalci (pogrešali smo Tomaževe »kolege« — jeseniške pesnike in pisatelje) so s pozornostjo spremljali izvajanje posame- zne pesmi in avtorju ob zaključku spontano zaploskali. Tomaž je posebno navdušil s pevsko interpretacijo svoje pesmi »Svatba«. Čestitamo in mu želimo še mnogo uspehov.

Pevsko društvo Vintgar želi svojim zvestim poslušalcem voščiti srečo v novem letu s pesmijo. V ta namen prireja celovečerni koncert na

BLEJSKI DOBRAVI

v petek, 26. decembra 1986, ob 18. uri v dvorani v osnovni šo- li. Vabljeni!

Kaj se bere, poslušaj ...

22. novembra 1931 Ruštrirani Slo- venec (tedenska priloga Slovenca) poroča, da je Radio Ljubljana ob svoji tretji obletnici, ustanovil še šolski radio. Na otvoritvi je pisatelj F. S. Finžgar bral svoj znameniti go- vor »Kaj bi rad povedal mladini«.

V delu 11. novembra 1986 Marko Jenšterle poroča v članku Beg pred problemi o končanem kongresu zve- ze socialistične mladine Jugoslavije, po katerem je bilo pogosto slišati, da so slovenski mladinci na njem odpr- li teme, ki v drugih okoljih Jugosla- vije niso bile dovolj znane in je zato tudi prišlo do tako nestrpne reakcije nanje.

Poglejmo kakšne so te reakcije: Delo 18. nov. v rubriki »Iz jugosla- vanskega tiska« poroča: V Borbi (Milomir Kragović) piše, da celo naj- večkrat nepredvidljivi Glas koncila ob pobudi za t. i. civilno služenje vo- jaškega roka ne pušča nobenega dvoma v svojem sporočilu, da »se občan katolik ob taki morebitni za- tevi ne sme sklicevati na učenje svo- je cerkve«, torej tudi cerkev zavrača predlog. V poplavi najrazličnejših spačenih in nedobronamernih pred- logov, je zamisel o — v bistvu — ne- služenju armade pravzaprav odkrit poskus zmanjševanja vloge JLA v varovanju meja in omalozevanja njenega specifičnega prispevka k razvoju družbe. Ne bi bili radi eno- stranski ali zlobni, vendar — o JLA ne more biti pogajanja. Ne more biti različnosti, kadar gre za obrambo domovine in nihče nima pravice dvo- miti o tem,« pripiše Milomir Kra- gović.

Tako Borba, ki vmes omenja tudi reakcionarne sile, ki izzivajo. Veče- rne novice obveščajo, da dnevi »Mladine« v Beogradu (okroggle mize o civilnem služenju vojaškega roka in 133. členu kazenskega zakonika) so bili enostransko odpovedani in tudi ne prepovedani zaradi »spota-

kljivih« tem. Resnici na ljubo so se načelno dogovorili v okviru sodelo- vanja med slovenskim mladinskim listom (Mladina) in glasilom ZSM Srbije »NON«. Ker se komisija za in- formiranje RK SZDL Srbije in RK ZSM Srbije nista mogla seznaniti z načinom in cilji prireditve, je bila odpovedana. Sekretar RK ZSM Sibi- je Slobodan Srbulović pa poudarja, da »mlade bolj v živo zadeva pro- blem zaposlovanja kot pa 133. člen in civilno služenje.«

Delo 20. 11.: Komite ZK v JLA je razpravljal o nalogah mladinske or- ganizacije v JLA. Ugotovitev je: Nes- prejemljive pobude o civilnem slu- ženju.

Delo 18. 11. prinaša povzetek ugo- tovitev posveta s predsedniki koor- dinacijskega odbora za usmerjanje mladih v vojaške poklice. Ugotovi- tev: Mladi iz Slovenije se premalo odločajo za vojaške poklice.

Marko Jenšterle v omenjenem članku zaključuje takole: Tudi če bodo v Beogradu še naprej vztrajali pri prepovedi okroglih miz o civil- nem služenju in členu 133, bodo pro- blemi, ki so povezani s tema dvema zadevama, še naprej obstajali. Torej je res vprašljivo zatiskanje oči pred omenjenimi pobudami. Zveza mla- dine združuje različna gibanja (eko- loška, mirovna, duhovna), ki navze- ven delujejo vsako v svoji smeri, navznoter pa se nedvomno čuti nit vsepovezovalka: ODGOVORNOST DO ŽIVLJENJA, tako zaključuje svo- je razmišljanje Marko Pogačnik v Gorenjskem glasu 21. novembra, jaz pa tokrat zaključujem z mislijo J. Lacana: Pacienta morate rešiti nje- gove tesnobe, nikakor pa ga ne sme- te rešiti njegove krivde.

D. J.

Želim vam delovno, uspešno, lep- še in zadovoljno novo leto.

Drugi otroci, v nedeljo, 28. decembra 1986, ob 9.30 uri vas Gledališče Tone Čufar Jeseni- ce ponovno vabi na

VAŠO — NAŠO — MATINEJO

Tokrat smo za vas pripravili mladinsko igro KRALJ V ČASOPISU, ogledali si boste lahko nekaj risank, po končani matineji pa boste lahko v avli gledališča tudi risali.

Matinejo bomo ponovili tudi v Kazini Park hotela na Bledu ob 16.30 uri, kjer si boste lahko ogledali igrice O MUCI COPATARICI, ki so jo za vas pripravili učenci OŠ Ribno v sodelovanju z Gledališčem Tone Čufar. Ogledali si boste nekaj risank, obiskal pa vas bo tudi DE- DEK MRAZ.

PRIDITE NA VAŠO NAŠO MATINEJO!

Staro leto v jamo večnosti beži, mlado leto pa med nami oživi

Te verze so prepevali kropski koledniki okoli 200 let, pa naj so se decembrski in januarski običaji še tako spreminjali, postopoma celo iz- ginjali v pozabo. Pesmi so kljubova- le zobu časa, zakoreninjeno pevsko veselje jih je ohranjalo novim rodo- vom.

Naš čas goji razširjeno zavest, da smo dolžni ohranjati ljudsko izročilo, ne le v njegovi izvorni obliki, tem- več tudi v predelavi za današnjo ra- bo. Novoletni koncerti so lahko kar se da pripravna prilžnost, ko naj bi se vsebinsko izbrana in primerna ljudska pesem ujela z razpolože- njem časa.

Kropski novoletni koncerti so od vsega začetka od 1967 uglaseni na to struno. Z leti se je večala izbira koledniških pesmi, z vedno novimi sodelujočimi pa so se menjavale vo- kalno-instrumentalne izvedbe teh

pesmi. Pri tej bodo letos sodelovali: Maja Gogala (flavta), Lojze Vel- kavrh (klarinet) in Dare Lotrič (po- zavna). Nastopili pa bodo tudi kot trio in sicer bodo prvič izvedli nekaj ljudskih koledniških melodij iz Kro- pe in Kamne gorice, zbrane v ven- ček. Pel bo Moški zbor KUD Stane Žagar. Serija teh koncertov se bo za- čela v nedeljo, 29. decembra 86, ko bo prvi ob 15. uri v Sindikalnem do- mu v Kropi; drugi pa ob 17.30 v Bol- nišnici v Begunjah.

EG

LITERARNA STOJNICA

Literarna sekcija DPD Svobode obvešča, da je v Centru II. na Jesenicah postavljena stojnica s knjigami jeseniških in nekaterih drugih piscev, ki so izšle v samozaložbi in v Mali Čufarjevi knjižnici. Na ogled in naprodaj je tudi zbor- nik Jeklo in ljudje in še neka- tere muzejske publikacije, razglednice, plakati itd. Izko- ristite prilžnost, kajti večine teh izdaj ni več (ali pa še ni) mogoče kupiti v knjižarnah! Stojnica je odprta še do konca tega tedna, in sicer v četrtek in petek od 15. do 18. ure, v soboto pa od 10. do 12. ure.

Stara Kranjska v litografijah

V petek, 26. decembra, ob 18. uri bo v galerijskih prostori- h Kosove graščine otvoritev razstave: »Stara Kranjska v li- tografijah«.

Razstavo je posredoval Go- renjski muzej iz Kranja. Va- bljeni!

Taborniki iz Kranjske gore so delavni

Po ponovni oživitvi taborniškega odreda »Pod Prisojnikom« in sploh taborništvu v Kranjski gori letošnjo pomlad so taborniki in tabornice resno in z veseljem prišli na delo. Trenutno v odredu deluje 40 aktivnih članov, predvsem so to učenci kranjskogorske osnovne šole »Jesenško-bohinjski odred«. Po več akcijah in tečajih preko poletja so se sredi septembra udeležili področnega srečanja gorenjskih tabornikov. Na srečanju so v veččinah in spretnosti ekipno celo zmagali. V tekmovalni ekipi so sodelovali: Sašo Plahuta, Mitja Mavsar, Boštjan Detela, Danilo Blenkuš, Polona Krek in Mateja Žerjav. Oktobra so organizirali tečaj v streljanju z zračno puško in lokom, 1. novembra — ob dnevu mrtvih pa je delegacija kranjskogorskih tabornikov položila cvetje na grob Ivana Krivca v Jasni v Kranjski gori. Delno so nabavili tudi kroje, imajo pa tudi svoje našitke.

22. decembra — ob dnevu JLA bodo taborniki obiskali granicarje na karavli »Edvard Kardelj« na tromeji nad Ratečami, za novo leto pa pripravljajo čajanko, za kar bo denarna

sredstva prispevala Zveza tabornikov Slovenije. Januarja prihodnje leto se bo osem tabornikov udeležilo zimskega vodniškega tečaja na Javornškem ali Plavškem rovtu. Na vodniškem tečaju bodo smučali, delali igluje in se privajali na zimsko taborniško življenje v naravi. Poleti bodo taborili v Savudriji, kjer ima

svoj tabor Zveza tabornikov občine Jesenice. Načelnik taborniškega odreda »Pod Prisojnikom« Marko Petraš pravi, da kranjskogorskim tabornikom ne manjka načrtov in elana, še naprej pa bodo sodelovali z odredi v jeseniški občini in na Gorenjskem.

A. Kerštan

Joseph z Madagaskarja

4. december. Nikar se ne trudite in ne listajte po koledarju. Bil je četrtek. Dolgočasen četrtek. Le kaj bi počel, kam bi se dal? Hm, kaj pa, če bi šel v mladinski klub? Kantavtor Joseph z Madagaskarja da bo tam, je bilo napisano na plakatu, ki je bil nalepljen na panoju v šoli. Ampak kdo je ta Joseph, kakšno glasbo sploh izvaja? Slišal sem, da je bila njegova skladba zaigrana v nadaljevalni Internat! Firbec v meni zmagala. »Odšibam« v klub.

Ljudi je, čeprav je četrtek, prišlo kar dosti. Mislim, da jim za tisto uro, uro in pol, ni moglo biti žal.

Uradni del koncerta se je začel z nekaj minutami zamude. Joseph je stopil pred mikrofona, ga naravnal in se predstavil. Ni govoril dolgo. Tisto kar misli, bo raje povedal z glasbo, je rekel. Še zadnje ugaševanje kitare in...

Njegove pesmi so zelo čustvene, otožne. Ob njih te preprosto »odnese« iz te sivine na sončni in nam premalo znani Madagaskar. Koncert je bil razdeljen na dva dela. V prvem

delu je bil Joseph sam pred mikrofonom, v drugem pa se mu je pridružil še Hors, ki mu pomaga s flautami, predvsem pa s svojim glasom. Najprej sta izvedla vsem dobro znano poškočnico, ki edina ni bila Josephovo delo. Z njo sta precej dvignila razpoloženje v klubu. Dobro razpoloženje sta stopnjevala še z udarnimi revolucionarnimi komadi, ki jih je z duhovitimi domislicami, s flavto in s svojim vokalom odlično dopolnil Hors.

Tako se je ta simpatičen koncert v vedrem razpoloženju počasi bližal koncu. Za finale smo poslušalci in gledalci z njima še zapeli. Vsak po svojih močeh seveda.

Ne bom delal kakega velikega sklepa, analiziral napak na koncertu in pel hvalnice (čeprav bi jo lahko) Josephu in Horsu. Lahko samo zapišem, da je takih stvari na Jesenicah premalo. Zato vsa pohvala mladincem. In vsi, ki smo bili na tem (prekratkem) koncertu, smo bili enaki misli: »To je bil en lep večer.«

BLA

Krajevni odbor organizacije ZB NOV Javornik - Koroška Bela želi vsem svojim članom in njihovim svojem zdravju in zadovoljnosti Novo leto 1987. Prav tako želi odbor več aktivnega sodelovanja v naši borbovski organizaciji v letu 1987. Predsednik Stane Torkar 6

Domačinom z Lipc in Blejske Dobrave

Prijatelja spoznaš v nesreči! — pravi stara modrost.

Ce bi iskala prijatelja v nesreči, potem sta tistega novembrskega jutra pred dvema letoma Gorazd in Aleš dobro izbrala.

»Skoro nič časa niso bili sami!« mi pomirjevalno govori domačin z Lipc, Franc Sifrer. »Že nekaj minut potem, ko smo slišali pok v zraku, smo bili pri njih. Eriki in Toniju ni bilo pomoči, Gorazda in Aleša pa smo ves čas čvrsto držali za roko, tudi medtem, ko smo ju nosili, tako da sta ves čas vedela, da nista sama, da smo mi pri njiju.«

»Lahko bi se helikopter vžgal,« z grozo pomislim na življenja reševalcev.

»Na to takrat nihče od nas ni mislil,« nadaljuje moj sogovornik, »drveli smo v hrib, kolikor smo mogli.«

»Res si želim, da bi Tonijeva knjiga imela čim več in čim lepših slik z naših hribov« mi je govoril Aleš le dve uri prej, kot so domačini z Lipc in Blejske Dobrave tekli v Vrše nad

svojo vasjo. »Alpe iz zraka« — to bo knjiga evropskega obsega...

Ta knjiga je sedaj v naših rokah, a zaman v njej iščemo slik naših gor v tistem jutru. Težka je ta knjiga, štiri življenja težka.

Danes, dve leti kasneje, stojim med množico domačinov in Gorazdovih in Aleševih prijateljev ob skrbno izdelani kovinski plošči, pritrjeni na skalo. Stojimo na majhni poseki sredi gozda. Še dolgo časa bo rabil ta gozd, da si bo opomogel od grobega udarca, ki so ga vanj zaskala krila padajočega stroja.

»Vsi so venci velji, samo moj zeleni...« doni tiha pesem med vrhovi dreves, ki so edina priča, ki edina zares vedo, kaj se je tistega jutra zgodilo nad njihovimi krošnjami.

»Tu na tem kraju so se končale štiri življenjske poti, štiri poti, ki so vodile mnogo više, kot je ta hrib nad našo vasjo...« slišim govornika, »Aleša Kunaverja je pot vodila k stenam himalajskih osemstisočakov, pilot Gorazd Šturm je v vlogi gor-

skega reševalca poletaval k najvišjim stenam naših gor, Eriko in Tonija Hiebelerja so vabila mnogotera gorstva sveta...«

»Triglav, moj dom, kako si krasan...« zvenijo zvoki prelepe pesmi.

»Kadar pa ura odbila mi bo, pod tvojim obzorjem naj spava telo...«

Da, doma je ostal, v domačih gorah, blizu teh prijaznih ljudi! Vedno je nekaj sonca — tudi v senc! Dušica Kunaver

Domačinom z Lipc in Blejske Dobrave, Krajevni skupnosti Blejska Dobrava, livarjem v jeseniški Železarni, tabornikom odreda Špič, Pevskemu zboru Vintgar, gorskim reševalcem, pripadnikom Milice in vsem, ki so sodelovali, za vse, kar so za Gorazda in Aleša naredili tistega dne in danes — hvala!

Šturmovi in Kunaverjevi

Zaključene so delavsko športne rekreacijske igre Železarne Jesenice

V decembru so se z zadnjo panogo namiznim tenisom, zaključile delavsko športne rekreacijske igre delavcev Železarne Jesenice. V letu 1986 zaradi slabega vremena ni bilo prvenstva Železarne v plavanju.

V posameznih panogah je sodelovalo 1.957 udeležencev. V sedmih panogah za najboljšega športnika oz. športnico, je sodelovalo 772 delavcev, kjer se nastopi ne ponavljajo. Skupno je bilo okoli 12.000 nastopov, ki se ponavljajo.

Najboljših deset TOZD oz. DS v DŠRI ZJ:

LETNI DEL
1. Vzdrževanje, 2. ETN, 3. Žičarna, 4. Strojne delavnice, 5. Remontne delavnice, 6. Valjarna bluming štekel, 7. Hladna valjarna Jesenice, 8. Energetika, 9. Livarna, 10 — 12. Jeklarna, Hladna valjarna Bela, KSI.

ZIMSKI DEL:
1. Remontne delavnice, 2. ETN, 3. Strojne delavnice, 4. Vzdrževanje, 5. Hladna valjarna Bela, 6. Jeklarna, 7. Valjarna bluming štekel, 8. Žičarna, 9. Livarna, 10 — 11. Hladna valjarna Jesenice, KSI.

SKUPNI VRSTNI RED — MOŠKI:
1. ETN, 2. Vzdrževanje, 3. Remontne delavnice, 4. Strojne delavnice, 5. Hladna valjarna Bela, 6. Jeklarna, 7. Žičarna, 8. Valjarna bluming štekel, 9. Hladna valjarna Jesenice, 10. Livarna.

SKUPNI VRSTNI RED — ŽENSKO:
1. ETN, 2. KO — FI, 3. KSI, 4. Elektrode, 5. — 6. Strojne delavnice, Družbena prehrana, 7. — 8. Žičarna, 9. — 10. Vratni podboji, Vzdrževanje.

VRSTNI RED ZA UDELEŽBO:
1. Strojne delavnice, 2. Livarna, 3. ETN, 4. — 5. Hladna valjarna Bela, Vratni podboji, 6. 502 7. Remontne delavnice, Energetika, 8. Hladna valjarna Jesenice, 9. Žičarna, 10. Elektrode.

NAJBOLJŠE POSAMEZNICE:
1. Andreja Mahnič, 2. Neda Karba, 3. Lilijana Markež, 4. Saša Kofler, 5. Tina Bernard, 6. Bojana Sušnik, 7. Simona Smolej, 8. Marijana Svetina, 9. Ljudmila Segan, 10. Ana Čerin.

NAJBOLJŠI POSAMEZNIKI:
1. Tonček Urbas, 2. Miloš Kernc, 3. Ivan Sušteršič, 4. Jožef Pretnar, 5. Branko Lendero, 6. Peter Kikelj, 7. Janez Babič, 8. Vladimir Repe, 9. Janko Legat, 10. Igor Logar.

NAJUSPEŠNEJŠI ŠPORTNI REFE-

RENTI:
1. Jože Trplan, 2. Franc Grah, 3. Borut Zveč, 4. Marjan Trontelj, 5. Mirsad Musić, 6. Janko Zupan, 7. Hamdija Alagić, 8. Milan Lasnik, 9. Pavel Brglez, 10. Marjan Pristov.

Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj bo januarja v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Vladimir Klinar

OBVESTILO

Obveščam vse upokojence na območju občine Jesenice, ki imajo namen tudi v letu 1987 letovati v POČITNIŠKEM DOMU V IZOLI, da bom tudi v letu 1987 delal za recepcijo doma ter na območju naše občine zbiral prijave za letovanje.

V letu 1987 začne delati dom s tretjo izmenjo v januarju, to je od 21. januarja do 1. februarja. Cena dnevnega penziona je 4900 dinarjev z 900 dinarji regresa. V domu je še prostor. Rezervacija za januar je 10.000 dinarjev. Cena dnevnega penziona je 5600 dinarjev z regresom, višina regresa bo znatno višja kot je bila v letu 1986, znana pa bo v mesecu januarju.

Vse, ki se zanimajo za letovanje v domu, pozivam, naj se čimprej odločijo ne glede na termine letovanja. Vplačilo rezervacije je 45 dni pred nastopom letovanja.

Prijavite se pri svojem DU, to pa bo vaša prijava posredovalo naprej.

Ker tudi letos nimamo kvote za vsak mesec posebej, bodo pač upoštevane prve prijave, ki bodo posredovane v dom in rezervacije vplačane 45 dni pred nastopom letovanja.

Vsem tistim, ki so v domu letovali vsa leta nazaj pa želim zdravo in zadovoljno novo leto 1987.

Stane Torkar

Pohvale za »lepe rože in varstvo okolja«

Komisija za »Lepe rože in varstvo okolja« pri Turističnem društvu Jesenice je ugotovila, da so se v letu 1986 posebno prizadevali pri okrasitvi z rožami in zelenjem naslednji prebivalci na KOČNI:

Rudi Arh, Francka Božič, Reza Črničev, Marija Globelnik, Breda Jezeršek, Oton Markun, Francka Podlipnik, Ana Pretnar, Lado Selan, Marica Stare, Bogomir Šorn, Jože Urh.

Posebno lepe rože je imela Justina Ertl, ki bi sicer zaslužila za prizadevnost značko. Ker pa je značko že prejela jo lahko le še posebej pohvalimo.

Turistično društvo Jesenice

ZDENKA TORKAR-TAHIR

41

Razvoj delavskega naselja v Podmežakli

Zidarji KID leta 1932

Nad štedilnikom je visel obešalnik s »šeflami« (zajemalkami). Te medeninate zajemalke je bilo potrebno vsak teden čistiti s sidlom in so predstavljale bolj okras.

Kuhinjo so krasiли tudi vezen namizni in stenski prt. Lesena tla so bila gola in jih je bilo potrebno ribat vsak teden. Kristina konča opis svoje nekdanje kuhinjske opreme z besedami:

»Taka je bila naša beračija.«

O sami prehrani se informatorka ne razgovori, saj pravi, da so pred vojno kuhali kot danes. Mož je nosil na delo v tovarno čaj ali mleko, saj je ob martinovih pečeh, kjer je delal, vladala večna žej. V samem obratu so delavcem skuhalo le malo navadne in grenke črne kave. Kosilo pa mu je v kanglici prinašala žena. Hrano so kupovali v Balonovi trgovini.

»Šivala sem samo za otroke. Montl (plašč) si pa že mogu dat delat. Ko sem bila majhna, so vse ženske nosile skoraj do tal dolge obleke. «Žene pa so možem sešile tudi »šihne obleke«.

»V službi so fasal (dobili) le platnene zidarske predpasnike — kos platna, ki so si ga s štrikom (vrvico) zavezali okoli pasu.«

O sosedih pa pravi: »Vsi so bili še mladi in imeli dosti opravka s svojimi hišami, zato težkih reči ni noben pomagal.« V kino sem šla le dvakrat, ko sem bila še dekle. V gledališče smo si šli ogledat kakšno lepo igro.« Da je bila gledališka predstava velik dogodek, dokazuje že to, kako dobro se informatorka spominja nekaterih iger, ki so jih igrali 50 let nazaj, kot npr.: »Mlinar in njegova hči« ali opereta »Grofica Marica«.

Še kot otrok je informatorka telovadila pri Orlih in pozneje postala tudi njihova članica. Mož je bil v kolesarskem društvu. Ob 1. maju so se kolesarji s pisanimi rutami zbrali in že zato so jih orožniki »verkerali« (zasliševali).

Cesta 1. maja 111

Informatorka: Zurec Marija, rojena leta 1906 v Cerknici na Dolenjskem

Mož je bil zaposlen kot pomožni delavec v martinarni, Marija pa je kot natakarica delala v gostilni »Pri Merkotu« blizu savske cerkve. Po poroki sta živela v baraki, v malo bolj »zrihtani« (urejeni) drvarnici in namesto plačevanja najemnine pomagala gospodarju pri različnih delih. Leta 1935 sta se odločila, da si postavita lastno hišico. V tovarni sta dobila 8000 dinarjev gradbenega predujma, nekaj pa sta si izposodila pri Balon od trgovca, da sta lahko nakupila »cegla« (opeko) in »tišlarije« (pode, okna in vrata).

»Sosedje in fantini so pomagali drug drugemu. Mož je znal narediti dosti stvari. Ko je bil on na šihu (delu), sem jaz pesek delala. Vso potrebno vodo sem po strmeh rečnem bregu znosila na glavi. Ko pa je mož prišel iz martinarne, kjer je delal na tri šihite, sva poprijela skupaj. 1. aprila sva začela zbirat material, 1. maja sva pričela z zidavo. Nato pa je bila hiša v enem tednu pod streho. Potem smo jo očistili in se vselili že (29. junija) za sv. Petra. Po poklicu je bil mož »cimperman« (tesar), kakor že njegov oče. Tako sta mož in njegov bratranec sama naredila streho, za majhen denar sta pa pomagala tudi drugim.

Potem sva ves čas stiskala. Sama po poroki nisem več hodila v službo. Mož pa je zaslužil od 800 do 1000 dinarjev. In tako je bil skoraj ves zaslužek potreben za odplačilo dolgov. Po 250 dinarjev na mesec sva vračala tovarni, nekaj pa trgovcu.

Prilijče, kjer je živela informatorkina štiričlanska družina, je sestavljala kuhinja (3 m x 5 m), »špajza« (shramba) in soba (3 m x 5 m). Na podstrešju, kjer je bila le kuhinja in »špajza« pa je stanovala podnajemnica, gospodinjska pomočnica iz Javornika. Zunaj na dvorišču so si postavili lese-no drvarnico in greznico »stranišče, na štrbunk«.

V sobi sta stali dve postelji, omara in otroška postelja. V kuhinji pa je bila poleg »šporgerta« (zidanega štedilnika) le še miza, par stolov in stalaža za posodo.

Pred vojno so si svetili s petrolejko. Premog so dobili v železarni, drva so pa v butarah znosili iz gmajne. Vodo je Marija nosila iz Save.

Možu v tovarno je nosila malico informatorka. Največkrat krompir ali fižol, ki sta bila tudi glavni sestavini domačih obrokov.

GORSKI TEK JE NAPORNA, Vendar ZANIMIVA DISCIPLINA

Gorski teki so atletska disciplina, ki se pri nas še ni uveljavila in je za marsikoga velika neznanka. V tujini, predvsem pa v zahodnih evropskih državah imajo gorski teki že dolgoletno tradicijo, veliko tekmovalcev in veliko odlično pripravljenih tekmovalcev, število navijačev in privržencev tega športa pa se iz leta v leto povečuje. Ta nova tekaška disciplina je pri nas torej še neznana, zato se je za gorske teke odločilo le nekaj nadobudnežev in pristašev. Med njimi je tudi 25-letni FRANCIS TERAŽ iz Mojstrane, sicer pa zaposlen v remontnih delavnicah naše železarnice. Franci je športnik od nog do glave, saj se poleg gorskih tekov ukvarja še z atletiko in smučanjem, v prostem času, kolikor mu ga še preostane, pa pleza v stenah naših Julijcev. Je tudi član Gorskke reševalne službe v Mojstrani, ki letos praznuje visok jubilej. O novi tekaški disciplini pa je Franci povedal:

Franci Teraž

»Gorski tek je zelo naporena tekaška disciplina, vendar po svoje tudi zanimiva. Na 15 km dolgi progi moraš premagovati 1300 metrov in več višinske razlike, ali na 1000 metrov 100 metrov višine. Precej truda in znanja moraš vložiti, če hočeš doseči na tekmovalnih vsaj dobre rezultate. Povprečno treniram dnevno 10 do 15 km v klanec, ki ima 15 do 25 % naklona. Tečem po asfaltu, gramozu, polju, po planinskih stezah, da se navadim na okolje, kjer potem pokažem vse svoje spretnosti tudi na tekmovalju. Povedati pa moram, da so na progi tudi naravne prepreke in moram tako preskakovati tudi korenine in skale, teči po stopnicah in premagovati tudi lažje stene. Sedaj treniram tedensko okrog 80 km v klanec. Imam zelo dobre pogoje v domačem kraju, saj se mi vse možnosti za trening ponujajo v Triglavskem narodnem parku. Trening pa imam že, ko grem v službo, saj je avtobusna postaja precej oddaljena od mojega doma.«

Franci Teraž pa je letos dosegal odlične uspehe v atletiki, na maratonih in v gorskih tekih. Predvsem je bil uspešen v zadnji disciplini in to predvsem na tekmovaljih v tujini, kjer Francija tudi bolje pozna, kot doma. Tako je bil prvi v Trzinu, Trzinu, Judenburgu, Forni di Sopra, Tarcentu, kar dvakrat je zmagal v Maria Sall. ... drugi je bil v Mislinji, Cercenatu, Kokrici, na Jeklerskem maratonu na Jesenicah, Kobaridu. ... na tretje mesto pa se je uvrstil v Gradcu, Cillinu, Beljaku, Wolzbergu. ... Uspešen pa je bil tudi na atletskih stezah in na malih maratonih, kjer se je uvrščal na prva, druga in tretja mesta.

»Naslednje leto se nameravam še bolj posvetiti gorskemu tekmu. Z ekipo desetih slovenskih tekmovalcev bomo hodili po tekmovalnih predvsem v tujini - pove Franci. »Velik problem pa je vsekakor financiranje, ker je ta disciplina pri nas še zelo mlada, zato delovne organizacije tudi nimajo velikega zaupanja v naše uspe-«

he. Če povem, da smo šli na prvi svetovni pokal v gorskih tekih lansko leto v Italijo popolnoma neorganizirano, je bil letos velik uspeh, da smo sploh lahko sestavili popolno ekipo za vse štiri kategorije na drugem svetovnem pokalu v italijanski Valtellino. Upamo pa lahko, da nas bo na tretjem svetovnem pokalu prihodnje leto v Švici v drugačni luči gledala tudi Atletska zveza Slovenije, če ne drugače, vsaj z enotnimi dresi. Se naprej pa bova z bratom Mirkom prirejala tek po Triglavskem narodnem parku. V vrste gorskih tekačev pa vabim mlade in ambiciozne športnike.«

A. Kerštan

Članice

KK JESENICE : KK COMET
61:47 (29:25)

Jesenice — telovadnica CSUI, gledalcev 50, sodnika Lovšin (Ljubljana) in Godce (Litija).

Jesnice: Lah, Deretič, Šmitran 4, Felc 16, Sefič, Ališič, Stražisar 18, Krznarič 4, Ulčar 12, Smolej 5, Zrnič 2.

V srečanju z ekipo košarkarice Cometa iz Slovenskih Konjic so košarkarice jeseniške ekipe s poprečno igro brez težav zmagale.

Tako kot na vseh dosedanjih tekmah v tem prvenstvu je bil boljši del igre domače ekipe obramba. Tu se je izkazala predvsem Ulčarjeva z dvajsetimi osvojenimi žogami.

Zal pa dobre igre v obrambi domače igralke niso znale izkoristiti za uspešnejši napad. Zopet so imele slab odstotek zadetih metov, poleg tega pa so izredno slabo izvajale proste mete. Ob tem pa sta obe ekipi dosegli kar 11 trojč, od tega gostje 8, kar jim je tudi zagotovilo poraz z ugodno razliko.

Jeseniške članice morajo pred tekmo zadnjega kola s Pomurjem pomanjkljivosti v napadu odpraviti, če želijo ob koncu prvega dela prvenstva ostati v vrhu prvenstvene lestvice.

V soboto, 27. decembra Jeseničanke zopet igrajo doma, tokrat z ekipo KK Metka iz Celja, ki v tej sezoni igra zelo dobro. Tekma bo ob 17.30 v telovadnici CSUI.

T

Nogometni klub Jesenice vabi vse ljubitelje nogometa na

TURNIR V MALEM NOGOMETU,

ki bo od 17. januarja 1987 v telovadnici OŠ Tone Čufar na Plavžu. Turnir se bo odvijal v treh skupinah in sicer:

1. Ekipa ŠSD
2. Članske ekipe (razne rekreacijske skupine, klubi, sindikalne ekipe itd.)
3. Veterani nad trideset let (vsaka ekipa lahko prijavi enega igralca mlajšega od trideset let). Turnir bo izpeljan, če bo prijavljenih najmanj osem ekip.

Startnino, ki znaša 6000 din za članske in veteranske ekipe, nakažite po pošti na naslov: OK ZSMS Jesenice, 64270 Jesenice (za nogometni turnir). Prav tako pisno prijavo z imenom ekipe, vodjo ekipe in naslovom (lahko tudi po telefonu 064 — 81-596). Prijave bomo sprejemali do 15. januarja 1987 do 12. ure.

Zrebanje bo v četrtek, 15. januarja 1987 ob 17. uri v pisarni športnega društva Jesenice (Podmežaklo), kjer bodo predstavniki ekip dobili tudi pravila in razpored tekem. Najbolje uvrščene ekipe bodo prejele poleg pokalov tudi praktične nagrade.

Vabljeni!

I. SKL — članice

MENGEŠ : JESENICE
66:63 (29:22)

Mengeš, telovadnica osnovne šole, gledalcev 50, sodnika Kunc (Lj) in Levec (Cerkljica).

Jesenice: Rozman, Deretič 4, Šmitran 8, Felc 12, Lah 4, Stražisar 15, Krznarič 6, Ulčar 8, Smolej 4, Zrnič 2, Bešič.

Tekma med ekipama Mengeša in Jesenic je bila pravi derbi osmega kola prve slovenske lige za košarkarice. Tekma je bila vse do zadnje sekunde izredno razburljiva, saj se je o zmagovalcu odločalo v zadnjih sekundah tekme. Zmagovalke so bile zaradi večje izkušnosti domače igralke, ki imajo za seboj dve sezoni v drugi zvezni ligi in odlično Pirnatovo, ki na tej tekmi ni znala zgrešiti koša; dosegla je 28 točk.

Prva peterka Jesenic je dobro začela tekmo in povedla z 8:5, nato pa so domače igralke po nekaj spornih odločitvah sodnikov s hitro igro povsem onemogočile gostje in povedle z 20:10. Po tem obdobju premoči domače ekipe so Jeseničanke s spremembo obrambe in tesnejšim kritjem njihove najnevarnejše igral-

KADETI: 1. SKL — zahod

VIČ OLIMPIJA (Ljubljana) — JESENICE
60:103 (26:59)

Že rezultat pove, da so bili Jeseničani premočan nasprotnik za vrstnike iz Ljubljane. Zlaha so polnili koš Vič Olimpije in razlika bi bila lahko še mnogo višja, toda v drugem polčasu so zaigrali mlajši igralci, ki niso bili tako uspešni. Manjkalo je tudi oboje Grahovac, Pernel pa še ni povsem okreval po boleznih.

Jesenice: P.Šušur, Catak 8 (7:2), Petercel 11 (6:1), Jovanovič 12 (8:6), Todorovič 16 (2:2), Samar 8, Vauhnik 8 (3:0), Milakovič 28 (17:12), Blagne 12 (5:2).

POHOD V DRAŽGOŠE

Planinsko društvo Jesenice in Občinski odbor ZZB NOV Jesenice vabita na pohod v Dražgoše v nedeljo, 11. januarja 1987.

Pohod je organiziran kot vsako leto iz Soteske preko Jelovice. Odhod vlaka je ob 6.15 uri. Povratek je možen z avtobusom z Rudnega do vlaka v Škofji Loki.

Za fizično manj pripravljene pohodnike organizira poleg OO ZZB NOV Jesenice tudi Planinsko društvo Jesenice posebni avtobus do Rudnega, odkoder je do Dražgoš dobre pol ure hoda. Avtobus bo odpeljal od Zdravstvenega doma ob 8. uri. Prijave sprejemajo v pisarni PD Jesenice do zasedbe avtobusa. Cena prevoza v obe smeri je 600 din. Vabljeni!

Lokostrelstvo

Člani lokostrelske sekcije Partizan Javornik - Koroška Bela so v nedeljo gostovali v Tolminu, kjer so sodelovali na tradicionalnem dvoranskem turnirju. Vsega skupaj je nastopalo več kot 60 tekmovalcev iz večine jugoslovanskih klubov in nekateri tekmovalci iz Italije. Naši člani so nas ponovno razveselili, saj so dosegli dve prvi in eno tretje mesto. Pri članih v prostem slogu je prepričljivo slavil Jakopič s 526 krogi, kar je zelo dober rezultat glede na pogoje v telovadnici. Ta namreč ni bila ogrevana, tako da je bila temperatura v njej le nekaj stopinj nad ničlo. Pri tako nizki temperaturi pa se tekmovalce ne more popolnoma sprostiti, zaradi česar trpi točnost zadetka. Kljub vsemu pa je le malo manjkalo, da bi Jakopič dosegel normo za nastop na evropskem dvoranskem prvenstvu v Parizu.

Drugo zmago je naši ekipi prinesel Gerdej v disciplini compound instinktivno. Tretje mesto pa je dosegel Freljih v disciplini compound prosto.

Ta turnir je bil tudi zadnji v letošnjem letu, ki je bil za naše člane zelo uspešen. Spomnimo naj samo na nekatere največje uspehe kot so naslov državnega prvaka v disciplini compound instinktivno in državni rekord v tej disciplini, ki ga je dosegel Silvo Gerdej.

Jakopič je osvojil dva naslova slovenskega prvaka pri članih in sicer na obeh dvoranskih razdaljah (18 in 25 metrov). Naslov slovenskega prvakinje pri članicah instinktivno je osvojila Tadeja Potočnik — Gluhar. Pri pionirjih pa je naslov slovenskega prvaka osvojil Jure Železnik. Poleg teh naslovov pa so naši člani dosegli še veliko drugih in tretjih mest, kar je prav tako lep uspeh. Vse to kaže na delovnost v sekciji in prizadevnost na treningih, ki bi bile lahko vzor tudi drugim.

V prihodnjem letu bi bili radi še boljše in se po možnosti udeleževali tekmovalni tudi v tujini.

TVD Partizan Javornik - Koroška Bela

KOŠARKA

ke zmanjšale razliko na 24:21. Do konca polčasa so imele priložnost povesti, žal pa so izredno slabo izvajale proste mete (od osemih so zadele le dva) in ekipa Mengeša je zopet povečala razliko.

Dosti bolje so Jeseničanke odigrale drugi polčas, Felčeva jim je z desetimi zaporednimi koši znova zagotovila vodstvo, ki so ga uspele obdržati do tridesete minute. Po tem obdobju premoči pa sta ponovno svojo vlogo odigrala sodnika. Zrničevi sta dosodila namerno napako, ki sta jo videla samo sodnika, nista pa sodila očitnih prekrškov domačih igralk nad Jeseničankami pri metu na koš. Ob takšnem sojenju je domača ekipa ponovno povedla za šest košev, kar bi ob nekoliko odločnejši igri gostje lahko nadoknadile

v zadnjih minutah, žal pa jim to zaradi nezbranosti in pomanjkanja poguma kljub izredni želji ni uspelo.

Po tem porazu se članicam Jesenic možnost za uvrstitev v drugo zvezno ligo ni bistveno zmanjšala, le vprašanje, katera ekipa se bo v tem prvenstvu uvrstila na drugo mesto, bo odprto vse do konca prvenstva v aprilu.

V soboto, 20. decembra, košarkarice Jesenic igrajo tekmo devetega kola doma z ekipo KK Metka Libela iz Celja. Tekma bo ob 18. uri v telovadnici CSUI. Ekipa Metke, ki ima po osemih kolih enako število točk kot jeseniška ekipa, ne bo lahek nasprotnik, kar pomeni, da bo tekma zanimiva tudi za gledalce.

T

TEČAJ ALPSKEGA SMUČANJA ZA OTROKE IN ODRASLE

Komisija za športno rekreacijo pri 10 sindikata Železarnice Jesenice, bo v letu 1987 organizirala tečaj alpskega smučanja v zimskih počitnicah za otroke in delavce ZJ, od 6. leta starosti dalje in sicer od ponedeljka, 19. januarja do petka, 23. januarja 1987.

Tečaj bo pod strokovnim vodstvom na smučiščih Zatrnika. Cena pet - dnevnega tečaja za otroke do 10. let je 11.000 din, za otroke nad 10 let 13.000 din in za odrasle 16.000 din. V ceno tečaja je vračunano: prevoz, dnevna karta, strokovno vodstvo, enolončnica in čaj. Odhod avtobusa je izpred Čufarja ob 8. uri. Tečajniki se bodo vrtnili okoli 15.30 ure.

PRIJAVNICA

Ime in priimek tečajnika
Starost let, vstopna postaja za avtobus
TOZD oz. delovna skupnost, kjer dela eden od staršev oz. tečajnik
Prijavljam otroka oz. sebe v:
1. začetni tečaj
2. nadaljevalni tečaj

Izpolnjeno prijavnico z vplačilom oddajte do četrтка, 15. januarja na sindikatu Železarnice Jesenice, kjer boste dobili tudi ostale informacije.

Komisija za šport

NAMIZNI TENIS

VSEH SEDEM NASLOVOV OSTALO NA JESENICAH

Za pionirskim prvenstvom Gorenjske, ki je prineslo jesniškim igralcem le polovičen uspeh, je bila bera Jeseničanov na mladinskem prvenstvu Gorenjske popolna. Osvojili so vseh sedem prvih mest, to je sedem naslovov mladinskega prvaka Gorenjske.

Na prvenstvu, ki je bilo odigrano v soboto v Domu TVD Partizan na Jesenicah je nastopilo 24 mladincev in 15 mladink iz štirih klubov Gorenjske regije. Te številke kažejo, da se po Gorenjski razen na Jesenicah v zadnjem času dela z mladimi zelo malo, kar pa bo imelo verjetno v bližnji prihodnosti vidne posledice.

V igrah mladinskih ekip je zmagala ekipa Jesenice I v postavi, Ferbežar, Pem, Šmitran, Džukič, ki je v finalni igri premagala ekipo iz Križ s 5:0. Tudi pri mladinkah je jeseniška ekipa Markež, Smolej, Samar, premagala v finalu ekipo Triglava iz Kranja s 5:0.

Mladinski prvak v igrah posamezno je postal Robert Ferbežar, ki je v finalu premagal Zmaga Pema, tretji je bil Željko Šmitran, četrti pa Goran Džukič, vsi z Jesenic. Pri mladinkah je zmagala Barbara Markež pred Teranovo iz Kranja, tretja je bila Urša Samar, četrtja pa Mojca Smolej. V igri mladinskih dvojic sta zmagala Ferbežar — Šmitran pred dvojico Pem — Džukič, pri dvojicah mladink pa dvojica Markež — Smolej pred Klemenc — Soklič. Naslov gorenjskega prvaka v mešanji

dvojicah pa je pripadel paru Džukič — Smolej, pred parom Ferbežar — Markež. Pomanjkanje šteje kot kvalifikacija za nastop na republiškem prvenstvu.

Na 3. Prelovškovem memorialu v Kranju je v skupini starejših pionirk zmagala Urša Samar pred Vanjo Klemenc in Sokličev. Pri mlajših pionirkah pa sta Jana Čenec in Maša Sladič pristali na 3. do 4. mestu.

V gorenjski rekreacijski ligi je ekipa Jesenic premagala ekipo Gumarja iz Kranja 7:3. Nastopili so: Zore, Filipovič, Podbregar in Legat. Po tem kolu je ekipa Jesenic na prvem mestu v gorenjski ligi.

Namiznoteniški klub Jesenice se ob zaključku leta iskreno zahvaljuje Železarni Jesenice za finančno pomoč, s katero je mladim namiznoteniškim igralcem Jesenic omogočila nastopanje na številnih prireditvah, predvsem pa v ligi SR, kjer je po prvem delu ekipa članov na 3. mestu, ekipa članic pa na 5. mestu.

/S/

MEMORIAL LOVRA ŽEMVE IN GORJANSKIH TEKAČEV

TVD Partizan Gorje organizira nočno tekmovalje v smučarskih tekih za MEMORIAL LOVRA ŽEMVA in GORJANSKIH TEKAČEV v torek, 30. decembra, ob 17. uri v Zgornjih Gorjah pri počitniškem domu.

Kategorije:

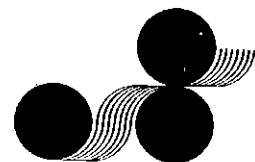
- ml. pionirji in pionirke: 1 krat 2 km
- st. pionirji in pionirke: 1 krat 2 km
- ml. mladinci in mladinke: 2 krat 2 km
- st. mladinci in mladinke: 3 krat 2 km
- juniorji, člani: 4 krat 2 km

Startnina je po pravilniku SZS za vse prijavljene tekmovalce. Prijave pošljite na naslov TVD Partizan Gorje, 64247 Zgornje Gorje 46, najkasneje do ponedeljka, 29. decembra, do 14. ure.

Zrebanje bo v ponedeljek, 29. decembra, ob 17. uri v domu PARTIZAN Gorje.

Razglasitev rezultatov bo na ciljnem prostoru 15. minut po končanem tekmovalju. Organizator si pridržuje pravico tekmovalje prestatiti ali odpovedati, če ne bodo izpolnjeni vsi pogoji za izvedbo, o čemer vas bomo obvestili po drugem programu radia Ljubljana.

Oblika smučarskega teka je prosta. Vsi tekmovalci morajo biti zdravniško pregledani in člani SZS. Tekmujejo na odgovornost kluba, ki jih pošilja.

SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE
ŽELEZARNA JESENICE

OSNUTEK

**Samoupravni sporazum o združitvi temeljnih
organizacij v delovno organizacijo
Železarna Jesenice**

VSEBINA

I. Načela združevanja

II. Statusne določbe

- 1) Firma in sedež Železarne Jesenice
- 2) Dejavnost temeljnih organizacij in Železarne
- 3) Zastopanje in predstavljanje
- 4) Pooblastila v pravnem prometu z drugimi
- 5) Odgovornost v pravnem prometu z drugimi
- 6) Spremembe v samoupravni organiziranosti

III. Koordiniranje delovnega procesa

IV. Planiranje v delovni organizaciji Železarna Jesenice

V. Združevanje dela in sredstev

- 1) Skupni prihodek
- 2) Skupna obratna sredstva
- 3) Skupni riziko
- 4) Pokrivanje izgub
- 5) Združevanje sredstev
- 6) Upravljanje in uporaba osnovnih sredstev
- 7) Zagotavljanje vzajemnosti in solidarnosti

VI. Delitev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke

VII. Viri in sredstva

- 1) Računovodstvo, knjigovodstvo in posebna finančna služba

VIII. Uresničevanje samoupravljanja v Železarni

- 1) Delavski svet Železarne
- 2) Izvršni organi delavskega sveta Železarne
- 3) Komite za SLO in DS
- 4) Poslovodni odbor
- 5) Kolegij Železarne
- 6) Odbor samoupravne delavske kontrole
- 7) Odločanje po delegatih v skupščinah DPS in SIS
- 8) Obveščanje
- 9) Uresničevanje samoupravljanja v SOZD

IX. Skupni posli in interesi

X. Delovna skupnost za opravljanje del skupnega pomena

XI. Skupno urejanje delovnih razmerij

- a) Splošne določbe
- b) Razporejanje delavcev med temeljnimi organizacijami
- c) Delovni čas
- d) Dopust
- e) Varnost pri delu
- f) Izobraževanje
- g) Pripravištvo
- h) Enakopravni položaj delavcev v delovni skupnosti
- i) Skupna disciplinska komisija

XII. Skupne osnove za urejanje stanovanjskih razmerij

XIII. Reševanje sporov iz notranjih razmerij oz. samoupravno reševanje sporov v Železarni

- 1) Arbitraža
- 2) Poravnalni svet

XIV. Družbenopolitične organizacije

XV. Skupni samoupravni splošni akti

XVI. Prehodne in končne določbe

Na osnovi 371. in 372. člena Zakona o združenem delu so delavci temeljnih organizacij, združenih v delovno organizacijo
Železarne Jesenice sprejeli naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM
o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo Železarna Jesenice

255. člen

Samoupravni splošni akti se uporabljajo oziroma pričenejo veljati 8. dan po objavi sklepa delavskega sveta, če ni v končnih določbah akta drugače opredeljeno.

Sklep o sprejemu samoupravnega splošnega akta je treba objaviti v 3 dneh po sprejemu aktov.

256. člen

Samoupravni splošni akti se sprejemajo za nedoločen čas. Celoten akt ali posamezne določbe lahko učinkujejo za nazaj le tedaj, kadar to dopušča narava odnosov, ki jih akt ureja.

257. člen

Za razlago samoupravnih splošnih aktov Železarne je pristojen delavski svet Železarne. Razlaga učinkuje od dneva uveljavitve samoupravnega splošnega akta oziroma od dneva uporabe posamezne njegove določbe, kot je določeno v samoupravnem splošnem aktu.

XVI. Prehodne in končne določbe

258. člen

Z dnem veljavnosti tega sporazuma preneha veljati dosedanja samoupravni sporazum o združitvi TOZD v DO Železarno Jesenice iz leta 1977, ter spremembe in dopolnitve iz leta 1980 ter leta 1984.

259. člen

S tem samoupravnim sporazumom morajo biti skladni vsi samoupravni splošni akti v Železarni.

Samoupravni splošni akti, ki niso skladni s tem sporazumom, morajo biti usklajeni najkasneje do 31. 12. 1987.

260. člen

V prehodnem obdobju — to je od sprejetja samoupravnih splošnih aktov se še nadalje uporabljajo dosedanji samoupravni splošni akti TOZD in delovne skupnosti, v kolikor niso v nasprotju s tem sporazumom.

261. člen

Predsednik poslovnega odbora, podpredsednik poslovnega odbora, člani poslovnega odbora in delavci s posebnimi pooblastili, ki jim še ni potekel mandat za dela in naloge, na katere so imenovani, lahko nadaljujejo z delom vse do izteka mandarne dobe v skladu s pristojnostmi in odgovornostmi, ki so določene s tem sporazumom in drugimi samoupravnimi splošnimi akti.

Ob tem prenehajo nazivi podpredsednik poslovnega odbora in člani poslovnega odbora in se zamenjajo z:

- podpredsednik za proces,
- podpredsednik za razvoj,
- podpredsednik za trženje in finance,
- podpredsednik za kadre.

Ob tem prenehajo nazivi podpredsednik poslovnega odbora in člani poslovnega odbora in se zamenjajo z:

- podpredsednik za proces,
- podpredsednik za razvoj,
- podpredsednik za trženje,
- podpredsednik za finance,
- podpredsednik za kadre.

262. člen

Vsa razmerja, ki temeljijo na združevanju dela oziroma sredstev ali na načelih svobodne menjave dela izven delovne organizacije in zavezujejo posamezne TOZD ostanejo po sprejetju tega sporazuma še naprej v veljavi.

263. člen

Ta samoupravni sporazum začne veljati osmi dan po objavi. Objavi ga delavski svet, s sklepom, potem ko ugotovi da je bil sprejet z večino glasov delavcev vsake temeljne organizacije.

264. člen

Sestavni del tega sporazuma je samoupravni sporazum o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti, zato ga delavci sprejmejo na enak način kot sam sporazum.

265. člen

Spremembe in dopolnitve tega sporazuma se sprejmejo po postopku in na način veljaven za njegov sprejem.

236. člen

Poravnava sklenjena pred poravnalnim svetom je izvršilni naslov na podlagi katerega je mogoče zahtevati izvršbo pred rednim sodiščem.

237. člen

Udeleženci spora, družbeni pravobranilec samoupravljanja in javni tožilec, lahko zoper poravnavo v roku 30 dni vložijo pri sodišču združenega dela predlog za preiskus zakonitosti poravnave.

238. člen

Predhodni poskus poravnave je, ob pogoju, da sta obe stranki zaposleni v Železarni, obvezen:

- v civilnih zadevah, ko gre za spore majhne vrednosti,
 - v kazenskih zadevah, ko se storilec preganja na podlagi zasebne tožbe zaradi kaznivega dejanja:
- a) zoper čast in dobro ime ter
 - b) kaznivo dejanje lahke telesne poškodbe.

239. člen

Poravnalni svet mora v primerih obveznega predhodnega preiskusa poravnave v kazenskih zadevah v roku 3 mesecev, v civilnih pa v roku 2 mesecev, sodišču sporočiti, kako je bil zaključen postopek.

240. člen

Poravnalni svet sestavljajo predsednik, dva namestnika in po en član in namestnik iz vsake temeljne organizacije in delovne skupnosti.

Vsi so izvoljeni za dobo 2 let.

241. člen

Predsednika, namestnika in člane poravnalnega sveta volijo delavski sveti temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

242. člen

Poravnalni svet deluje v senatu treh članov po postopku, določenem v zakonu o samoupravnih sodiščih.

Postopek pred poravnalnim svetom je brezplačen.

243. člen

Podrobnejša določila o poravnalnem svetu in notranji arbi-trazi ureja poseben pravilnik.

XIV. Družbenopolitične organizacije

244. člen

Družbenopolitične organizacije — Zveza sindikatov, Zveza komunistov in Zveza socialistične mladine, delujejo v Železarni, temeljnih organizacijah in delovni skupnosti samostojno, skladno s svojimi statuti in delovnimi programi.

245. člen

Sindikat ima pravico in dolžnost omogočiti delavcem, da uveljavljajo svoj samoupravni in družbenoekonomski položaj s tem, da:

- daje pobudo za organiziranje TOZD in sklic zbora delavcev, ki odloča o tem vprašanju,
- sodeluje pri sklepanju samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti med novimi TOZD,
- je lahko udeleženec pred sodiščem združenega dela, če je zaradi odločitve delavcev o organiziranju TOZD sprožen spor pred sodiščem združenega dela,
- predlaga uvedbo disciplinskega postopka,
- poda ugovor zoper odločbo disciplinske komisije,
- daje mnenje o delavcu v okviru disciplinskega postopka oziroma preden odloči organ druge stopnje,
- lahko zastopa delavca v postopku pred disciplinsko komisijo,
- zahteva sodno varstvo, v primeru če se ne strinja z odločbo organa II. stopnje,
- je nosilec kandidacijskih postopkov pri volitvah delegatov v samoupravne organe TOZD oziroma delovne skupnosti Železarne, SOZD ter članov delegacij za družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti,
- daje smernice delegatom in delegacijam, spremlja delo delegatov in delegacij ter predlaga ukrepe za njihovo boljše delo ter daje pobudo za odpoklic članov delegacij in delavskih svetov,
- daje pobudo ali predlog za sklepanje katerega koli samoupravnega sporazuma oziroma uveljavlja ničnost sporazuma, če le-ta nasprotuje ustavi, zakonom ali moralnim načelom samoupravne socialistične družbe,
- sodeluje pri sklepanju samoupravnih sporazumov, ki urejajo delovna razmerja, določajo osnove in merila za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

— da predlog za konstituiranje DO občinski skupščini, če tega v predpišanem roku ne stori svet DO.

246. člen

Kadar delavci odločajo z osebnim izjavljanjem o neodtujljivih pravicah, se je dolžan sindikat vključiti v poprejšnjo obravnavo s tem, da do podanih predlogov zavzema stališča, o katerih obvesti tako delavski svet kot tudi delavce.

247. člen

Delavski svet, ki sklepa samoupravni sporazum in pogodbe, s katerimi Železarna pridobiva večja sredstva za razširitev materialne osnove dela ali za združevanje lastne akumulacije in akumulacije drugih OZD za razširitev materialne osnove, je dolžan predlog poslati sindikatu, ki mora o njem zavzeti stališče.

248. člen

Pristojni organi, še zlasti poslovodni organi in strokovne službe morajo posredovati vsa gradiva, ki jih posredujejo delavcem, samoupravnim organom in delegacijam, tudi sindikatu, ki skupaj z delavsko kontrolo ugotavlja, če informacije ustrezajo potrebam delavcev za njihovo samoupravno odločanje.

249. člen

Družbenopolitičnim organizacijam v temeljnih organizacijah, delovni skupnosti in Železarni mora biti omogočena udeležba na sejah samoupravnih organov in poslovodnega odbora.

250. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da bodo s skupnim planom zagotovile denarna in druga materialna sredstva za uspešno delovanje družbenopolitičnih organizacij v Železarni.

XV. Skupni samoupravni splošni akti

251. člen

S samoupravnimi splošnimi akti Železarne se trajneje in na splošen način urejajo družbenoekonomski in drugi samoupravni odnosi v Železarni.

Temeljne organizacije in delovna skupnost so sporazumne, da zadeve skupnega pomena urejajo, razen s tem sporazumom, ki je temeljni samoupravni splošni akt in s katerim morajo biti usklajeni vsi drugi samoupravni splošni akti Železarne, temeljnih organizacij in delovne skupnosti, še z naslednjimi skupnimi samoupravnimi splošnimi akti:

- statutom Železarne,
- samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in delovno skupnostjo,
- samoupravnim sporazumom o urejanju stanovanjskih zadev,
- skupne osnove in merila za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke ter skupno porabo,
- temelje plana Železarne,
- družbenoekonomske in samoupravne odnose ter skupne interese na področju ustvarjanja in razporejanja skupnega dohodka in prihodka ter udeležbe pri skupnem dohodku,
- samoupravni splošni akti s področja varstva pri delu, disciplinske in odškodninske odgovornosti in urejanja delovnih razmerij,
- samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za skupne naložbe,
- samoupravnim sporazumom o tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih,
- druga vprašanja, ki zadevajo skupne interese vseh delavcev temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

252. člen

Posamezne zadeve skupnega pomena, pri katerih ne gre za neodtujljive pravice delavcev, urejajo izvedbeni samoupravni splošni akti delovne organizacije — pravilniki in poslovniki.

Izvedbe samoupravne splošne akte sprejema delavski svet Železarne na predlog pristojnega izvršilnega organa.

253. člen

Samoupravni splošni akti Železarne, v katerih se urejajo neodtujljive pravice delavcev, se sprejemajo skladno z zakonom in statutom Železarne z referendumom ali z drugimi oblikami osebnega izjavljanja.

Spremembe in dopolnitve samoupravnih splošnih aktov se sprejemajo po enakem postopku, kot so bili sprejeti samoupravni splošni akti. Kadar je spremenjenih več določil, se spremembe sprejemajo v obliki prečiščenega besedila z navedbo sprememb v obrazložitvi.

254. člen

Podrobnejši način in postopek sprejemanja in dopolnjevanja skupnih samoupravnih splošnih aktov določa statut Železarne.

I. Načela združevanja

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom delavci temeljnih organizacij prostovoljno združijo svoje delo in sredstva v delovno organizacijo Železarna Jesenice z namenom, da uresničujejo svoje skupne interese zaradi medsebojne povezanosti z delovnim procesom oz. procesom proizvodnje, udeležbe pri doseganju skupnih rezultatov dela na podlagi združevanja dela in sredstev, skupnega načrtovanja razvoja, medsebojnega zagotavljanja vzajemnosti, solidarnosti, odgovornosti in s tem ekonomske in socialne varnosti delavcev ter zagotavljanje ekonomske in družbenosmotrne uporabe družbenih sredstev.

2. člen

Temeljni cilj združitve temeljnih organizacij v Železarno Jesenice je v združevanju dela in sredstev, kar se dosega predvsem z:

- dogovorjeno delitvijo dela in opredeljevanjem skupnih interesov,
- skupnim načrtovanjem razvoja in dela,
- skupnim ustvarjanjem dohodka,
- določanje skupnih osnov in meril pri delitvi čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke in skupno porabo,
- skupnim nastopanjem na trgu,
- skupnim povezovanjem z drugimi OZD za zagotavljanje trajnih poslov in drugih pogojev dela,
- odločanjem o drugih skupnih interesih, ki temeljijo na skupno dogovorjeni medsebojni odgovornosti in skupnem riziku,
- zagotavljanjem skupne poslovne, kadrovske in socialne politike,
- razvijanjem samoupravljanja,
- usklajevanjem, povezovanjem in opravljanjem obrambnih in samozaščitnih priprav in nalog skupnega pomena,
- zagotavljanjem ekonomske in socialne varnosti vseh delavcev temeljnih organizacij.

3. člen

Skupni interesi v Železarni Jesenice so opredeljeni s tem sporazumom, z drugimi samoupravnimi sporazumi, ki določajo skupne osnove in merila ter s skupnimi planskimi akti.

Delavci temeljnih organizacij in njihovi organi se obvezujejo, da bodo svoje samoupravne splošne in planske akte usklajevali s skupnimi osnovami in merili ter s sprejetimi materialnimi obveznostmi v skupnih planskih aktih.

4. člen

Temeljne organizacije ne morejo sprejemati poslovnih in drugih odločitev, ki bi bile v nasprotju z dogovorjenimi skupnimi interesi, in take, ki bi povečale njene obveznosti do skupnih aktov planiranja in s tem zmanjševale skupno dogovorjene ter planirane učinke oziroma povečevale nevarnosti glede skupno dogovorjene odgovornosti in skupnega rizika.

5. člen

S tem sporazumom se v Železarno združujejo naslednje temeljne organizacije:

TALILNICE JESENICE, n. sol. o.
PLOŠČATI PROGRAM JESENICE, n. sol. o.
OKROGLI PROGRAM JESENICE, n. sol. o.
TEHNIČNE DEJAVNOSTI JESENICE, n. sol. o.
KOMERCIJALNA JESENICE, n. sol. o.
DRUŽBENI STANDARD JESENICE, n. sol. o.

6. člen

Temeljne organizacije v sestavi Železarne Jesenice so soglasne, da so združene prek Železarne Jesenice v SOZD SŽ, n. sub. o., Ljubljana.

II. Statusne določbe

1. Firma in sedež Železarne Jesenice

7. člen

Železarna Jesenice nastopa pod firmo:
SLOVENSKE ŽELEZARNE — ŽELEZARNA JESENICE,
n. sol. o.
Skrajšana firma Železarne je: SŽ — ŽELEZARNA JESENICE, n. sol. o.,
Sedež Železarne je na Jesenicah, Cesta železarjev št. 8.

2. Dejavnost temeljnih organizacij in Železarne

Dejavnost temeljnih organizacij

8. člen

Temeljne organizacije bodo razvijale svoje dejavnosti in naloge v skladu s svojimi načrti in programi ter načrtom Železarne. Pri tem bodo skrbale za svoje interese in interese drugih temeljnih organizacij Železarne tako, da bi dosegli čim večjo produktivnost in ekonomičnost ter razvoj Železarne kot celote.

9. člen

Temeljne organizacije združene v Železarno, opravljajo naslednje glavne dejavnosti:

Temeljna organizacija TALILNICE JESENICE:
Proizvodnja surovega železa in njegovih sestavin, surovega jekla ter ulitkov iz jekla in barvnih kovin.
Temeljna organizacija PLOŠČATI PROGRAM JESENICE:
Proizvodnja toplo in hladno valjanih trakov, pločevine, lamel, izdelkov in polizdelkov iz pločevine in trakov.
Temeljna organizacija OKROGLI PROGRAM JESENICE:
Proizvodnja valjane in vlečene žice, vlečenih, brušenih, luščenih in valjanih jekel, žičnikov, elektrod ter dodatnih materialov za varjenje.
Temeljna organizacija TEHNIČNE DEJAVNOSTI JESENICE:

Izdelava in popravilo strojev, sklopov, konstrukcij in valjavniških priborov, izvajanje elektro, strojnih in gradbenih del, opravljanje remontov, vzdrževanje naprav in izvajanje tehničnega nadzora, proizvodnja in distribucije elektro in toplotnih energetskih medijev, plinov, goriv in voda, opravljanje notranjega železniškega in cestnega prometa.

Temeljna organizacija KOMERCIJALNA:

Glavna dejavnost:
— storitve na notranjem trgu
a) nabava reprodukcijskega in investicijskega materiala ter opreme na domačem trgu,
b) prodaja vseh proizvodov in storitev lastne proizvodnje in kooperantov na domačem trgu,
c) maloprodaja stranskih proizvodov in storitev drugih temeljnih organizacij.
— Storitve na zunanem trgu,
a) izvoz lastnih izdelkov in storitev ter izdelkov in storitev drugih organizacij združenega dela,
b) uvoz surovin, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov za sprotno in investicijsko vzdrževanje ter opreme, vse za lastne potrebe in potrebe drugih organizacij združenega dela
c) raziskava in analiza tržišča, analiza cen in izdelava cenika.

Temeljna organizacija DRUŽBENI STANDARD:
Opravljanje gostinskih, turističnih in rekreacijskih storitev in dejavnosti družbene prehrane.

Dejavnost Železarne

10. člen

Glavna dejavnost Železarne so glavne dejavnosti, ki jih opravljajo temeljne organizacije v njeni sestavi.

11. člen

Poleg glavne dejavnosti opravlja Železarna še naslednje stranske dejavnosti:

- storitve računskega centra, oblikovanje poslovnih sistemov, organizacija in študij dela ter nagrajevanja,
- sociološko-psihološke študije,
- projektiranje in izdelovanje investicijskih programov, investicijsko-tehnične dokumentacije, gradnja investicijskih objektov, opravljanje projektantskih in izvedbenih nadzorov, izvajanje inženiringa na področju proizvodnje in predelave jekla za sebe in druge,
- storitve s področja požarne varnosti in reševanje,
- analize in raziskave surovin in jekel.

Spremembe dejavnosti temeljne organizacije

12. člen

Posamezna temeljna organizacija sme opravljati svojo dejavnost samo v okviru svoje registrirane dejavnosti, ki je hkrati glavna dejavnost Železarne.

13. člen

Posamezna temeljna organizacija lahko sporazumno z drugimi temeljnimi organizacijami spreminja svojo dejavnost, če izpolnjuje predpisane pogoje in s spremembo dejavnosti ni prizadet skupni interes, oziroma interes drugih temeljnih organizacij.

14. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da posamezna temeljna organizacija samostojno, brez soglasja drugih temeljnih organizacij odloči, da bo poleg glavne dejavnosti opravljala še stransko dejavnost.

Tako določena stranska dejavnost se ne sme pokrivati z glavno dejavnostjo drugih temeljnih organizacij, niti je ne sme okrniti.

15. člen

V medsebojnih poslovnih odnosih in poslovnih odnosih z drugimi OZD temeljna organizacija ne sme nastopati v škodo drugih temeljnih organizacij in Železarne.

16. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da nastale spore v zvezi z medsebojnimi poslovnimi odnosi in neizpolnjevanjem dogovorjenih obveznosti rešuje notranja arbitraža.

3. Zastopanje in predstavljanje

17. člen

Železarno zastopa in predstavlja predsednik poslovnega odbora, poleg predsednika poslovnega odbora Železarno predstavljajo še podpredsedniki poslovnega odbora.

V skladu s pooblastili, določenimi s tem sporazumom in statutom Železarne, Železarno zastopajo tudi delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

18. člen

Predsednik poslovnega odbora lahko sklepa vse pogodbe in opravlja druga pravna dejanja neomejeno, s tem, da sklepa naslednje pogodbe:

- investicijske pogodbe vseh vrst,
- posojilne pogodbe,
- pogodbe o nakupu in prodaji nepremičnin,
- pogodbe o nakupu in prodaji osnovnih sredstev,
- pogodbe o skupnem poslovnem sodelovanju in skupnem vlaganju s tujimi partnerji po sklepu delavskega sveta temeljne organizacije, za katero sklepa pogodbo, oziroma delavskega sveta Železarne, kadar gre za pogodbo iz združenih sredstev.

19. člen

Delavci, ki imajo posebna pooblastila in odgovornosti so:

- direktor finančno-računovodskega sektorja,
- direktor sektorja za ekonomiko in organizacijo,
- direktor sektorja za tehnično kontrolo,
- direktor sektorja za razvoj,
- direktor splošnega sektorja,
- direktor kadrovskega sektorja.

20. člen

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v pravnem prometu z drugimi so:

- direktor finančno-računovodskega sektorja je pooblaščen za sklepanje, podpisovanje in sopolisovanje pogodb finančnega značaja v notranjem in zunanjetrgovinskem prometu, podpisovanje listin finančno-računovodskega značaja, zlasti denarnega, materialnega in kreditnega značaja ter listin za knjiženje v poslovne knjige.

— direktor sektorja za ekonomiko in organizacijo je pooblaščen za sklepanje pogodb, s katerimi se ureja ekonomika poslovanja in organizacija ter podpisovanje listin sektorja za ekonomiko in organizacijo.

— direktor kadrovskega sektorja je pooblaščen za sklepanje pogodb, s katerimi se urejajo kadrovska vprašanja in stanovanjske zadeve ter podpisovanje listin kadrovskega sektorja,

— direktor sektorja tehnične kontrole je pooblaščen za sklepanje pogodb s področja tehničnih raziskav in industrijske lastnine ter podpisovanje listin sektorja tehnične kontrole,

— direktor sektorja za razvoj je pooblaščen za sklepanje pogodb v zvezi z investicijsko izgradnjo ter po pooblastilu predsednika poslovnega odbora za nakup in prodajo osnovnih sredstev ter podpisovanje listin sektorja za razvoj in listin zunanjetrgovinskega poslovanja,

— direktor splošnega sektorja je pooblaščen za sklepanje pogodb s področja splošnih zadev, podpisovanje listin premoženjsko-pravnega značaja ter pooblastil za zastopanje Železarne napram tretjim.

21. člen

Direktor temeljne organizacije Komerciala je pooblaščen za sklepanje pogodb v zvezi z nabavo materiala in nadomestnih delov ter prodajo izdelkov in storitev v notranjem in zunanjetrgovinskem poslovanju.

22. člen

Vsi delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi so enako, kot predsednik poslovnega odbora, pri sklepanju pogodb, naštetih v 18. členu tega sporazuma, vezani na sklep pristojnega delavskega sveta.

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi iz 19. člena tega sporazuma smejo dajati v mejah svojih pooblastil drugi osebi — pooblaščenca pooblastila za sklepanje določenih vrst pogodb in za določene druge vrste pravnih dejanj, oziroma za sklepanje posamično določenih pogodb in za določena druga pravna dejanja.

Vsebinsko in obseg pooblastil določa statut Železarne.

23. člen

Osebe, ki imajo pravico po statutu ali v tem samoupravnem sporazumu zastopati Železarno, podpisujejo tudi vse listine v okviru svojih pooblastil za Železarno.

24. člen

V medsebojnih razmerjih med temeljnimi organizacijami ter temeljnimi organizacijami in Železarno zastopa in podpisuje za temeljno organizacijo direktor temeljne organizacije, ki lahko pooblastila za podpisovanje prenese tudi na druge odgovorne osebe, v skladu s statutom temeljne organizacije.

Direktor temeljne organizacije zastopa temeljno organizacijo nasproti tretjim v neposlovnih razmerjih.

4. Pooblastila v pravnem prometu z drugimi

25. člen

Železarna nastopa v pravnem prometu z drugimi v svojem imenu in za račun temeljnih organizacij v skladu s tem samoupravnim sporazumom.

Temeljna organizacija Komerciala nastopa v pravnem prometu z drugimi za račun temeljnih organizacij s firmo Železarna in s svojim imenom.

26. člen

Vse temeljne organizacije v medsebojnih poslovnih razmerjih nastopajo s svojim imenom in za svoj račun.

Temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti v neposlovnih razmerjih z drugimi nastopajo samostojno s firmo Železarna in s svojim imenom.

5. Odgovornost v pravnem prometu z drugimi

27. člen

Za obveznosti Železarne odgovarjajo vse temeljne organizacije neomejeno in solidarno.

28. člen

Vsaka temeljna organizacija odgovarja za svoje obveznosti z vsemi svojimi sredstvi.

29. člen

Za obveznosti temeljnih organizacij v sestavi Železarne odgovarjajo temeljne organizacije neomejeno in solidarno.

215. člen

Za skupno reševanje stanovanjske problematike uporablja mo naslednje vire:

- združena sredstva temeljnih organizacij in delovne skupnosti, določena s predpisi in dogovorjena z gospodarskim načrtom temeljnih organizacij in delovne skupnosti,
- z namensko določena sredstva sklada skupne porabe za dodeljevanje stanovanjskih posojil,
- anuitete od danih stanovanjskih posojil,
- posojila iz združenih sredstev pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice,
- najemanje stanovanjskih posojil na osnovi vročanja dela lastnih sredstev pri poslovnih bankah,
- posojila drugih organizacij združenega dela za skupno reševanje obojestranskih stanovanjskih vprašanj,
- soudeležba delavcev, ki jim je dodeljeno družbeno stanovanje,
- izdvojeni del sredstev ob razporeditvi ustvarjenega dohodka po zaključnem računu,
- obresti od vročenih ali na kakšni drugi osnovi vloženih sredstev za stanovanjsko gradnjo,
- sredstva investicijskih naložb v programu razširitve proizvodnih zmogljivosti in s tem povečanja števila zaposlenih,
- sredstva skupne porabe, sredstva predvidena z investicijskim ali sanacijskim programom,
- amortizacijska sredstva, ki se vodijo pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice,
- druga sredstva namenjena za reševanje stanovanjskih potreb delavcev.

216. člen

Sredstva iz prejšnjega člena tega sporazuma se oblikujejo kot sredstva temeljnih organizacij in delovne skupnosti, ki jih združujejo za reševanje stanovanjskih potreb po načelih solidarnosti in vzajemnosti.

Vzajemno združena sredstva so vračljiva.

217. člen

Višina sredstev za reševanje stanovanjskih potreb se določa s skupnim srednjeročnim planom, ter z letnimi plani temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

218. člen

S plani in programi reševanja stanovanjskih potreb določamo:

- višino sredstev po virih,
- način, po katerem se bodo združena sredstva za reševanje stanovanjskih potreb razporejala za posamezne namene,
- višino sredstev za posamezne namene,
- predvideno število izgradnje in nakupa družbenih stanovanj,
- število individualnih gradenj,
- število kadrovskega stanovanja,
- število adaptacij in rekonstrukcij za posodobitev in povečanje stanovanjskih površin,
- potrebna finančna sredstva.

219. člen

Osnove za odločanje o dodelitvi oziroma zamenjavi stanovanj in stanovanjskih posojil so:

- stanovanjske razmere,
- socialne razmere družine,
- zdravstvene razmere družine,
- delovna doba,
- udeležba v NOV ali internacija,
- čas čakanja na stanovanje,
- višina delovnega prispevka,
- težavnost in zahtevnost del,
- višina finančne udeležbe OZD, v kateri združuje delo za konec prosilca,
- kadrovske potrebe Železarne.

220. člen

Stanovanjska posojila se dodeljujejo z namenom, da se hitreje rešujejo stanovanjska vprašanja delavcev v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Višina kreditov ne sme presegati omejitev, določenih z družbenim dogovorom v SR Sloveniji in je odvisna od zbranih in izločenih sredstev. Za posamezne namene se določijo z letnim planom.

221. člen

Sredstva za reševanje stanovanjskih potreb delavcev se odobrijo kot dolgoročna posojila za naslednje namene:

- za nakup stanovanja oziroma stanovanjske hiše,
- za gradnjo stanovanjske hiše,
- za rekonstrukcijo obstoječega stanovanja ali stanovanjske hiše pod pogojem, da se s tem poveča za družino potrebna stanovanjska površina,
- za izgotovitev, dograditev ali nadgraditev stanovanjske hiše oziroma stanovanja v že obstoječi stanovanjski hiši,

— za izboljšanje stanovanja v skladu z obstoječimi zahtevami stanovanjskega standarda.

222. člen

Pravico do stanovanjskega posojila iz predhodnega člena imajo delavci, ki želijo na tak način rešiti svoje stanovanjsko vprašanje na območju od koder imamo organiziran prevoz oziroma dnevni prihod delavcev na delo in z dela.

XIII. Reševanje sporov iz notranjih razmerij oziroma samoupravno reševanje sporov v Železarni

1. Arbitraža

223. člen

Vse spore, ki nastanejo iz samoupravnih razmerij urejenih s samoupravnim sporazumom o združitvi in z drugimi splošnimi akti Železarne ter spore iz poslovnih razmerij bodo temeljne organizacije in delovna skupnost reševale sporazumno.

Če med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo do sporazuma ne pride je za odločanje o teh sporih pristojna notranja arbitraža Železarne Jesenice.

224. člen

Ime arbitraže je Notranja arbitraža Železarne Jesenice. Sedež arbitraže je na Jesenicah, Cesta železarjev št. 8.

225. člen

Vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost voli na skupno listo arbitrov 2 arbitra in njuna namestnika.

Arbitri se volijo po postopku, ki velja za volitve članov delavskega sveta in sicer za dobo 2 let in so lahko po preteku mandata ponovno izvoljeni.

226. člen

Na listo arbitrov ne morejo biti izvoljeni delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter člani samoupravne delavske kontrole.

227. člen

Predsednika, njegovega namestnika in tajnika imenuje delavski svet Železarne za dobo dveh let.

228. člen

Arbitraža odloča v tričlanskem senatu. Vsak udeleženelec v sporu imenuje s liste arbitrov, po enega arbitra, ta dva pa sporazumno predsednika arbitražnega senata.

Arbitražni senat odloča z večino glasov.

229. člen

V arbitražnem postopku odločajo na osnovi Ustave, Zakonov in samoupravnih splošnih aktov.

V sporih iz poslovnih razmerij upoštevajo arbitri tudi dobre poslovne običaje.

230. člen

Stroške arbitražnega postopka nosi stranka, ki izgubi spor, v primeru delnega uspeha pa sporazumno z uspehom. Pri poravnavi nosi vsaka stranka svoje stroške.

231. člen

Ves čas med postopkom pred arbitražo lahko stranki na predlog senata ali po lastni pobudi skleneta poravnavo.

232. člen

Razsodba ali poravnava sklenjena pred notranjo arbitražo sta dokončni in izvršljivi.

2. Poravnalni svet

233. člen

Poravnalni svet v Železarni se ustanovi za posredovanje pri sporazumnem reševanju sporov med delavci Železarne.

234. člen

Obravnave pred poravnalnim svetom so praviloma javne.

235. člen

Poravnalni svet lahko posreduje v vseh sporih, razen v primerih, ko gre za zahtevke s katerimi stranke ne smejo prosto razpolagati.

Delavcu, ki dela v sistemu 4+1 ali 6+2, se prvi prosti dan šteje kot nedelja in se mu ta dan letni dopust ne piše.

Drugi prosti dan (eden ali dva) v tednu pa se šteje kot dela prosti dan (prosta sobota) in se šteje v letni dopust.

e) Varnost pri delu

199. člen

Delavci temeljnih organizacij v delovnem procesu nenehno ustvarjajo take razmere, ki zagotavljajo delavcem varno opravljanje del oz. nalog. Sočasno skrbijo delavci z ustreznimi ukrepi za varstvo širšega delovnega okolja, prav tako pa tudi za primerne delovne in življenjske razmere delavcev.

200. člen

Delavci temeljnih organizacij solidarno zagotavljajo z razporejanjem delavcev na druga dela oz. naloge tako varnost, ki preprečuje nevarnost poklicnih obolenj.

201. člen

Ukrepe za varnost pri delu v organizaciji, obveznosti delavcev ter odgovornost organov in delavcev, ki neposredno vodijo delovni proces, določajo posebni samoupravni splošni akti.

f) Izobraževanje

202. člen

Delavci temeljne organizacije bodo v svojih samoupravnih aktih uvedli sistem in oblike izobraževanja, ki vključujejo kadrovske štipendiranje, izobraževanje ob delu ter funkcionalno izobraževanje in usposabljanje.

Pri tem bodo zagotovili delavcem, ki se izobražujejo, enake pravice, obveznosti in odgovornosti, skladno s planiranimi proizvodnimi in drugimi nalogami ter ugotovljenimi potrebami po splošnih, strokovnih, družbenoekonomskih in drugih znanjih.

203. člen

Pri odločanju o pravicah, obveznostih in odgovornostih pri izobraževanju bodo v temeljni organizaciji upoštevali predvsem:

- izobraževanje mora biti v interesu temeljne organizacije oz. delovne organizacije,
- izobraževanje mora biti vezano na določene stroke oz. delovne naloge,
- psihofizične sposobnosti morajo ustrezati zahtevnostim delovnih nalog, za katera se delavci izobražujejo,
- delovna uspešnost.

g) Pripravištvo

204. člen

Pripravnik mora biti vsakdo, ki ne izpolnjuje pogojev za takojšnje opravljanje samostojnega dela v svoji stroki.

Pristojni samoupravni organ temeljne organizacije je dolžan v okviru gospodarskega plana in skladno s sprejeto kadrovske politiko vsako leto do 15. januarja sprejeti sklep o številu pripravnikov za posamezne stopnje in vrste strokovnih, ki jih bodo sprejeli in o tem obvestiti kadrovske sektor.

Kadrovske sektor je o tem dolžan do 31. januarja obvestiti Skupščino občine Jesenice.

Posebej se mora določiti število pripravnikov, ki bodo sklenili delovno razmerje za določen čas.

205. člen

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da si pri usposabljanju pripravnikov medsebojno pomagajo tako, da se lahko pripravniki usposablja tudi v drugih temeljnih organizacijah v okviru Železarne.

h) Enakopravni položaj delavcev v delovni skupnosti

206. člen

Delavci temeljnih organizacij so sporazumni, da imajo delavci v delovni skupnosti enake pravice, obveznosti in odgovornosti.

i) Skupna disciplinska komisija

207. člen

V Železarni se oblikuje skupna disciplinska komisija, ki ugotavlja in odloča o odgovornosti za kršitev delovne obveznosti in izreka disciplinske ukrepe delavcem temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

208. člen

Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti izvolijo neposredno iz vsake temeljne organizacije naslednje število članov:

temeljna organizacija	Talilnice	9
	Ploščati program	15
	Okrogli program	15
	Tehnične dejavnosti	15
	Komerciala	3
	Družbeni standard	3
	Delovna skupnost	9

in 18 članov iz liste, ki jo določi zbor združenega dela Skupščine občine, predsednika in 9 podpredsednikov.

209. člen

Sestavo petih članov skupne disciplinske komisije za obravnavo določi predsednik oz. eden od podpredsednikov. Pri tem mora biti en član komisije iz temeljne organizacije ali DS, iz katere je delavec, ki je klican na odgovornost, en član pa z liste zbora združenega dela občinske skupščine.

210. člen

Mandat predsednika, podpredsednikov in članov je enak mandatu delegatov delavskega sveta Železarne. Za člane skupne disciplinske komisije ne morejo biti izvoljeni delegati delavskih svetov temeljnih organizacij, delovne skupnosti in delavskega sveta Železarne.

211. člen

Postopek za ugotavljanje odgovornosti se začne na zahtevo:

- delavskega sveta ali odbora za delovna razmerja,
- direktorja temeljne organizacije ali predsednika poslovnega odbora v delovni skupnosti, direktorja sektorja,
- odbora samoupravne delavske kontrole (temeljna organizacija, Železarna),
- zbora delavcev,
- družbenega pravobranilca samoupravljanja ali sindikalne organizacije,
- pristojnega organa družbenopolitične skupnosti.

Vsak delavec, ki zve za kršitev delovne obveznosti, ima pravico dati pisno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka: pošlje jo kateremukoli organu iz prejšnjega odstavka.

Če organ ne sprejme pobude delavca, mora navesti razloge.

XII. Skupne osnove za urejanje stanovanjskih razmerij

212. člen

1. Delavci rešujejo svoje stanovanjske potrebe sami in skupaj z drugimi delavci v temeljni organizaciji oz. delovni skupnosti.

2. Zaradi smotrnosti in učinkovitejšega reševanja stanovanjske problematike zaposlenih združujemo sredstva po načelu vzajemnosti, solidarnosti in enakopravnosti ter uporabljamo enotne osnove in merila pri reševanju vseh oblik stanovanjske problematike.

213. člen

Namensko združena stanovanjska sredstva se uporabljajo po skupnem programu in planih pri reševanju stanovanjskih potreb delavcev temeljnih organizacij in delovne skupnosti za:

- nakup stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lasti,
- adaptiranje stanovanj v družbeni lasti,
- dodelitev posojil za graditev, dograditev, nakup in rekonstrukcije stanovanj oziroma stanovanjskih hiš v zasebni lasti,
- dodeljevanje posojil za nakup oziroma graditev stanovanj ali stanovanjskih hiš na zemljiškem kompleksu, kjer se izvaja družbeno organizirana, usmerjena stanovanjska gradnja,
- gradnjo oziroma nakup stanovanj v družbeni lasti s sofinanciranjem drugih organizacij združenega dela,
- za graditev ali nakup stanovanjskih enot za nastanitev samecev,
- za vročanja in druga vlaganja z namenom pridobiti ustrezna dodatna sredstva kot posojila.

214. člen

Delavec pridobi pravico do reševanja stanovanjskih potreb z dnem sklenitve delovnega razmerja v temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti.

Pri dodelitvi stanovanj se pod enakimi pogoji kot delavci Železarne upoštevajo tudi upokojevalci, ki svojega stanovanjskega vprašanja v času združevanja dela niso zadovoljivo rešili ter so v času trajanja delovnega razmerja podali zahtevo za zadovoljitev stanovanjske potrebe.

30. člen

Za materialne obveznosti delovnih skupnosti, ki nastajajo v skladu s tem sporazumom in za obveznosti iz poslovanja delovne skupnosti, odgovarjajo vse temeljne organizacije.

Delovna skupnost je odgovorna za obveznosti s sredstvi, s katerimi razpolaga.

6. Spremembe v samoupravnih organiziranosti

31. člen

Pri uresničevanju pravice dela z družbenimi sredstvi imajo delavci pravico in dolžnost odločati o različnih oblikah svoje samoupravne organiziranosti, saj med poslovanjem posameznih OZD prihaja do nujnosti, da se obstoječa organiziranost spremeni.

Spremembe v organiziranosti temeljnih organizacij oziroma Železarne, ki bistveno vplivajo na njun pravni položaj in njuno značilnosti, so statusne spremembe.

32. člen

Delavci se lahko odločijo za različne spremembe v samoupravnih organiziranosti.

Mogoče so zlasti naslednje spremembe:

- iz ene temeljne organizacije se organizirata dve ali več drugih temeljnih organizacij,
- iz delov več temeljnih organizacij se organizira nova temeljna organizacija ali več novih temeljnih organizacij,
- ena temeljna organizacija se združi z drugo temeljno organizacijo v novo temeljno organizacijo,
- ena temeljna organizacija se vključi v drugo temeljno organizacijo,
- temeljna organizacija se lahko izloči iz Železarne,
- delavci delovne skupnosti lahko organizirajo temeljno organizacijo,
- Železarna se lahko združi z drugo delovno organizacijo,
- več delovnih organizacij se lahko združi v novo delovno organizacijo.

Zgoraj navedene spremembe potekajo po postopku, ki ga določa zakon.

33. člen

Delavci temeljne organizacije imajo pravico, da temeljno organizacijo, v kateri delajo, izločijo iz Železarne, če to ne bi otežilo ali onemogočilo delo v drugih temeljnih organizacijah, oziroma Železarni kot celoti. Ostale temeljne organizacije, ki menijo, da za izločitev temeljne organizacije iz Železarne ni pogojev, lahko sprožijo spor pred sodiščem združenega dela v roku 30 dni od vročitve sklepa o izločitvi.

Temeljne organizacije so sporazumne, da bodo v primeru izločitve katere od temeljnih organizacij vse medsebojne pravice in obveznosti ter pravice in obveznosti do Železarne rešile s posebnim sporazumom.

34. člen

Temeljna organizacija, ki se izloči, mora poleg obveznosti, določenih z zakonom, urediti sporazumno z drugimi temeljnimi organizacijami še:

- obveznosti, ki jih je Železarna ali druga temeljna organizacija sklenila v pravnem prometu z drugimi za njen račun,
- obveznosti, da bo vrnila sredstva, ki so jih vanjo vložile druge temeljne organizacije ali Železarna zaradi skupnega poslovanja,
- vrnitev posojil temeljne organizacije oziroma Železarne,
- plačilo vseh terjatev, ki jih imajo do nje druge temeljne organizacije,
- vrnitev posojenih osnovnih sredstev.

35. člen

O združevanju in razdruževanju Železarne odločajo vse temeljne organizacije v sestavi Železarne.

Temeljne organizacije soglašajo, da se Železarna združuje v različne asociacije in oblike združevanja dela in sredstev, če to ustreza interesom vseh temeljnih organizacij na podlagi samoupravnega sporazuma in ob soglasju samoupravnih organov temeljnih organizacij in Železarne na način, kot ga določata zakon in ta samoupravni sporazum.

III. Koordiniranje delovnega procesa

36. člen

Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti so dolžni, da s svojim delom aktivno prispevajo h koordiniranemu delovnemu procesu temeljnih organizacij kot tudi Železarne.

37. člen

Posebne naloge pri koordinaciji delovnega procesa ali poslovanja imajo samoupravni, izvršilni in poslovodni organi temeljnih organizacij ter Železarne ter drugi delavci s pooblastili na vseh nivojih v skladu z zakonom in samoupravnimi splošnimi akti.

38. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da operativno nalogo koordinacije celotnega delovnega procesa opravlja podpredsednik za proces, ki je pristojen odločati o sporih, ki nastanejo pri koordinaciji celotnega delovnega procesa.

39. člen

Koordiniranje delovnega procesa zajema predvsem:

- izvajanje poslovne politike in ukrepov za njeno uresničitev,
- načrtovanje proizvodnega procesa,
- krmljenje zalog v skladiščih
- analizo proizvodnih procesov in stroškov,
- lansiranje proizvodnje in izdelkov, ki dajo največje poslovne rezultate Železarne.

40. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da dela in naloge, ki izhajajo iz koordiniranja delovnega procesa, opravlja zanje služba Plan procesa Železarne, ki je služba v okviru delovne skupnosti, neposredno odgovorna podpredsedniku za proces. Plan procesa Železarne vodi in koordinira delovni proces tako, da dosega največje poslovne rezultate.

41. člen

Za uspešnejše koordiniranje delovnega procesa na širšem nivoju delujejo naslednji organi:

- poslovni kolegij,
- strokovni kolegij,
- koordinacija programa,
- koordinacija procesa,
- kolegij delovne organizacije.

42. člen

Natančnejše določbe o naštetih organih določajo statut Železarne in ostali splošni akti.

43. člen

Kadar pride do sporov, ki jih ni mogoče rešiti v okviru Plana procesa Železarne ali z odločitvijo podpredsednika za proces temeljnih organizacij, rešujejo spor sporazumno ali pred notranjo arbitražo.

Kadar spore ni mogoče rešiti, direktor vsake temeljne organizacije obvesti svoje samoupravne organe, sindikat in delavsko kontrolo, da ni prišlo do sporazuma in da bo spor potrebno reševati pred notranjo arbitražo.

V primerih, ko bi grozila večja škoda, ali bi bil ogrožen delovni proces, o sporu odloči poslovodni odbor, v kolikor ne gre za pristojnost podpredsednika za proces. V primeru 2. odstavka tega člena veljajo spori pred notranjo arbitražo za hitre in jih je potrebno rešiti v sedmih dneh od njihovega nastanka.

44. člen

Direktor temeljne organizacije, podpredsednik za proces ali poslovodni odbor Železarne so dolžni obvestiti delavski svet temeljne organizacije ali delavski svet Železarne, če ocenijo, da je direktor druge ali katerekoli temeljne organizacije prekoračil pooblastila, je ravnal v nasprotju s skupnimi temeljnimi plani, kršil samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij v Železarno ali kako drugače kršil ostale splošne in planske akte.

IV. Planiranje v delovni organizaciji Železarna Jesenice

45. člen

S planiranjem delavci v temeljnih organizacijah in Železarni urejajo in uresničujejo odnose v družbeni reprodukciji, razvoju proizvodnih sil, produktivnosti dela, materialni in socialni varnosti, pri varovanju družbenega in življenjskega okolja, pripravljenosti na splošno ljudsko obrambo in smotrni uporabi prostora.

46. člen

V Železarni se uveljavlja enoten sistem samoupravnega planiranja.

V Železarni se sprejemajo skupni temeljni plana Železarne Jesenice in plan Železarne Jesenice.

S temi planskimi akti urejajo delavci temeljnih organizacij odnose in vprašanja, ki so določena s tem sporazumom. Skupne temeljne plana Železarn Jasenice sprejmejo delavci z osebnim izjavljanjem.

47. člen

Skupni temelj plana Železarn Jasenice določa:

- pogoje za povečanje dohodka na podlagi učinkovite in smotrne uporabe in upravljanja družbenih sredstev, za zmanjševanje stroškov, povečanje proizvodnje in produktivnosti dela, uporabo nove tehnologije, produktivno zaposlovanje ter osvaja-nje nove proizvodnje in prilagajanje tržnim pogojem,
- odnose pri pridobivanju dohodka,
- pogoje za krepitev materialne osnove dela in združeva-nje sredstev,
- pogoje za varstvo življenjskega okolja,
- pogoje za izobraževanje, strokovno izpopolnjevanje, raz-voj, usposabljanje in zaposlovanje kadrov,
- okvire in možnosti za reševanje stanovanjskih vprašanj, družbenega standarda, ostalih skupnih potreb ter zadovoljeva-nje splošnih družbenih potreb.

48. člen

Naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se planirajo tako, da se interesi splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite upoštevajo pri razvoju redne temeljne de-javnosti, določene naloge splošne ljudske obrambe pa tudi v obrambno razvojnih načrtih in programih.

49. člen

Pri določanju plana Železarn Jasenice je potrebno upošte-vati temelje planov ostalih delovnih organizacij znotraj SOZD Slovenske železarn, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in ostalih subjektov, s katerimi smo dolgoročno povezani.

50. člen

Na podlagi skupnih temeljev plana Železarn sprejme de-lavski svet Železarn plan Železarn ob poprejšnjem soglasju vseh delavskih svetov temeljnih organizacij. Na podlagi plan-skih aktov iz prejšnjega odstavka sprejme delavski svet Žele-zarne vsako leto gospodarski načrt.

51. člen

Odbor za gospodarstvo kot izvršilni organ delavskega sveta Železarn sprejema okvirne operativne plane za kvartalno ali krajše obdobje, s katerimi zagotavlja nemoten proces proizvo-dnje na podlagi dogovorjene delitve dela.

(Variantni dodatek: vsebina operativnih planov se predpiše s posebnim splošnim aktom).

52. člen

Operativne naloge in ukrepe iz planskih dokumentov na po-dročju proizvodnje izpelje vodja procesa.

53. člen

Na podlagi skupnih temeljev plana Železarn se po potrebi sprejemajo posebni programi, ki zagotavljajo izvajanje skupnih potreb in nalog. Posebni programi so predvsem: skupne investicije, izvajanje skupne proizvodnje s programi pridobivanja (na-bave) reprodukcijskega materiala, energije, zagotavljanja obra-tnih sredstev, izvajanje kadrovske politike z osebnim in družbe-nim standardom delavcev.

54. člen

Če delavci temeljne organizacije ne uskladijo svojih plan-skih aktov z obveznostmi, ki so jih sprejeli v skupnih temeljih plana Železarn, jih delavski svet Železarn najprej opozori in določi čas za uskladitev, nato pa sproži postopek pred sodiščem združenega dela zaradi neusklajenosti planskih obveznosti. Škodo, ki jo povzroči posamezna temeljna organizacija z neiz-polnitvijo planske obveznosti ali z nepravilno izpolnitvijo dru-gim temeljnim organizacijam ali s tem povzroči zmanjšanje skupno ustvarjenega dohodka, je dolžna povrniti.

55. člen

Posamezna temeljna organizacija ne more v času, za kate-rega je sprejet katerikoli skupen planski akt, ravnati v nasprot-ju z njim in tudi ne more enostransko spremeniti svojih obvez-nosti ali od njih odstopiti. Glede na spremenjene okoliščine ali nezmožnosti izpolnitve se lahko predlaga sprememba ali dopol-nitev skupnega planskega akta, ne pa njegovo prenehanje.

56. člen

Investicijske odločitve, delitve čistega dohodka in sredstev za osebe dohodke ter skupno porabo, ki so v nasprotju s skup-nimi temelji plana Železarn, so nične.

Ničnost lahko uveljavlja delavski svet Železarn ali posa-mezen udeleženec tega sporazuma.

57. člen

Podrobnejše določbe o planiranju v temeljnih organizacijah in Železarni ureja Metodologija o planiranju.

V. Združevanje dela in sredstev

58. člen

Odnosi med temeljnimi organizacijami temeljijo na skup-nih interesih, dogovorom o delitvi dela, usklajenem načrtova-nju, izpolnjevanju obveznosti, sodelovanju in solidarnosti.

Temeljne organizacije so soglasne, da bodo prednostno za-dovoljevale svoje medsebojne potrebe po izdelkih in storitvah in tako omogočile kontinuirano proizvodnjo.

Temeljne organizacije lako prodajajo svoje izdelke in stori-tve in nabavljajo materiale in storitve ipd. drugim organizaci-jam združenega dela le, če so pokrile potrebe s tem sporazumom združenih temeljnih organizacij.

59. člen

Temeljne organizacije Železarn pridobivajo dohodek iz ce-lotnega prihodka, ki ga ustvarijo:

- z udeležbo pri skupaj ustvarjenem prihodku,
- s prodajo izdelkov in storitev na trgu in med temeljnimi organizacijami,
- z udeležbo pri skupnem dohodku,
- s kompenzacijami, regresi, premijami, dotacijami, obrestmi, stimulacijami ali na kakšni drugi osnovi, določeni z zakonom, samoupravnim sporazumom, oziroma pogodbo.

1. Skupni prihodek

60. člen

V Železarni pridobivajo skupni prihodek temeljne organiza-cije, ki so v faznem proizvodnem procesu med seboj povezane.

Temeljne organizacije Tehnične dejavnosti, Komerciala in Družbeni standard pridobivajo dohodek tudi na druge načine, predvsem z internimi cenami in svobodno menjavo dela.

61. člen

Za uresničevanje fazne proizvodnje se določijo (ali določajo) standardi dela in materialov za vsako fazo proizvodnje tako, da se predpišejo konstantne karakteristike proizvodov, materialov in operacij, se podrobno določijo opravila, njihov vrstni red in čas trajanja (tehnološka pot), ter opredeli potrebna vrsta dela. Standardi so merilo za presojo pravilne izpolnitve obveznosti in osnova za priznavanje udeležbe v skupnem prihodku.

62. člen

Pri materialnih stroških se postavijo standardi potroškov na količinsko enoto faznega proizvoda oziroma časovne enote dela, prav tako planirane višine nabavnih cen na količinsko eno-to določene vrste materiala.

Amortizacija se določa na podlagi zakona ali splošnega akta in se prav tako razporedi na posamezne fazne proizvode, da se ugotovijo merila udeležbe pri posameznem faznem proizvodu.

63. člen

Na podlagi določenih standardov in sprejetega letnega pla-na se v operativnih planih določijo roki, količine in načini doba-ve iz ene faze proizvodnje v drugo. Sektor tehnične kontrole ne-posredno kontrolira proces proizvodnje in ima pravico: ustaviti proizvodnjo, če ne ustreza določenim standardom; zavrniti pro-izvode in storitve, če ne ustrezajo standardom; določiti rok za odpravo napak ali izdelavo ustreznih proizvodov in storitev.

Sektor tehnične kontrole sestavi zapisnik o ugotovitvah. Odločitev tehnične kontrole je izvršljiva. Če je bila odločitev na-pačna in je udeležencu s tem nastala škoda, se ta pokrije iz sred-stev skupnega rizika.

64. člen

Pri določanju udeležbe temeljne organizacije v skupnem prihodku se upošteva obseg delovnih nalog in opravil, vezanih na del skupnega proizvoda ali storitev, skladno:

- s standardi in plani delovnega časa, potrebnega za izvršitev nalog v proizvodnji;
- s planiranimi opravili, potrebnimi za poslovanje in pri-pravo proizvodnje;
- z zahtevnostjo delovnih nalog in opravil, za kar se sprej-me enotna metodologija relativnega vrednotenja nalog in opra-vil;

- reorganizacija delovne organizacije;
- uvajanje novih del in nalog v drugih temeljnih organiza-cijah;

— prerazporeditev delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, če po preteku mandatne dobe niso ponovno iz-brani;

- če zaradi ekonomskih težav ter tehnoloških in drugih izboljšav delo delavca v temeljni organizaciji ni več potrebno;
- vrnitev delavca iz JLA;

Delavca je možno v zgoraj navedenih primerih razporediti samo na dela oz. k nalogam, ki ustrezajo njegovi strokovni iz-obrazbi oziroma z delom pridobljenim delovnim zmožnostim.

Pri odločitvi o prerazporeditvi ima delavec pravico vložiti zahtevo za varstvo pravic, če meni, da so kršene njegove pravi-ce. Zahtevo vložijo delavec na delavski svet temeljne organizacije, v kateri dela.

Delavec sklene delovno razmerje v novi temeljni organiza-ciji, ko da pisno izjavo, da pristopa k samoupravnemu sporazu-mu o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji.

O razporejanju med temeljnimi organizacijami sporazumno odločijo odbori za delovna razmerja prizadetih temeljnih organi-zacij, oz. na predlog individualnih poslovnih organov ali na la-stno pobudo.

187. člen

Delavci so sporazumni, da bodo delovnim in drugim invali-dom omogočili zaposlitev v eni izmed temeljnih organizacij, če v temeljni organizaciji, kjer je delal delavec pred nastopom inva-lidnosti ni del oziroma nalog, ki bi ustrezale strokovni izobrazbi oz. delovni sposobnosti in zmožnosti invalida. Vsaka temeljna organizacija je dolžna delokrog nalog in opravil prilagoditi tudi zaposlovanju invalidov.

c) Delovni čas

188. člen

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da se delovni čas v okviru Železarn razporeja po naslednjih sistemih:

- obratovanje v neprekinjenem delovnem času;
- obratovanje v prekinjenem delovnem času;
- obratovanje v deljenem delovnem času;
- obratovanje v premakljivem delovnem času.

Delovni čas traja 42 ur na teden. Delovni teden traja pet de-lovnih dni po osem ur na dan.

Z 42-urnim delovnim tednom se zagotavlja 274 delovnih dni, računano na povprečje enega leta.

189. člen

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da v sistemu neprekinjenega obratovanja delovni čas traja:

- štiri dni, en dan je prost (4 + 1), razen po nočni izmeni, ko sta prosta dva dneva,
- šest dni, dva dneva sta prosta (6 + 2),
- dvanajst ur, 24 ur je prostih (12 + 24), razen po nočni iz-meni, ko je prostih 48 ur.

V sistemu prekinjenega obratovanja delovni čas traja pet dni, dva dneva sta prosta (5 + 2).

V sistemu deljenega obratovanja, ki je odvisen od sistema dela in dejavnosti, delovni čas traja pet dni, dva dneva sta pro-sta (5 + 2).

V sistemu premakljivega obratovanja delovni čas traja pet dni, dva dneva sta prosta (5 + 2).

Razpored delovnih in prostih sobot je sestavni del letnega gospodarskega načrta Železarn Jasenice.

190. člen

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da se v siste-mu neprekinjenega oziroma prekinjenega delovnega časa v tra-janju po osem ur na dan nepretrgoma z delom prične ob 6., 14. in 22. uri.

V sistemu deljenega delovnega časa po osem ur na dan pre-trgano se z delom prične ob 6., 10., 14. in 18. uri, oziroma je delovni dan od 7. do 14. ure, v ponedeljkih in sredo pa od 18. do 19.30, če delavski svet temeljne organizacije ne odloči drugače.

Delo med 22. in 6. uro naslednjega dne je nočno delo in se šteje za poseben delovni pogoj.

191. člen

Delavci temeljne organizacije, ki se odločijo za uvedbo pre-makljivega delovnega časa, po katerem bi se začetek in konec delovnega časa ne ujema z začetkom in koncem delovnega časa delavcev drugih temeljnih organizacij, morajo z organizacijski-mi sklepi poskrbeti, da bo delovni proces v Železarni nemoteno potekal.

192. člen

Kateri sistemi razporeditve delovnega časa se vpeljejo v te-meljni organizaciji, odločijo posamezni delavski sveti temeljnih organizacij.

193. člen

Delavec ene temeljne organizacije lahko sklene delovno razmerje v drugi temeljni organizaciji tako, da doseže polni de-lovni čas. Tako delovno razmerje se oblikuje skladno s splošni-mi akti prizadetih temeljnih organizacij, predvsem na podlagi razvida del in nalog in soglasja odborov za delovna razmerja. Delavec, ki dela polni delovni čas, sme izjemoma delati še v eni temeljni organizaciji, vendar največ tretjino polnega delovnega časa, če je sprejeto soglasje obeh temeljnih organizacij.

d) Dopusti

194. člen

Delavec pridobi pravico do letnega dopusta po šestih mese-cih nepretrganega dela, ne glede na to, ali dela polni ali skrajša-ni delovni čas.

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da ima dela-vec pravico do letnega dopusta sorazmerno času, ki ga je prebil na delu, če v koledarskem letu ne izpolni navedenega časovnega pogoja vendar le v primeru prve zaposlitve.

195. člen

Letni dopust traja najmanj 18 in največ 30 delovnih dni v te-kočem koledarskem letu.

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da se letni do-pust poveča do pet delovnih dni delavcem, ki dopolnijo 50 let sta-rosti, ne glede na starost pa delavcem, ki imajo priznan status invalidne osebe po posebnih predpisih in delavcem s telesnimi okvarami, in sicer v obeh primerih, če jim je priznana najmanj 60 % telesna okvara.

196. člen

Delavec, ki je aktivno sodeloval v NOV z vstopom do 31. de-cembra 1944, ima 30 dni letnega dopusta.

197. člen

Pri določanju dolžine letnega dopusta delavci temeljne organizacije upoštevajo naslednje skupne osnove in merila:

Delovna doba	Delovni pogoji — težavnost in zahtevnost dela		
	I. stopnja dnevi dopusta	II. stopnja dnevi dopusta	III. stopnja dnevi dopusta
do 5 let	21	19	18
od 5 do 15 let	25	23	22
od 15 do 25 let	28	26	25
nad 25 let	30	28	27

V I. težavnostno stopnjo spadajo delovne naloge, ki so ovrednotene z najmanj 16. ktg. ter delovne naloge, ki jih opravljajo delavci v neprekinjenem delovnem času na tri izmene po sistemu 4 + 1, 6 + 2, 5 + 2 in 12 + 24.

V to težavnostno stopnjo spadajo tudi delovne naloge, ki jih delavci občasno opravljajo v troizmenskem obratovanju — nočno delo v presledkih. Seštevek presledkov nočnega dela mo-ra v tekočem letu trajati najmanj šest mesecev — 45 dni na no-čni izmeni.

V II. težavnostno stopnjo spadajo delovne naloge, ovredno-tene od 8. do 15. ktg. ali delovne naloge, ki jih delavci opravljajo na dve izmeni.

V to težavnostno stopnjo spadajo tudi delovne naloge, ki jih delavci opravljajo samo v popoldanskem času.

V III. težavnostno stopnjo spadajo delovne naloge, ki so ovrednotene do 7. ktg. in jih delavci opravljajo na eno izmeno.

Temeljna organizacija natančneje določi razvrstitev delav-cev v posamezne stopnje.

Temeljne organizacije dodatno povečajo letni dopust delav-cu še po naslednjih osnovah in merilih:

1. za delovno dobo v isti temeljni organizaciji do 4 dni
2. materam z otroki mlajšimi od 7 let do 3 dni
3. delovnim invalidom do 5 let
4. delavcem mlajšim od 18 let za 7 dni

198. člen

Delavci temeljnih organizacij so sporazumni, da se v izrabo letnega dopusta v nepretrganem trajanju všteta tudi dan, za katerega je šestdnevni delovni teden krajši, npr. v sistem 4 + 1 in 6 + 2 je katerikoli dan v tednu, v sistemu 5 + 2 je všteti dan sobota.

V izrabo letnega dopusta v pretrganem trajanju in v več delih všteta proste dneve oz. sobote po naslednji lestvici:

Dnevi dopusta	Prosti dnevi — sobote
za 7 dni	1 dan
od 8 do 14 dni	2 dni
od 15 do 21 dni	3 dni
od 22 do 28 dni	4 dni
od 29 do 35 dni	5 dni

Poslovalni odbor Železarni koordinira delovni proces v delovni skupnosti in usmerja delo delavcev s posebnimi pooblastili. Delovna skupnost ima vodjo, ki izvršuje upravljalna pooblastila, izvaja sklepe delavskega sveta delovne skupnosti in njihovih izvršilnih organov in predstavlja delovno skupnost. Funkcijo vodja opravlja sekretar poslovnega odbora.

Lelovno skupnost v pravnem prometu z drugimi zastopa in podpisuje sekretar poslovnega odbora v skladu s tem sporazumom in statutom Železarn, vendar le v zadevah, ki izhajajo iz potreb njenega dela ali opravljanja nalog, ki jih je delovna skupnost prevzela za druge izven Železarn.

172. člen

Za smotrnejše in racionalnejše izvrševanje del skupnega pomena so delavci delovne skupnosti organizirani v sektorje in oddelke.

Sektorje vodijo direktorji sektorjev, ki jih imenuje delavski svet Železarn.

173. člen

Delavci delovne skupnosti s svojimi samoupravnimi akti organizacijsko in samoupravno oblikujejo delovno skupnost in urejajo medsebojna razmerja v združenem delu na način in pod pogoji, ki veljajo za temeljne organizacije.

174. člen

Delavci delovne skupnosti imajo samoupravni položaj, pravice in obveznosti enake kot delavci temeljnih organizacij.

175. člen

Delavci delovne skupnosti imajo pravico do sredstev za delo, osebno in skupno porabo v skladu z načeli delitve po delu in v skladu s osnovami in merili za delitev, določenimi v samoupravnem sporazumu, o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih.

176. člen

Delovna skupnost je odgovorna za škodo, ki bi nastala zaradi nepravilnega izvrševanja in neizvrševanja nalog ali zaradi nepravilnih predlogov, s čimer bi spravili v zmotno samoupravne organe temeljnih organizacij in Železarn.

177. člen

Skupni samoupravni organi Železarn in samoupravni organi temeljnih organizacij imajo pravico in dolžnost nadzirati opravljanje nalog delovne skupnosti, ki izhajajo iz zahtev skupnega pomena za vse temeljne organizacije.

Delovna skupnost je dolžna periodično ali na zahtevo poročati skupnim samoupravnim organom Železarn, oziroma temeljne organizacije o uspešnosti opravljanja nalog.

178. člen

Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delovne skupnosti in temeljnih organizacij so podrobneje urejene v samoupravnih sporazumih o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih.

Samoupravni sporazumi iz 1. odstavka tega člena morajo vsebovati predvsem:

- osnove in merila za pridobivanje dohodka delovne skupnosti,
- pravice, ki jih ima delovna skupnost glede odločanja o zadevah in uporabi sredstev v zvezi z opravljanjem njenih del,
- podrobnejšo opredelitev posameznih sektorjev v delovni skupnosti,
- temeljne pogoje glede strukture delovnih mest in kvalifikacijske strukture kadrov v delovni skupnosti,
- odgovornost delovne skupnosti za opravljanje del,
- samostojno nastopanje delovne skupnosti v pravnem prometu s tretjimi osebami,
- način udeležbe v delitvi dohodka,
- način koordiniranja dela med poslovnim odborom in direktorjem temeljne organizacije,
- izhodišča za pripravo vsakoletnega programa dela delovne skupnosti,
- način reševanja medsebojnih sporov.

Delovna skupnost samostojno sklepa samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih z vsemi temeljnimi organizacijami.

179. člen

Delavci ene ali več temeljnih organizacij lahko sklepajo z delavci delovne skupnosti za opravljanje posameznih nalog posebne narave in dogovore, ki ne smejo biti v nasprotju s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih.

a) Splošne določbe

180. člen

Delavci temeljnih organizacij bodo usklajevali svoje pravice in obveznosti iz delovnih razmerij v okviru delovne organizacije zlasti na naslednjih področjih:

- z določanjem skupnih osnov in meril za delitev osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe;
- z določanjem skupnih osnov za opredeljevanje del in nalog, zlasti zaradi zagotavljanja enotnih standardov in normativov;
- z določanjem skupnih osnov in meril za urejanje in razporejanje fonda delovnega časa;
- z določanjem skupnih osnov in meril za oblikovanje sredstev za prekvalifikacijo delavcev zaradi ekonomskih in tehnoloških presežkov ter za razreševanje invalidnosti;
- z določanjem skupnih osnov za izobraževanje delavcev ob delu in organizacije izobraževanja, vključujoč tudi stipendiranje glede na program razvoja;
- s sprejemom skupnih določb o organiziranju varstva pri delu;
- skupne osnove za uveljavljanje solidarnosti pri delitvi sredstev za osebne dohodke;
- sprejemanje skupnih samoupravnih splošnih aktov s pravico delavcev temeljnih organizacij, da jih samostojno spreminjajo in dopolnjujejo, vendar skladno s samoupravnimi sporazumi, kjer so določene skupne osnove in merila.

181. člen

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da bodo enotno s skupnimi samoupravnimi akti urejali:

- določanje dnevnih, potnih stroškov, kilometrine, teren-skih dodatkov in drugih nadomestil;
- postopek sprejemanja delavcev na delo.

182. člen

V vsaki temeljni organizaciji delavci s samoupravnim splošnim aktom določijo razvid del in nalog, ki izhajajo iz njihove dejavnosti.

Opis del in nalog mora biti v skladu s samoupravnim sporazumom o enotni metodologiji za sestavo razvida del in nalog.

183. člen

Pri sprejemanju novih delavcev bodo temeljne organizacije dajale prednost tistim delavcem, ki so postali invalidi, oziroma delavcem, ki imajo zmanjšano delovno zmoglost, pa v temeljni organizaciji, kjer so postali invalidi, ni ustreznih del in nalog.

184. člen

Delavci so sporazumni, da se vsa dela in naloge, ki imajo vodstvena pooblastila objavijo vsaki 2 leti.

b) Razporejanje delavcev med temeljnimi organizacijami

185. člen

Delavec ene temeljne organizacije je lahko začasno razporejen na dela v drugo temeljno organizacijo ali v delovno skupnost skupnih služb v primerih višje sile, ki je že nastopila ali se neposredno pričakuje in v primerih kot so:

- reševanje človeških življenj in zdravja,
- kvar surovin ali materiala, ki bi povzročil zastoj delovnega procesa,
- snežne razmere, če bi povzročile zastoj delovnega procesa
- pomanjkanje surovin in materiala,
- nujna potreba po uskladičenju materiala in surovin,
- začasna nadomestitev nepredvidenega izostanka delavcev,
- začasna potreba po povečanem številu delavcev v drugi temeljni organizaciji zaradi izpolnitve planskih ali pogodbenih obveznosti,
- pomanjkanje energije,
- večje okvare, ki bi pomenile zastoj delovnega procesa,
- zaradi začasne zdravstvene nesposobnosti delavcev, za svoje delo oziroma naloge ali zaradi varstva nosečnic in materinstva.

186. člen

Delavci temeljne organizacije so sporazumni, da je delavca mogoče razporediti iz ene temeljne organizacije v drugo temeljno organizacijo v sestavi Železarn Jesenice v naslednjih primerih:

- kadar se skladno z zakonom ugotovi, da delavec iz karšniškoli razlogov ni zmožen opravljati nalog, v temeljni organizaciji pa ni ustreznih del oz. nalog;

ipd.;

- z enotnim izkazovanjem delovnih nalog in opravi v urah enostavnega dela.

Pri določanju deleža osebnih dohodkov in skupnem prihodku za posamezno temeljno organizacijo združenega dela skladno s 1. odstavkom tega člena se uporablja planirana vrednost enostavnega dela v dohodku na podlagi življenjskih stroškov in določi samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke.

Potrebna količina živega dela se ugotovi tako, da se ure enostavnega dela pomnožijo s planirano vrednostjo enostavnega dela in povečajo za planirano odsotnost z dela.

65. člen

Pri določanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev v temeljni organizaciji se upoštevajo spodnje meje družbeno dogovorjenih izhodišč zadovoljevanja solidarnosti in vzajemnosti. V ta namen se sredstva iz prejšnjega člena povečajo za dogovorjeni skupni odstotek.

66. člen

Pri ugotavljanju udeležbe temeljne organizacije v skupnem prihodku se določi višina sredstev za zadovoljevanje skupne in splošne porabe z dogovorjenim odstotkom od deleža osebnih dohodkov in od deleža sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev v temeljni organizaciji.

67. člen

Pri določanju udeležbe temeljne organizacije v skupnem prihodku je treba izhajati iz minimalne uspešnosti poslovanja vsake udeleženke. V ta namen se določi delež sredstev za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela v temeljni organizaciji, tako da se upošteva:

- minimalna akumulacija, kot spodnja meja uporabe družbenih sredstev;
- vračila posojenih in združenih sredstev (obveznosti iz preteklosti);
- plan temeljne organizacije glede nujne stopnje povečanja akumulacije zaradi ohranjanja rentabilnosti in socialne varnosti.

68. člen

Pri določanju udeležbe temeljnih organizacij se upoštevajo tudi sredstva rezerv v zakonsko določeni višini.

69. člen

Sproti se udeležba v skupnem prihodku obračuna temeljni organizaciji z akontacijo v višini dogovorjene obračunske cene proizvodov in storitev.

- Dogovorjene obračunske cene proizvodov zajemajo:
- planirane materialne stroške,
 - planirano amortizacijo,
 - planirane osebne dohodke,
 - planirane druge obveznosti delovnim in drugim skupnostim.

Dogovorjene obračunske cene so določene z letnim planom Železarn.

70. člen

V obračunskem obdobju poslujejo temeljne organizacije med seboj na osnovi dogovorjenih obračunskih cen. Ko je izdelek ali storitev prodana na trgu izven Železarn, se dosežena prodajna (dejanska) cena primerja z obračunsko.

71. člen

Odstopanja, ki nastajajo s primerjavo s planiranimi obračunskimi cenami kot posledica sprememb v potroških, neposredno vplivajo na rezultat tiste temeljne organizacije, ki je spremembe ali odstopanja povzročila. Spremembe prodajnih ali nabavnih cen, kakor tudi ostali instrumenti tržnega delovanja, bremenijo ali so v dobro vseh temeljnih organizacij, na podlagi prej ugotovljenega relativnega razmerja, po katerem se deli skupni prihodek.

72. člen

Stroški reklamacij, slabe kvalitete ali druge nemarnosti pri poslovanju bremenijo neposredno temeljne organizacije povzročiteljice. To pomeni, da mora temeljna organizacija — povzročiteljica pokriti obračunsko ceno, priznana predhodnim temeljnimi organizacijam tudi v dokončnem poročilu glede na to, da ni prišlo do reklamacije. Povzročiteljice in njihov krivdni delež ugotavlja sektor tehnične kontrole.

73. člen

Nenaročene izdelke ali storitve, ki jih je morala temeljna organizacija prevzeti, ugotavlja Plan procesa vsak mesec. Na podlagi tako ugotovljenih količin zniža delež v skupnem prihodku temeljne organizacije — dobavitelja nenaročenih izdelkov, s

ne stroške.

74. člen

Udeležba na skupnem prihodku za temeljni organizaciji Tehnične dejavnosti in Komerciala je eden od načinov pridobivanja celotnega prihodka; drugače pa ti dve temeljni organizaciji pridobivata prihodek na podlagi internih cen in svobodne menjave dela.

75. člen

Podrobnejša pravila za ugotavljanje in razporeditev skupnega prihodka so urejena v samoupravnem sporazumu o urejanju razmerij pri ustvarjanju in delitvi skupnega prihodka, internih cenah in metodologiji.

2. Skupna obratna sredstva

76. člen

Obratna sredstva za proizvodnjo in promet skupnega proizvoda ali storitve se zagotovijo z letnim planom skupnih obratnih sredstev. Glede na predvideno potrebo po obratnih sredstvih in upoštevajoč ustrezno dinamiko prispevajo temeljne organizacije delež, ki je v sorazmerju z udeležbo pri skupnem prihodku.

Stanje skupnih obratnih sredstev se prikazuje mesečno po temeljnih organizacijah in posebej ob periodičnem in zaključnem računu.

3. Skupni riziko

77. člen

Riziko predstavlja možnost ali določeno stopnjo verjetnosti kakega dogodka ali dejstva z neugodnimi posledicami.

Za škodljive posledice je odgovoren udeleženec, ki je s svojim dejanjem ali opustitvijo vplival na njihov nastanek.

Če je nastala škodljiva posledica v okoliščini, na katero s svojim dejanjem ali opustitvijo ni vplival nobeden izmed udeležencev ali zaradi okoliščine, ki je ni bilo mogoče predvideti ali katere nastanka ni bilo mogoče preprečiti, ki pa je bistveno vplivala na nastanek škodljive posledice, so vsi udeleženci skupaj odgovorni v sorazmerju z udeležbo pri skupnem prihodku.

Če je nastala škodljiva posledica na podlagi skupne odločitve, so odgovorni vsi udeleženci v enakem sorazmerju, kakor je določeno v prejšnjem odstavku.

78. člen

Kot skupni riziko štejemo zlasti: če se ne uresničuje planirana proizvodnja in promet proizvodov in storitev v fizični in vrednostni obliki; če niso plačane ali le delno plačane oziroma nepravilno plačane terjatve iz skupnega poslovanja; če so proizvodne ali prometne zmogljivosti nepopolno izkoriščene; spremenjene pogoje na domačem trgu in zunanjem trgu, ki jih ni bilo mogoče predvideti; spremenjene ekonomske instrumente, devizne ali zunanjetrgovinske predpise ali tečaje tujih valut; izpade energije in druge dogodke, ki pomenijo višjo silo; izgube, ki nastanejo zaradi napačno postavljenih skupnih planskih aktov, prodajnih pogojev in plasmaja.

Če nastane med udeleženci spor o tem, ali gre za skupni riziko, odloči notranja arbitraža.

79. člen

Če gre za skupne rizike, ki so trajnejše narave, udeleženci sprožijo postopek za spremembo skupnih planskih aktov ali sprejmejo druge ukrepe, s katerimi naj bi preprečili nadaljnje škodljive posledice.

4. Pokrivanje izgub

80. člen

Temeljne organizacije se obvezujejo medsebojno pomagati v finančnih in drugih težavah v skladu z določbami zakona o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela.

81. člen

Kadar temeljna organizacija ne dosega z gospodarskim načrtom predvidenih poslovnih rezultatov in je pričakovati, da se bo stanje še poslabšalo je direktor temeljne organizacije dolžan predložiti delavskemu svetu temeljne organizacije ukrepe za odpravo takega stanja.

82. člen

Kadar pa temeljna organizacija ugotovi izgubo ob periodičnem obračunu je dolžna začeti postopek predsanacije v 45 dneh od dneva, ki je predpisan za predložitev periodičnega obračuna, ugotoviti vzroke nastale izgube, določiti program ukrepov za odstranitev ugotovljenih vzrokov ter ugotoviti morebitne odgovornosti delavcev, organov upravljanja in direktor temeljne organizacije.

5. Združevanje sredstev

83. člen

Za razširitev materialne osnove dela združujejo delavci temeljnih organizacij sredstva v delovni organizaciji. Delavci temeljnih organizacij opredelijo obveznosti v združevanju sredstev in investicije v katere bodo vlagali tako združena sredstva v skupnih temeljih plana Železarne. Nične so odločitve organov in delavcev temeljnih organizacij, ki so v nasprotju z določbami temeljev plana Železarne.

84. člen

Delavski svet Železarne daje predloge za združevanje sredstev za investicijska vlaganja, ki so skupnega pomena za Železarno ali širšega družbenega pomena. Predlagatelj investicijske odločitve mora poskrbeti, da bo predlog temeljil na analizah, projektih in strokovnih podlagah, kakor to določajo zakoniti predpisi.

Vsak predlog za združevanje sredstev za investicijska vlaganja na ravni Železarne mora biti usklajen z razvojnimi programi Železarne bodisi glede investicij znotraj delovne organizacije ali zaradi uveljavljanja skupnih interesov na področju oblikovanja stalnih poslovnih zvez, ki so skupnega pomena, in s tem povezanim združevanjem sredstev zunaj delovne organizacije. Predlogi morajo biti tudi skladni s programi razvoja sestavljene organizacije in družbenimi plani.

85. člen

Razmerja med temeljnimi organizacijami, ki združujejo dela in sredstva se uredijo s posebnim samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev, ki mora imeti vse elemente, kakor predpisuje zakon.

86. člen

Da bi bili doseženi stabilnejši pogoji gospodarjenja, zlasti pa zagotovljena preskrba z energijo, surovinami in reprodukcijskim materialom, razširjene možnosti za plasma ter uresničevanje drugih skupnih interesov in ciljev, sklepajo delavci temeljnih organizacij prek Železarne samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev. Delavci temeljnih organizacij praviloma sklepajo te sporazume prek delovne organizacije zato, da dosežejo ustrezno koncentracijo sredstev in s tem zadovoljujejo skupne interese v Železarne.

87. člen

Predloge za sklepanje samoupravnih sporazumov iz prejšnjega člena na podlagi skupnih temeljev plana delovne organizacije daje delavski svet Železarne.

Delavci temeljnih organizacij sklepajo samoupravne sporazume z organizacijami, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev prek Železarne.

88. člen

Pri sklepanju samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev zunaj Železarne oz. sestavljene organizacije bo v ospredju interesov tak način združevanja, ki bo zagotavljal pravico do dobave surovin, polizdelkov in gotovega blaga ali storitev, tako da bodo vzpostavljena dolgotrajna poslovna razmerja. V samoupravnih sporazumih se obvezno določi začetek dobave blaga in storitev in čas trajanja takih razmerij, podrobneje določbe o kvantiteti, kakovosti in dinamiki pa se določijo s skupnimi planskimi akti.

89. člen

Kadar se sklepajo samoupravni sporazumi o združevanju sredstev za doseganje trajnih poslovnih razmerij, kakor so opredeljeni v prejšnjem členu, se izrecno uredijo tudi možnosti reinvestiranja in revalorizacije združenih sredstev.

Ob vsakem združevanju sredstev se tudi izrecno dogovori, ali gre za udeležbo v skupnem dohodku in po kakšnih merilih in ali se sredstva združujejo nepovratno. Nepovratno združevanje sredstev se uveljavlja predvsem v primerih, ko temeljne organizacije s tem vzpostavijo stalna poslovna razmerja in so delavci tako odločili z referendumom.

90. člen

Delavci temeljnih organizacij sprejemajo večje investicijske odločitve na zborih delavcev. Kaj je večja investicijska odločitev, določi vsaka temeljna organizacija v svojem splošnem aktu in sicer z določitvijo odstotka od vrednosti osnovnih sredstev.

91. člen

Pri sprejemanju investicijskih odločitev bodo udeleženci tega sporazuma upoštevali prednostni vrstni red, določen v skupnih temeljih plana. Prednostni vrstni red se določa glede na potrebe po odpravljanju ozkih grl v proizvodnji in plasmaju blaga oziroma pri pridobivanju surovin in reprodukcijskega materiala. Temeljni kriteriji o ekonomski upravičenosti investicijske odločitve so zlasti: razmere na trgu in pogoji gospodarjenja; potrebe po vključevanju v mednarodno delitev dela; potrebe po

usklajenem razvoju proizvodnih sil in družbene reprodukcije; potrebe po zmanjševanju odvisnosti od uvoza; potrebe po racionalnem izkoriščanju domačih surovin in energije; potrebe o zboljševanju in razširjanju materialne osnove družbenih dejavnosti, ki so nujen pogoj za poslovanje udeležencev tega sporazuma; potrebe po varstvu in zboljševanju človekovega delovnega in življenjskega okolja; potrebe splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Kriterij za presojo družbene smotrnosti investicije je v soočanju lastnih odločitev z družbenimi plani in resolucijami o ekonomski politiki.

Ekonomsko in družbeno smotrnost investicij bodo udeleženci tega sporazuma presojali tudi z mnenji, pridobljenimi od organov, določenih z zakonom in družbenimi dogovori, pa tudi od tistih strokovnih in znanstvenih institucij, s katerimi se povezujejo na področju raziskovanja.

92. člen

Med udeleženci tega sporazuma se podrejeno vzpostavljajo tudi kreditna razmerja, in sicer za kratkoročne kredite ter medsebojno zagotavljanje obratnih sredstev. Višine kreditov in obrestne mere se določijo s skupnimi planskimi akti.

V razmerjih, kjer se uveljavlja skupen interes vseh udeležencev v pogojih medsebojne odvisnosti in vzajemnosti na podlagi skupnega gospodarjenja, se razmerja iz 1. odstavka tega člena ne uporabljajo.

Kadar se investicijska sredstva združujejo na kreditni podlagi, temeljne organizacije določijo lahko tudi pogoje in načine za uveljavljanje skupnega rizika v takih združevanjih, kar velja za enake primere, kakor so določeni v 2. odstavku tege člena.

93. člen

V vsakem samoupravnem sporazumu, ki ga bodo udeleženci tega sporazuma sklepali za združevanje sredstev, bodo opredelili temeljna pravila o odgovornosti, predvsem pa se bodo dogovorili:

- a) da bodo dosledno uveljavljali odškodninsko odgovornost in pri tem uporabljali pravila o pravični odškodnini;
- b) da bodo za nedenarne obveznosti redno dogovorili določeno denarno odškodnino oziroma penale;
- c) da bo skupen organ uveljavljal predloge za družbenopolitično odgovornost (razrešitev in odpoklic organov);
- d) da bodo po potrebi predlagali začasne ukrepe družbenega varstva ob izpolnjenih zakonitih pogojih;
- e) da bo skupen organ izrekal posameznemu udeležencu samoupravne sankcije, kot so: opomin, javni opomin in predlog delavcem, da razpravljajo o problemih nepravilnih izpolnitev sprejetih obveznosti.

6. Upravljanje in uporaba osnovnih sredstev

94. člen

Delavci združeni v vsaki temeljni organizaciji se obvezujejo, da bodo osnovna sredstva stalno aktivirana in se zato dogovorijo:

- 1) da bodo osnovna sredstva, ki jih ne bodo uporabljali, ponudili drugim temeljnim organizacijam v Železarne;
- 2) da bodo sredstva, ki bi v temeljni organizaciji znotraj Železarne dala vse večje gospodarske učinke v pridobivanju in ustvarjanju skupnega prihodka, prenesli na drugo temeljno organizacijo;
- 3) da bodo sredstva, ki jih začasno ne uporabljajo, prenesli drugi temeljni organizaciji v začasno uporabo.

7. Zagotavljanje vzajemnosti in solidarnosti

95. člen

Delavci temeljnih organizacij združujejo rezervna sredstva na ravni Železarne in sicer v višini, ki je določena s planom Železarne.

Združena rezervna sredstva se uporabljajo za iste namene kot rezervna sredstva temeljnih organizacij, zlasti pa za premostitev hujših motenj v poslovanju, ter za sanacijo posameznih temeljnih organizacij v skladu z obveznostmi sprejetimi s tem sporazumom in drugimi samoupravnimi sporazumi.

Temeljne organizacije s planom Železarne ali sanacijskim programom določijo način vračanja sredstev ter postopek koriščenja, roke vračanja in obresti.

96. člen

Temeljne organizacije določijo tudi zajamčene osebne dohodke delavcev ter namenijo del sredstev rezervnega sklada tudi za pokritje skupnih potreb delavcev posamezne temeljne organizacije, če jih ti ne morejo pokriti iz celotnega prihodka.

97. člen

Delavci temeljnih organizacij združujejo sredstva skupne porabe skladno s skupnimi temelji plana Železarne, predvsem za pokritje naslednjih potreb:

158. člen

1. Število delegatov v delavskem svetu sestavljene organizacije oziroma zboru interne banke Slovenskih železarn določa statut sestavljene organizacije.

2. Pri predlaganju in volitvah teh delegatov moramo upoštevati sorazmerno zastopanost posameznih skupin temeljnih organizacij osnovnih, skupnih in spremljajočih dejavnosti ter delovnih skupnosti.

159. člen

V odboru samoupravne delavske kontrole sestavljene organizacije združenega dela, imajo temeljne organizacije in delovne skupnosti enega delegata, ki je neposredno izvoljen v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

IX. Skupni posli in interesi

160. člen

Temeljne organizacije s tem sporazumom določajo posle in interese, ki jih bodo zaradi uresničevanja skupnih ciljev in interesov skupno opravljale v Železarne in sicer:

1. Skupno nastopanje:
 - v poslovnih razmerjih s tretjimi osebami,
 - pri gospodarski zbornici Slovenije, strokovnih združenjih, družbenopolitičnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah in drugih organizacijah in skupnostih,
 - na tujem trgu;
2. Skupna nabava surovin, polizdelkov, pomožnega materiala in storitev.
3. Skupna prodaja proizvodov in opravljanje storitev s tretjimi osebami, raziskava tržišča in reklame.
4. Planiranje poslovnega in proizvodnega procesa.
5. Skupno opravljanje poslov v zvezi z:
 - združevanjem sredstev temeljnih organizacij,
 - združevanjem dela in sredstev z drugimi organizacijami združenega dela,
 - poslovnimi skupnostmi in drugimi organizacijami,
 - sovlaganjem sredstev s tujimi poslovnimi partnerji,
 - združevanjem sredstev amortizacije za rekonstrukcijo in modernizacijo ter vzdrževanje,
 - opravljanjem računovodskih in finančnih zadev,
 - cenami proizvodov in storitev v medsebojnem in zunanjem prometu,
 - izvedbo novogradenj in investicijskega vzdrževanja,
 - razvojno in raziskovalno dejavnostjo,
 - tehnično kontrolo,
 - študijem uporabe energije,
 - planiranjem proizvodnje in proizvodnih storitev,
 - družbenoekonomskim planiranjem, analizo poslovanja, elektronsko obdelavo podatkov ter računalništvom,
 - izvajanjem politike delitve po delu, ugotavljanjem dohodka in delitve osebnega dohodka,
 - organizacijo in študijem dela,
 - zavarovanjem družbenega premoženja,
 - izvajanjem dolgoročne kadrovske politike,
 - zbiranjem informacij in analiziranjem informacij o proizvodnji in poslovanju,
 - planiranjem kadrov, zaposlovanjem, strokovnim izobraževanjem,
 - izvajanjem socialne politike,
 - stanovanjsko gradnjo in družbenim standardom,
 - študijem varstva okolja in ekološkimi meritvami,
 - zdravstveno tehnično varnostjo delavcev,
 - organiziranjem in izvajanjem samoupravljanja in informiranja,
 - pravnimi opravili,
 - splošno administracijo poslovanja,
 - komuniciranjem z javnostjo,
 - reklamo,
 - rekreacijsko-kulturno dejavnostjo in izvajanjem počitniškega letovanja v domovih železarne in drugod,
 - izdajanjem internega glasila in internih publikacij,
6. Skupno določanje oblike in uporabe pečatov in štampiljk temeljnih organizacij in Železarne ter oblike in uporabe enotnega zaščitnega znaka.
7. Opravljanje skupnih nalog, ki so navedene v tem sporazumu in v drugih samoupravnih splošnih aktih.

161. člen

Skupne posle in interese skupnega nastopanja v poslovnih razmerjih s tretjimi doma in na tujem pri nabavi surovin, polizdelkov, pomožnega materiala in storitev in pri prodaji proizvodov, opravljanju storitev s tretjimi, raziskava tržišča in reklame, opravlja temeljna organizacija skupnega pomena z imenom temeljna organizacija Komerciala.

162. člen

Skupne posle glede stanovanjske gradnje in družbenega standarda, rekreacijsko-kulturne dejavnosti in izvajanjem počitniškega letovanja v domovih Železarne in drugod opravlja temeljna organizacija Družbeni standard.

163. člen

Vsebine dela in smernice, ki izhajajo iz skupnih poslov in interesov, opredeljujejo, določajo in nadzorujejo samoupravni organi Železarne in temeljnih organizacij, poslovodni odbor na način, ki je določen s tem sporazumom in z drugimi samoupravnimi splošnimi akti delovne organizacije in temeljnih organizacij.

164. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da bodo medsebojno sodelovale pri uresničevanju ciljev združevanja, uspešnega opravljanja skupnih dejavnosti ter zaščite skupnih interesov.

Skupni interesi imajo prednost pred posameznimi, kar bodo temeljne organizacije pri razreševanju medsebojnih sporov upoštevale kot osnovno načelo.

X. Delovna skupnost za opravljanje del skupnega pomena

165. člen

Delavci, povezani s skupnimi interesi pri delu in organizirani v temeljnih organizacijah, združujejo posamezna administrativna, strokovna, pomožna in druga dela skupnega pomena za vse temeljne organizacije v skupni službi.

Delavci v Železarne, ki opravljajo dela skupnega pomena za temeljne organizacije, se organizirajo v delovni skupnosti.

166. člen

Delovna skupnost opravlja naslednja dela in naloge skupnega pomena:

- izdelava ekonomskih analiz in planov, organiziranje dela, priprava informacijskih sistemov, delitev po delu, študij dela in časa, zaščita industrijske lastnine, elektronska obdelava podatkov in programiranje,
- opravljanje raziskovalne dejavnosti, kontrola kvalitete in kemične analize ter raziskave s področja energetike,
- projektiranje, izdelovanje investicijskih programov, investicijske tehnične dokumentacije, gradnja investicijskih objektov, opravljanje projektantskih in izvedbenih nadzorov, izvajanje inženiringa na področju proizvodnje in predelave jekla,
- opravljanje finančnih poslov, računovodstva in knjigovodstva za temeljne organizacije in Železarno,
- opravljanje kadrovske, izobraževalne, socialno-zdravstvene, študijsko-analitske dejavnosti in dejavnosti varstva pri delu,
- opravlja dela v zvezi s pravnimi dejanji, dela splošne administracije, ljudske obrambe in družbene samozaščite in zavarovanje družbenega premoženja,
- organiziranje samoupravljanja in informiranja,
- opravljanje požarnovarnostne in reševalne službe,
- opravljanje muzejske dejavnosti.

167. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da delovna skupnost lahko opravlja naloge s področja njihovih dejavnosti tudi za druge pod pogoji, da so jih strokovno in v celoti izvršili najprej za temeljno organizacijo in Železarno.

Načini in pogoji za opravljanje del za druge se uredi s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih.

168. člen

Delavci delovne skupnosti so odgovorni za celovito, pravočasno in kvalitetno opravljanje del v okviru njihovih dejavnosti.

169. člen

Kadar delovna skupnost stopa v pravna razmerja z drugimi, nastopa v imenu Železarne in s svojim imenom za račun temeljnih organizacij.

V notranjem prometu delovna skupnost nastopa z lastnim imenom.

170. člen

Kadar delovna skupnost stopa v pravna razmerja z drugimi, ki izhajajo iz potreb njenega dela ali iz opravljanja nalog za druge, nastopa delovna skupnost v lastnem imenu in za svoj račun s firmo Železarne in lastnim imenom.

Za obveznosti iz pravnih razmerij iz 1. odstavka tega člena delovna skupnost odgovarja z vsemi svojimi sredstvi.

- direktorji temeljnih organizacij: Talilnice
Ploščati program
Okrogli program
Tehnične dejavnosti
Komerčiala
Družbeni standard
- sekretar poslovnega odbora.

141. člen

Ostali koordinacijski organi, ki so potrebni za poslovanje Železarnice, se uredijo v Statutu Železarnice.

6. Odbor samoupravne delavske kontrole

142. člen

Za uresničevanje samoupravljanja ter uveljavljanja in varstvo samoupravnih pravic uresničujejo delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organih upravljanja in po posebnih organih samoupravne delavske kontrole.

143. člen

V vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti izvolijo delavci na vsakih začetih 500 delavcev po enega člana v odbor samoupravne delavske kontrole. Vsaka temeljna organizacija oziroma delovna skupnost skupnih služb ima najmanj enega delegata.

144. člen

Organ samoupravne delavske kontrole ima pri opravljanju svoje funkcije pravice in obveznosti, in sicer nadzoruje:

- izvajanje tega samoupravnega sporazuma, statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov;
- izvajanje sklepov organov upravljanja in delavcev temeljnih organizacij, ki se nanašajo na njihove neodtujljive pravice;
- uresničevanje izvajanja skupnih ciljev, zlasti pa udeležbo delavcev temeljnih organizacij pri skupnem prihodku in skupnem dohodku;
- uresničevanje medsebojno dogovorjenih materialnih in drugih obveznosti;
- odgovorno ter družbeno in ekonomsko smotno razpolaganje z družbenimi sredstvi in učinke, ki izvirajo iz takega združevanja;
- izvajanje dogovorjenih skupnih osnov in meril za delitev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev;
- obveščenost delavcev temeljnih organizacij o izvajanju dogovorjenih skupnih ciljev;
- uresničevanje in odgovornost na področju skupnih investicij;
- uresničevanje drugih pravic in dolžnosti delavcev temeljnih organizacij v okviru Železarnice.

145. člen

Uresničevanje samoupravne delavske kontrole v vseh njenih oblikah, pristojnosti, način dela in odgovornosti odbora samoupravne delavske kontrole so opredeljene v statutu Železarnice in poslovnem poslovniku.

7. Odločanje po delegatih v skupščinah DPO in SIS

146. člen

Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti so sporazumni, da ima temeljna organizacija vsake temeljne organizacije in delovne skupnosti najmanj eno delegatsko mesto v zboru združenega dela skupščine občine Jesenice, večje temeljne organizacije in delovna skupnost pa po več delegatov tako, da vse delegacije skupaj delegirajo na sejo zbora združenega dela toliko delegatov, kot je zanje predvideno z odlokom o določitvi delegatskih mest, oblikovanju delegacij in konferenc delegacij ter skupnih delegacij v zbor združenega dela skupščine občine Jesenice.

147. člen

Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti so sporazumni, da imajo delegacije temeljnih organizacij in delovne skupnosti v skupščini ustrezne samoupravne interesne skupnosti eno, TOZD Tehnične dejavnosti pa dve delegatski mesti oz. se to število ustrezno prilagodi samoupravnemu sporazumu o določitvi delegatskih mest in konferenc delegacij v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

148. člen

Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti oblikujejo zaradi uresničevanja svojih interesov, pravic in obveznosti v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje, poslovnih in drugih skupnostih ter združenjih eno ali več delegacij za delegiranje delegatov v skupščine teh skupnosti.

149. člen

Delegacije za družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti lahko po potrebi pri obravnavi posameznih zadev oblikujejo na ravni Železarnice konferenco delegacij zaradi uresničevanja skupnih interesov. Način dela konference delegacij je opredeljen v poslovniku za delo samoupravnih organov in delegacij v temeljnih organizacijah Železarnice.

150. člen

Delegate v zbor izvajalcev skupščin tistih samoupravnih interesnih skupnosti, kjer se posamezna temeljna organizacija ali delovna skupnost pojavi kot izvajalcev, delegira delavski svet te temeljne organizacije oz. delovne skupnosti.

8. Obveščanje

151. člen

Poslovanje in upravljanje Železarnice Jesenice in njenih temeljnih organizacij je javno in pod neposrednim nadzorom delavcev, njihovih samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij, družbenega pravobranilca samoupravljanja ter družbenopolitične skupnosti.

152. člen

Poslovodni in samoupravni organi ter drugi odgovorni delavci v strokovnih službah morajo storiti vse, da so delavci pravočasno, resnično in popolno obveščeni o rezultatih svojega dela in vseh drugih vprašanjih, pomembnih za oblikovanje stališč in sprejemanja odločitev v zvezi z uresničevanjem njihovega samoupravnega in družbenoekonomskega položaja.

153. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da se zanje strokovne naloge s področja informiranja opravljajo skupno. Vse notranje in zunanje informacije, namenjene samoupravnim delovnim skupinam, samoupravnim in poslovnim organom, družbenopolitičnim organizacijam ter delegacijam za družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti, se zbirajo v centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje, kjer strokovna služba informacijo primerno oblikuje, vsebinsko dopolni in jo po dogovorjenih informacijskih poteh posreduje ustreznim subjektom ter organom v vseh delih Železarnice.

154. člen

Delo CPSI s področja obveščanja usmerja poseben družbeni organ — odbor za informiranje, ki določa postopek za sprejem posameznih samoupravnih odločitev in udeležencev v njem.

Odbor za informiranje šteje 11 članov in ga sestavljajo:

- 2 delegata sindikata,
- 2 delegata ZK,
- 2 delegata ZSMS,
- 5 delegatov delavskega sveta Železarnice.

Na sejah odbora obvezno sodeluje delavec CPSI, ki je dolžan, da za vsako sejo pripravi ustrezno gradivo s potrebnimi obrazložitvami.

Odbor za informiranje je za svoje delo odgovoren delavskiemu svetu Železarnice.

155. člen

Temeljne organizacije soglašajo, da se s skupnim pravilnikom o informiranju in komuniciranju določijo informacijska sredstva in način obveščanja, nosilci nalog in njihova odgovornost, pristojnosti odbora za informiranje pa v statutu delovne organizacije.

S skupnim pravilnikom določijo tudi vsebino, obseg in sankcije za varovanje poslovne tajnosti v delovni organizaciji in vseh temeljnih organizacij.

156. člen

Temeljne organizacije soglašajo, da se javnost dela zagotavlja preko internega glasila Železar, ki istočasno opravlja tudi funkcijo posredovanja informacij za delavce Železarnice.

Za vse ostale informacije se bomo v delovni organizaciji posluževali ostalih oblik obveščanja, ki so opredeljeni v samoupravnih splošnih aktih temeljne organizacije združenega dela.

9. Uresničevanje samoupravljanja v SOZD-u

157. člen

Skladno s samoupravnim sporazumom o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske Železarnice, statutom sestavljene organizacije združenega dela ter samoupravnim sporazumom o ustanovitvi interne banke Slovenskih železarn uresničujemo delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti v organih sestavljene organizacije združenega dela svoje samoupravne pravice po delegatih, ki so neposredno izvoljeni v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

- investicijska vlaganja v objekte družbenega standarda,
- kreditiranje družbene, zadrzne in individualne stanovanjske gradnje delavcev Železarnice,
- regresiranje družbene prehrane, ki ima značaj skupne porabe,
- nagrade ob odhodu v pokoj in nagrade ob delovnih jubilejih,
- za kolektivno življenjsko in nezgodno zavarovanje,
- za dodatne potrebe izobraževanja,
- za skupne aktivnosti in potrebe sindikata, zveze komunistov, ZSMS Železarnice, kluba samoupravljalcev,
- za sprejete obveznosti temeljnih organizacij do širših družbenih potreb samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti, organizacij in društev.

98. člen

Posamezna temeljna organizacija lahko prosta sredstva, po izpolnitvi obveznosti znotraj Železarnice, združuje in posoja tudi drugim organizacijam združenega dela. Pri tem pa mora biti podan interes iz člena 88. tega samoupravnega sporazuma.

VI. Delitev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke

99. člen

Temeljne organizacije s tem sporazumom določijo, da bodo področje razporejanja dohodka in čistega dohodka ter delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo urejali enotno tako, da bodo dosegli cilje:

- razporejanje čistega dohodka za osebne dohodke in skupno porabo ter akumulacijo v odvisnosti od doseženega dohodka upoštevajo zlasti produktivnost dela ter upravljanje in gospodarjenje z družbenimi sredstvi,
- enotne strokovne podlage za pripravo razvida del in nalog,
- zagotovitev za enak delovni prispevek in rezultate dela posameznega delavca približno enak osebni dohodek, upoštevajo dosežene rezultate posamezne temeljne organizacije.

100. člen

Čisti dohodek bodo temeljne organizacije razporejale za:

- zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb
- izboljšanje in razširitev materialne osnove dela
- ustvarjanje in ohranjanje rezerv
- ostale namene.

101. člen

Temeljne organizacije bodo pri planiranju in začasnem ter dokončnem razporejanju čistega dohodka upoštevale splošna razmerja v delitvi, ki so opredeljena z družbenim planom republike in načeli resolucije v politiki izvajanja družbenega plana ter osnovami merila opredeljene v samoupravnem sporazumu panoge.

102. člen

Temeljne organizacije določijo osnove in merila s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka. Posebej uredijo tudi merila o delu dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti. Če se tak dohodek ugotovi ga temeljne organizacije namenijo za razširitev materialne osnove dela.

103. člen

S samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo bodo posebej opredeljene skupne osnove in merila.

- Sistem delitve sredstev za osebne dohodke se izkazuje:
- v enotnem vrednotenju del in nalog,
 - v enotnem sistemu normativov dela in časa,
 - v enotnih nadomestilih in povračilih,
 - v enotnem sistemu urejanja delovnega prispevka,
 - v enotnem sistemu dodatkov,
 - v enotnih kriterijih udeležbe v minulem delu.

104. člen

Del osebnega dohodka na podlagi minulega dela se ugotavlja tudi od prispevka, ki ga je dal posamezni delavec pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi k povečanju dohodka temeljne organizacije z izumom, inovacijo, racionalizacijo ali drugo obliko ustvarjalnosti, izraženo v elaboratih, projektih in drugih predlogih, ki so prispevali k rezultatom gospodarjenja s temi sredstvi.

VII. Viri in sredstva

105. člen

Sredstva temeljnih organizacij se oblikujejo z združitvijo sredstev dosedanjih temeljnih organizacij na temeljne organizacije podpisnice tega sporazuma in z razporejanjem virov dosedanjih temeljnih organizacij v skladu z dogovorom na temeljne organizacije, podpisnice tega sporazuma.

106. člen

Temeljne organizacije samostojno razpolagajo s sredstvi, ki so jih razdelile z delitveno bilanco ter samostojno pridobivajo, ugotavljajo in razporejajo dohodek v skladu z zakonskimi predpisi in določili tega sporazuma.

Združitve in razdelitev obstoječih sredstev, njihovih virov, pravic in obveznosti dosedanjih temeljnih organizacij se izvede z združitveno bilanco, ki je sestavni del tega sporazuma.

Združitvena bilanca vsebuje, konkretno združitve sredstev in njihovih virov, pravic in obveznosti na temeljne organizacije. Z združitveno bilanco se združijo osnovna sredstva, obratna sredstva v stvarih in pravicah, sredstva rezervnega sklada in sredstva skupne porabe dosedanjih temeljnih organizacij.

107. člen

Osnovna sredstva se združijo tako, da pripadajo vsaki temeljni organizaciji tista osnovna sredstva s katerimi delavci opravljajo dejavnost temeljne organizacije, podpisnice tega sporazuma.

Če z osnovnimi sredstvi delajo delavci dveh ali več temeljnih organizacij, pripadajo osnovna sredstva delavcem iz tiste temeljne organizacije, ki osnovna sredstva v pretežni meri uporablja.

Zaloge izdelkov, polizdelkov in materiala se razdelijo na temeljne organizacije, ki jih uporabljajo.

Denarna obratna sredstva dosedanjih temeljnih organizacij in druga denarna sredstva, vložena v banke in druge organizacije združenega dela in sestavljeno organizacijo Slovenske železarnice, se med podpisnice tega sporazuma razdelijo v sorazmerju z deleži, ki ustrezajo prispevku delavcev podpisnic tega sporazuma k ustvarjenemu dohodku v dosedanjih temeljnih organizacijah. Pravice in obveznosti ki se nanašajo na osnovna in obratna sredstva iz prejšnjih odstavkov tega člena do ostalih podpisnic in tretjih oseb, pripadajo temeljni organizaciji, kateri so osnovna in obratna sredstva dodeljena.

108. člen

Sredstva skupne porabe, pravice in obveznosti so porazdeljene med podpisnice v sorazmerju s številom delavcev v posamezne temeljne organizacije. Temeljne organizacije so sporazumne, da se objekti družbenega standarda prenesejo v upravljanje temeljni organizaciji Družbeni standard. S temi objekti temeljna organizacija Družbeni standard ne sme samostojno razpolagati v prometu z drugimi.

109. člen

Z delitvijo vseh obstoječih sredstev, njihovih virov, pravic in obveznosti dosedanjih temeljnih organizacij se mora zagotoviti, da vsaka podpisnica tega sporazuma lahko opravlja svojo dejavnost v skladu s tem sporazumom čim bolj ekonomično, obenem pa se mora vsaki temeljni organizaciji zagotoviti začetno poslovanje pod enakimi pogoji.

Temeljne organizacije razpolagajo z vsemi svojimi sredstvi v okviru zakonskih in internih predpisov in skrbijo za njihovo gospodarno uporabo, vzdrževanje, zavarovanje in obnovo ter samostojno odločanje o prometu z njimi, razen temeljne organizacije Družbeni standard, ki mora imeti za odprodajo objektov družbenega standarda, ki so skupnega pomena za Železarno, soglasje delavskih svetov temeljnih organizacij in delavskega sveta Železarnice.

1. Računovodstvo, knjigovodstvo in posebna finančna služba

110. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da obdelavo vseh finančno-računovodskih podatkov in prikazovanje rezultatov opravlja za vse temeljne organizacije in delovno skupnost po enakem sistemu, predpisanem z zakonom ali splošnimi akti Železarnice posebna finančna služba.

111. člen

Za vsako temeljno organizacijo in delovno skupnost se v skladu z zakonom o knjigovodstvu vodi knjigovodstvo in vse knjigovodske listine ter izdelajo periodični in zaključni računi.

112. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da poverijo vodenje računovodstva delovni skupnosti. Razmejitev računovodskih po-

skaj in del, ki jih opravljajo temeljne organizacije same, in del, ki odpade na delovne skupnosti, se opredeli s samoupravnim splošnim aktom in organizacijskimi predpisi.

113. člen

Temeljne organizacije so sporazumne, da opravljajo kreditno in finančno poslovanje preko posebne finančne službe.

V posebni finančni službi se opravljajo vsa tista opravila, ki zagotavljajo nemoteno kreditno in finančno poslovanje.

114. člen

S posebno finančno službo temeljne organizacije zagotavljajo:

- spremljanje gibanja sredstev, prihodka in dohodka vsake temeljne organizacije in Železarn;
- učinkovito financiranje tekočega poslovanja in skladnega razvoja temeljnih organizacij in Železarn;
- finančno varnost temeljnih organizacij;
- finančne pogoje, da se Železarna nenehno krepi kot dohodkovno povezan in učinkovit sistem.

Ostale določbe o posebni finančni službi bodo temeljne organizacije uredile s splošnim aktom.

115. člen

Vse temeljne organizacije imajo interne račune in so sporazumne, da medsebojno finančno-računovodske odnose urejajo prek teh internih računov, in sicer:

- finančna in obračunska razmerja iz naslova prometa blaga in storitev;
- najemanje in dajanje kreditov temeljnim organizacijam v skladu s samoupravnimi splošnimi akti;
- vodenje združenih sredstev in financiranje skupnih ali posameznih investicijskih programov v skladu s sprejeto poslovno politiko;
- obračun akontacije osebnih dohodkov, dodatkov, povračil in nadomestil;
- razporejanje in vodenje sredstev v dogovorjenih skladih.

116. člen

Da bi delavci v temeljnih organizacijah smotno in racionalno odločali o dohodku temeljne organizacije, pripravi računovodstvo podatke, s katerimi se izkazujejo rezultati dela delavcev in poslovanje temeljne organizacije. Obseg teh kazalcev mora biti pripravljen v obsegu in rokih, ki jih predvideva zakon.

VIII. Uresničevanje samoupravljanja v Železarni

117. člen

V delovni organizaciji uresničujejo delavci svoje družbeno-ekonomske in druge samoupravne pravice enakopravno in v vzajemni odgovornosti z drugimi delavci z odločanjem na zborih delavcev, z referendumom in z drugimi oblikami osebnega izjavljanja, prek delegatov v delavskem svetu delovne organizacije in v drugih samoupravnih organih ter z nadzorstvom nad izpolnjevanjem sklepov in nad delom organov ter služb v delovni organizaciji.

1. Delavski svet Železarn

118. člen

Delavski svet Železarn upravlja delo in poslovanje delovne organizacije. Sestavljajo ga delegati vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Število delegatov se določa glede na število delavcev, vendar mora imeti vsaka TOZD oz. delovna skupnost najmanj enega delegata.

Število delegatov za vsako temeljno organizacijo in delovno skupnost določa delavski svet ob razpisu volitev.

Delegati volijo delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti neposredno v temeljni organizaciji oz. delovni skupnosti na tajnih volitvah, ki jih razpiše delavski svet Železarn.

Mandat delegatov temeljnih organizacij in delovne skupnosti v delavskem svetu Železarn traja dve leti. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v delavski svet Železarn.

119. člen

V delavski svet Železarn ne morejo biti izvoljeni individualni poslovni organi, vodja delovne skupnosti, predsednik in člani kolegijskega poslovnega organa ter tisti delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostjo, ki jih imenujejo delavski sveti.

120. člen

Delavski svet Železarn ima naslednje pristojnosti:

- določa predloge skupnih samoupravnih splošnih aktov, ki jih sprejemajo delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti z osebnim izjavljanjem;

skih svetov TOZD ali samostojno;

- določa predlog skupnih temeljev plana delovne organizacije in sprejema planske akte;

- ugotavlja zaključni račun in periodični obračun;
- določa poslovno politiko Železarn in ukrepe za njeno izvajanje ter ukrepe za izvajanje plana;

- daje predloge ali samostojno rešuje vprašanja iz združevanja dela in sredstev, združevanja delovne organizacije v poslovne skupnosti;

- voli, imenuje in razrešuje izvršilne in poslovodne organe Železarn ter komite za splošno in ljudsko obrambo in družbeno samozaščito;

- voli, imenuje in razrešuje izvršilni in poslovodni organ in njune člane v Železarni;

- imenuje in razrešuje delavce s posebnimi pooblastili za opravljanje skupnih zadev;

- daje smernice izvršilnim in poslovodnim organom za delo ter analizira njihovo delo;

- analizira delo poslovodnih organov v temeljnih organizacijah in predlaga ustrezne ukrepe delavskim svetom temeljnih organizacij;

- daje soglasje k organizacijskim spremembam v temeljnih organizacijah;

- sprejema organizacijske predpise, ki so skupnega pomena za Železarno;

- odloča o vzajemnosti in solidarnosti ter zagotavljanju ekonomske trdnosti in socialne varnosti;

- usklajuje enotni delovni proces in skupne interese;

- odloča o organiziranju, pripravljanju in izvrševanju delovne obveznosti in drugih pogojev za delo v neposredni vojni nevarnosti, v vojni ali v izrednih razmerah;

- opravlja druge zadeve s svojega delovnega področja, ki jih določajo zakon, ta sporazum, statut Železarn in drugi splošni akti;

- določa medsebojna razmerja pri skupnem poslovanju in pridobivanju dohodka.

121. člen

Delavski svet Železarn razglaša in objavi samoupravne sporazume in druge splošne akte, za katere ugotovi, da so bili sprejeti z večino glasov delavcev temeljnih organizacij oz. ob soglasju delavskih svetov temeljnih organizacij.

Delavski svet Železarn sprejema naslednje samoupravne splošne akte in posamične akte ob soglasju vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti in sicer tako, da ima ob glasovanju vsaka delegacija temeljne organizacije oz. delovne skupnosti le en glas in je akt sprejet, če zanj glasujejo vse delegacije.

- akte, s katerimi delavci temeljnih organizacij prevzemajo materialne obveznosti, ali tiste odločitve, o katerih sicer odločajo delavci temeljnih organizacij z osebnim izjavljanjem;

- akte, s katerimi se odloča o uresničevanju skupnih planskih aktov.

Delegati so vezani na odločitev delavcev temeljne organizacije, ki so jo ti sprejeli z osebnim izjavljanjem, v primeru prve alineje.

V primeru druge alineje pa so vezani na stališče delavskega sveta temeljne organizacije.

Če delavski svet Železarn ne doseže soglasja v primeru iz 1. odstavka tega člena, se začne usklajevalni postopek. Delavski svet z večino glasov vseh članov delavskega sveta sprejme nov skupen predlog in ga da v razpravo. O tem je treba obvestiti tudi sindikat delovne in temeljnih organizacij, pa tudi druge družbenopolitične organizacije. Ta pravila se uporabljajo tudi, če referendum v Železarni ni uspel.

122. člen

Delegati v delavskem svetu Železarn so za svoje delo odgovorni delavcem temeljnih organizacij in delovne skupnosti, ki so jih izvolili in njihovim delavskim svetom.

Delegati, ki se ne ravnaajo in ne glasujejo v skladu s stališči in smernicami, ki so jih določili delavci ali delavski sveti temeljne organizacije oz. delovne skupnosti, ali jih ne obveščajo o svojem delu in o delu delavskega sveta Železarn oz. o vprašanjih, pri katerih se delegati niso zedinili, kršijo delegatske obveznosti in jih delavci lahko odpokličejo na način in pod pogoji, ki jih določa statut železarn.

123. člen

Podrobnosti o volitvah, o sklepčnosti sej, načinu glasovanja in ugotavljanja izida glasovanja, o potrebni večini za veljavnost sklepov, ter pravicah in obveznostih delegatov urejajo statut Železarn in drugi samoupravni splošni akti.

124. člen

Delavski svet delovne organizacije odloča z navadno večino glasov vseh članov delavskega sveta, če ni z zakonom oz. samoupravnim splošnim aktom določena drugačna kvalificirana večina.

2. Izvršilni organi delavskega sveta Železarn

125. člen

Člane izvršilnih organov voli delavski svet Železarn izmed svojih članov in izmed drugih delavcev temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

V izvršilne organe ne morejo biti izvoljeni tisti delavci, ki skladno s tem sporazumom ne morejo biti izvoljeni v delavski svet Železarn.

126. člen

Člane izvršilnih organov delavski svet voli za dve leti. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen v izvršilni organ. Člani izvršilnih organov za svoje delo odgovarjajo delavskemu svetu Železarn. Za neizpolnjevanje nalog lahko delavski svet Železarn odpokliče posameznega člana ali razreši celotni izvršilni organ pod pogoji in na način, ki ga določa statut Železarn.

127. člen

Delavski svet delovne organizacije voli naslednje 15-člane izvršilne organe, v katerih sta po 2 delavca temeljne organizacije in 3 delavci delovne skupnosti:

- odbor za gospodarstvo,
- odbor za samoupravne spošne akte,
- odbor za splošne zadeve,
- odbor za kadre in družbeni standard,
- odbor za stanovniška vprašanja.

128. člen

Delavski svet lahko imenuje tudi začasne ali stalne komisije, ki obravnavajo le posamezna vprašanja.

129. člen

Po potrebi imenuje delavski svet s sklepom še druge izvršilne organe ter določi število članov in njihovo delovno področje.

130. člen

S statutom Železarn se opredeljene volitve, pristojnost ter odgovornost izvršilnih organov.

3. Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito

131. člen

Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito kot politično operativni in koordinacijski organ Železarn spremlja in ocenjuje obrambne in varnostne razmere, sprejema na tej podlagi potrebne ukrepe ter usmerja, usklajuje in koordinira obrambno samozaščitne priprave in aktivnosti, ki so skupnega pomena za temeljne organizacije v skladu z usmeritvami, ki jih določa delavski svet. Komite zagotavlja pravočasnost, enotnost in učinkovitost obrambnega in samozaščitnega delovanja v zadevah splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite skupnega pomena.

V komite za SLO in DS imenuje delavski svet po enega delegata iz vsake temeljne organizacije, poleg tega pa za člane še: predsednika delavskega sveta, predsednika poslovnega odbora ter druge delavce v skladu z zakonom o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

4. Poslovodni odbor

132. člen

Poslovodni organ Železarn je kolegijski poslovodni organ, ki se imenuje poslovodni odbor.

Poslovodni odbor je za svoje delo odgovoren delavcem in delavskemu svetu Železarn Jesenice.

Poslovodni odbor ima pet članov in ga sestavljajo predsednik in štirje podpredsedniki.

Podpredsedniki praviloma pokrivajo in kandidirajo naslednje funkcije oziroma področja:

1. proces,
2. razvoj,
3. trženje in finance,
4. kadri.

Podpredsednik za proces je tudi namestnik predsednika poslovnega odbora v času njegove odsotnosti.

VARIANTA:

Poslovodni odbor ima šest članov in ga sestavljajo predsednik in pet podpredsednikov.

Podpredsedniki praviloma pokrivajo in kandidirajo naslednje funkcije oziroma področja:

1. proces,

3. trženje,
4. finance,
5. kadri.

Podpredsednik za proces je tudi namestnik predsednika poslovnega odbora v času njegove odsotnosti.

133. člen

Predsednika in podpredsednike poslovnega odbora izvoli delavski svet Železarn po javnem razpisu, ki ga opravi razpisna komisija, za mandatno dobo štirih let. Po preteku mandatne dobe so lahko ponovno imenovani za opravljanje omenjene funkcije.

134. člen

Za predsednika in podpredsednike poslovnega odbora so lahko imenovane osebe, ki izpolnjujejo razen z zakonom predpisanih, še naslednje pogoje:

- da imajo visokošolsko izobrazbo in pet let dela v gospodarstvu

135. člen

Poslovodnemu odboru predseduje predsednik. Poslovodni odbor je sklepčen, če je na seji prisotno tri petine članov. Odločitve se sprejemajo soglasno.

VARIANTA: Poslovodni odbor je sklepčen, če je na seji prisotno dve tretini članov.

136. člen

Poslovodni odbor je pristojen in odgovoren zlasti za:

- vodenje poslovanja Železarn,
- koordinacijo dela,
- planiranje proizvodnega procesa,
- planiranje in usklajevanje dela na razvojni in strategiji Železarn,
- realizacijo kakovosti,
- izvedbo projektov na področju raziskav, investicij ter osvajanja novih izdelkov,
- sprejemanje poslovnih odločitev za uresničevanje sprejetih planov, sporazumov in dogovorov,
- organizacijo in informatiko,
- naloge s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- kadrovske politike in nagrajevanje,
- zakonitost pri poslovanju Železarn,
- pravočasno izvrševanje odločitev in sklepov samoupravnih organov.

Poslovodni odbor opravlja tudi druge naloge, ki jih določa zakon ali samoupravni splošni akti Železarn.

137. člen

Predsednik poslovnega odbora opravlja naslednje naloge in dolžnosti:

- zastopa in predstavlja Železarno v okviru danih pooblastil,
- vodi poslovanje Železarn,
- skrbi za zakonitost dela Železarn,
- planira in usklajuje delo na razvojni in strategiji Železarn,
- zagotavlja organizacijsko in akcijsko enotnost temeljnih organizacij in delovne skupnosti in njihovo uravnoteženo in usklajeno delovanje,
- vodi delo kolegija Železarn Jesenice,
- vodi delo strokovnega in poslovodnega kolegija.

138. člen

Ostale pristojnosti, dela in naloge članov (področje dela) poslovnega odbora so opredeljene v statutu Železarn.

5. Kolegij Železarn

139. člen

Kolegij Železarn je koordinacijsko posvetovalno telo. Naloge in pristojnosti, ki jih ima so naslednje:

- spremlja izvajanje planov posebej še operativnega plana in sprejema odločitve za odpravo zastojev in pomankljivosti
- ugotavlja učinke s področja skupnega prihodka in skupnega dohodka ter na tej podlagi sprejema odločitve
- izdeluje predloge za odločitve v zvezi s sprejemom skupnega rizika in uveljavljanja medsebojne odgovornosti
- odobrava tehnične standarde po predlogu strokovnih služb, ki se nanašajo na skupen proizvod
- rešuje vse probleme, ki se nanašajo na izvajanje skupne poslovne politike.

140. člen

Kolegij Železarn Jesenice sestavljajo:

- člani poslovnega odbora,